Margo Jefferson

Margo Jefferson a fost critic literar pentru publicația The New York Times între anii 1993 şi 2006. A câştigat Premiul Pulitzer în 1995. Recenziile şi eseurile sale au apărut, de asemenea, în: The Nation, Grand Street, O, The Oprah Magazine, The Village Voice, Vogue, American Theatre, Dance Ink şi Harpers Magazine. Predă la Columbia University şi la Eugene Lang College din cadrul The New School University; locuieşte la New York.

Margo Jefferson

Michael Jackson

Traducere din limba engleză de Marius Chitoşcă

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României JEFFERSON, MARGO

Michael Jackson Margo Jefferson ; trad.: Marius Chitoşcă - Bucureşti: Curtea Veche Publishing, 2009

ISBN 978-973-669-818-7

Chitoşcă, Marius trad. 78.036 Pop73 Jackson.M.

Coperta: Griffon and Swans www.griffon.ro

MARGO JEFFERSON On Michael Jackson

Copyright © 2006 by Margo Jefferson. All rights reserved.

This translation published by arrangement with

Pantheon Books, an imprint of The Knopf Doubleday Group;

a division of Random House, Inc.

© Curtea Veche Publishing, 2009,

pentru prezenta versiune în limba română

ISBN 978-973-669-818-7

Aprecieri asupra cărții

Jefferson are un merit... Când am terminat acest volum, mi-am dat seama că m-a cucerit prin compasiunea ei erudită pentru acest fragil personaj de circ.

Kyle Smith, The Wall Street Journal Tranşant... Provocator... Opinii interesante.

USA Today

Sclipitor... Elocvent şi provocator... Dovedeşte cât de multe poate să spună un scriitor inteligent şi profund pe marginea unui subiect despre care — am fi bănuit noi în mod greşit — am auzit deja prea multe... A vedea mintea lui Margo Jefferson în acțiune e la fel de plăcut şi de pasionant ca a-l vedea pe Michael Jackson dansând.

O, The Oprah Magazine

Jefferson rezistă tentației scurtăturilor practicate de experții în cultura pop... O carte aproape de spiritul performanței oferite de însuşi Regele Muzicii Pop — ceva grațios, capabil de mişcări atât lichide, cât şi percutante, dansând pe acoperişurile istoriei culturale.

Newsday

Provocator si profund.

The Seattle Times înțelept, nuanțat... Jurnalism combinat cu poezie... Jefferson scrie în maniera în care Jackson, în culmea gloriei sale, obişnuia să danseze - cu eleganță şi atitudine.

The Washington Post

Profund... Indiferent de sentimentele pe care le are cineva pentru Jackson — geniu neînțeles sau atracție de circ —, cartea lui Jefferson e o lectură obligatorie în domeniul culturii pop.

The Sacramento Bee

O broşură eficientă... Jefferson, prin analize rapide, profunde, examinează copilăria şi adolescența bizare şi extrem de ocupate ale lui Michael şi modul în care ele au format şi i-au deformat imaginea de sine şi pe cea publică... Aceasta e o carte serioasă.

New York Post

Ceea ce face Jefferson în manieră lirică şi iscusită aici e să ne ofere scene pasagere şi disparate din viața şi trecutul lui Jackson... Proza ei precisă, evocativă, e o lectură plăcută.

The Baltimore Sun

Extraordinar concepută şi pe alocuri extrem de hilară... O broşură remarcabilă.

Black Issues Book Review

Puțini au fost în măsură să pună cap la cap fragmentele complexe ale vieții lui Jackson, ca să nu mai vorbim de plasarea lor într-un context social... Michael Jackson constituie o analiză puternică a imaginii emblematice reprezentate de Jackson şi merge dincolo de tabloidul jurnalistic, pentru a investiga persoana şi viața sa.

Ebony

Profund... Incisiv... Michael Jackson deține genul de autoritate... ce va dăinui până într-o eră în care oamenii poate că nu îşi vor mai aduce aminte înfățişarea sa, dar încă îi vor savura muzica.

Houston Chronicle

Margo Jefferson... a conferit carierei, persoanei şi autodistrugerii lui Michael Jackson greutatea meditativă şi elegia pe care le merită. E o cărticică neobişnuit de atractivă.

The Buffalo News

Manifestă o înțelegere vie a istoriei interpretării artistice a negrilor... Jefferson e o scriitoare suficient de talentată pentru a convinge pe cineva, destul de repede, că eseul scris din inimă şi plin de miez... poate fi locul în care problemele culturale îşi pot găsi cea mai receptivă rezolvare.

London Review of Books

Pentru Irma Armstrong Jefferson si Jn memoria lui Ronald Nelson Jefferson

Fiecare minte e un conglomerat de amintiri, imagini, invenții şi ticuri de vârstă înaintată. Poate fi, de asemenea, un ghetou, dacă acesta este un loc ermetic, delimitat. Sau un sanctuar, unde cineva e liber să viseze şi să se gândească la ce vrea. Pentru majoritatea dintre noi înseamnă ambele lucruri — şi e mult mai complicat. Un ghetou poate fi un loc al vitalității; un sanctuar poate deveni o închisoare. Michael Jackson a evadat din ghetoul din Gary, Indiana, şi şi-a construit sanctuarul din Neverland. Acesta a devenit o închisoare asemănătoare unui circ, emblematic pentru mintea sa.

Gândiți-vă la mintea lui Michael Jackson ca la un parc de distracții şi priviți unele dintre exponatele din vitrine: P.T. Barnum, maestru al minunilor şi farselor; Walt Disney, care a inventat cel mai mare complex de divertisment din lume; Peter Pan El a scăpat de condiția umană pe când avea şapte zile2; un Edgar Allan Poe tras la față el era singurul personaj în afară de Peter Pan pe care Michael Jackson intenționa să îl joace într-un film; Cei Trei Măscărici The Three Stooges neastâmpărați şi veşnic energici; un cimpanzeu prietenos pe nume Bubbles, care posedă propria sa garderobă de haine; şi un piton care stă încolăcit între două lame albe şi placide.

Lacrimi curg de pe obrajii noduroşi şi cu aspect de reptilă ai lui E.T. în timp ce visează la planeta sa natală; Charlie Chaplin stă singur pe un pridvor, ținându-şi în mână bărbia de mic vagabond. Un cuțit sclipeşte pe o alee întunecată; o panteră păşeşte prin apropiere şi dispare; vampiri şi vârcolaci dansează într-un conac dărăpănat; Căpitanul Eo poartă un costum argintiu, atunci când vine din spațiul extraterestru pentru a-i salva pe copii de relele acestei planete. Acum şiruri de bărbați cântăreți şi dansatori se mişcă ritmic, păşesc elegant şi se întorc la unison. Copii de toate națiile plutesc fericiți pe cerul nopții precum Wynken, Blynken şi Nod, după care coboară pe pământ şi cântă despre pace cu voci înalte, dulci; o statuie colosală a lui Michael Jackson însuşi în uniformă militară veghează deasupra lumii pe fundalul corzilor frenetice din Carmina Burana.

Iată-i pe Elvis Presley, Diana Ross, Elizabeth Taylor, toți fiind părți ale sinelui lui Michael; uite-i pe ciocolatiul Emmanuel Lewis şi pe drăguțul Macaulay Culkin, cel alb ca laptele, amândoi părți ale sinelui său; Joseph Jackson, părintele care crede în biciuiri, dar nu şi în înfrângeri; Katherine Jackson, mama care-i susține întotdeauna şi e mereu evazivă. în față poți vedea fotografii din copilărie şi materiale video în care apare Michael; ele sunt oglinzi care îi reflectă fiecare etapă din viață.

Să începem turul.

Phineas T. Bamum? Un model pentru Michael. Maestrul de ceremonii al divertismentului american. Fantezie, iluzionism şi momente de încântare. Nimeni nu a ştiut mai bine decât Bamum să farmece audiența, să îi ofere senzații tari şi emoții, dar nu în mod special o educație adecvată. Primul succes spectaculos al lui Barnum s-a produs în 1835, când a cumpărat drepturile de a expune public o fostă sclavă pe nume Joice Heth la teatrul său din Connecticut. Servitutea o lăsase aproape invalidă; omul de spectacol a văzut potențialul acelor mădulare noduroase şi al acelor umeri gârboviți. Barnum a îmbrăcat-o într-o rochie curată şi o scufie albă, a aşezat-o pe scaun şi a prezentat-o mulțimii nerăbdătoare ca pe doica în vârstă de 161 de ani a lui George Washington. Pentru a folosi propriul limbaj alunei cnnd se referă la ilustrul Părinte al Patriei, «ea l-a crescut», proclamau afişele sale.

Când Heth a murit în anul următor, Barnum a ordonat o autopsie publică. Un doctor neaşteptat de sincer a dezvăluit că era departe de a se fi născut în 1674; Heth nu era mai bătrână de 80 de ani. Barnum şi-a mărturisit uimirea. A fost păcălit de Heth şi de fostul ei stăpân, a declarat el. Apoi partenerul său de afaceri a dat cărțile pe față şi a afirmat că Barnum o găsise pe Heth pe o plantație şi că o instruise el însuşi să se dea drept doica lui Washington. Publicului i-au plăcut ambele poveşti, iar lui Barnum i-a plăcut să le răspândească pe ambele. Oamenii au vrut să creadă şi să ştie că au fost păcăliți, atâta vreme cât nu ştiau când şi cum.

în 1842, Barnum şi-a deschis Muzeul American, pe Broadway, în New York. Costa douăzeci şi cinci de cenți intrarea, o sumă destul de mare în acele vremuri: Un bilet asigura admiterea la prelegeri, spectacole teatrale, o menajerie de animale şi vizionarea unor curiozități umane, vii şi moarte. O expoziție o arată pe Madame Clofullia din Europa. Doamna s-a născut în Elveția. într-o fotografie, ea stă tăcută în rochia ei neagră cu volănaşe, odihnindu-şi blând un braț pe umărul soțului. La gât are o dantelă albă. însă aceasta e parțial acoperită de barba ei lungă, neagră, stufoasă. Un client al muzeului o dă în judecată, mânios. Eae un bărbat, protestează acesta. Procesul este publicitate gratuită pentru Barnum. El ia un grup de medici cu el; împreună ei furnizează dovezi medicale cum că Madame Clofullia este femeie din punct de vedere biologic. Ea vine să lucreze la muzeu.

Şi nu e mereu uşor să găseşti minuni umane autentice precum Madame Clofullia. Ca om de spectacol, Barnum ştie cum să transforme un efect vizual uimitor într-o poveste plină de aventuri. Pune-i unui bărbat tatuat o vestă pe spinare şi el

devine Prințul Constantin al Greciei. Prințul a fost răpit de Hanul Kashagarului: acesta e motivul pentru care el are 185 de tatuaje pe corpul său, fiecare dintre ele fiind imprimat cu multă cruzime în carnea sa cu ajutorul acelor.

Michael Jackson a citit biografia lui Barnum cu entuziasm cel puțin una dintre cele opt versiuni şi a dat copii ale cărții tuturor membrilor personalului său, spunându-le: Vreau să fac din cariera mea cel mai frumos spectacol de pe pământ. Astfel încât a devenit atât producător, cât şi produs. Propriul impresar. Cine dintre noi nu îşi aminteşte cel puțin una dintre cascadoriile care au urmat: Michael dormind într-o încăpere hiperbarică precum un faraon tânăr şi chipeş în mormântul său ori ca adorabila Albă ca Zăpada în sicriul ei de sticlă? Era obsedat de Omul-Elefant; a susținut că a văzut filmul de treizeci şi cinci de ori, şi nici măcar o dată nu a reuşit să nu plângă în timpul filmului! A făcut nenumărate încercări, a oferit milioane de dolari pentru a cumpăra oasele de la Muzeul Britanic. A apărut în public purtând o mască chirurgicală: ar fi putut fi doctorul într-un vechi film de groază, apărând ca bărbatul diabolic şi tragic ale cărui identitate şi destin urmau să fie schimbate pentru totdeauna. Apoi îl vedem fără mască — pe scenă, la ceremoniile de premiere, în instanță şi ne dăm seama că el a fost acel om, atât de multă vreme,

A devenit o persoană-conglomerat, cu o rază de acțiune globală: propriile sale înregistrări şi videoclipuri; catalogul Beatles; reclamele Pepsi; turneele mondiale. El era un transnațional. Şi-a reafirmat supremația în videoclip după videoclip. Dacă vrei să fii iubita mea Nu contează că eşti albă sau negresă. Dacă vrei să dansezi cu mine, nu contează că eşti indian, rus, african sau amerindian. Te poți transforma în orice din eschimos durduliu în tânăr american bine clădit, cu pielea albă şi părul blond, de culoarea mierii; din tânăr american în servitoare mulatră cu păr negru cârlionțat; poți avea orice vârstă, rasă sau sex. Idealismul global este una cu marketingul global. Dacă vrei să îmi cumperi muzica, nu contează cine, ce şi unde eşti.

Exponatele de muzeu ca ale lui Barnum, curiozitățile etnologice şi spectacolele de circ stabilesc totodată şablonul talk-show-urilor noastre din prezent. Diferența dintre atunci şi acum? Oamenii lui Barnum se presupunea că sunt ciudățenii ale naturii, în afara limitelor normalului. Ai noştri sunt promovați ca fiind ciudați din cauza stilului de viață. Psihologia şi sociologia joacă un rol la fel de important ca şi biologiii. Inițiativa de a mânca sandvişuri cu limacşi şi a sări în tancuri cu apă sigilate a transformat vechile trucuri de carnaval înghițirea săbiei, muşcarea capului găinii în farse pentru clasa mijlocie. în fiecare zi, oamenii îşi fac capriciile şi îşi primesc porția de faimă. Din ce în ce mai mult, ei folosesc interpretarea scenică pentru îndeplinirea dorințelor: săptămâna asta faci afaceri pe care Donald Trump le respectă; eşti individul obişnuit pe care femeia potrivită îl alege în defavoarea unui bărbat chipeş; iar asta fiindcă machiajul tău extrem te transformă dintr-un câine într-un campion.

De cele mai multe ori, astfel de spectacole sunt actualizări ale vechiului concurs de talente. Acum însă, povestea din spatele scenei, povestea vieții,

contează la fel de mult ca interpretarea. Poate mai mult. E vorba de a lupta pentru a deveni cel mai bun posibil, chiar şi atunci când eşti ridicol; de a-ți trăi visul. Aceste poveşti urmează — sau au tendința de a urma — arcul perioadei timpurii din viața lui Michael. începi de jos, însă ai talent; lucrezi zi şi noapte; îți croieşti în sfârşit drumul către marele oraş, te întâlneşti cu producătorii şi căutătorii de talente potriviți. îți câştigi contractul şi şansa la faimă. StarSearch. American Idol. So You Think You Can Dance

însă Michael Jackson a devenit vestit pentru că era un talent de clasă mondială. Interpretarea sa din 1983 a melodiei Billie Jean, ca omagiu televizat pentru Motown: Yesterday, Today, Forever l-a plasat pe Michael Jackson pe fundalul copilăriei sale petrecute în lumea spectacolului. Ceilalți interpreți îmbătrâneau; păreau că abia mai supraviețuiesc crizelor de băutură şi droguri, vrajbelor, vechilor boli sau decăderilor de carieră. Michael arăta ca o creație imaculată, nemurdărită de acel trecut.

Michael stătea în profil, dansând pentru melodia Billie Jean: cu picioarele depărtate, genunchii îndoiți pe jumătate, cu o mână atingându-i uşor pălăria. Un cavaler al dansului profesionist îmbrăcat în pantaloni cu tivul deasupra gleznei. Opt unduiri de pelvis l-au transformat într-un cavaler singuratic. O bătaie rapidă şi o plesnire de coapsă pe fiecare parte, după care s-a întors cu fața la audiență şi — un element picant — şi-a aruncat pălăria în culise. Bărbatul care cântă şi dansează. Apoi a mimat un băiat rău din anii 50, trecându-şi repede degetele prin păr.

Toate elementele viitorului star erau deja afişate. Garderoba îmbina severitatea pantaloni negri, pălărie de fetru, mocasini cu strălucirea, sclipirea şi excentricitatea geacă scurtă şi cămaşă, şosete albe, o singură mănuşă albă. Pasiunea care stimula audiența părea totuşi intimă şi misterioasă. Teatralitatea intensă şi felul cum îmbina gesturi mărunte în linii lungi de mişcare. Fiecare coregraf are mişcări şi combinații proprii. Aici era nucleul stilului lui Jackson: cu

Spectacole de televiziune americane genunchii apropiați şi cu gleznele depărtate, amintind de Funky Chicken curajos şi Charleston mai îngrijit; diferite gesturi de brațe şi picioare, mişcările rotative în față la fel de rapide ca loviturile de judo; piruetele, mersul pe lună şi ghemuirea bruscă după care, în loc să cadă în genunchi, el se ridica în vârful picioarelor. E un moment de balet. Iar o mică variație a acelei mişcări modifică tensiunea. Atunci când se ridică având picioarele şi genunchii apropiați, el pare puternic. Cu genunchii împreună şi picioarele depărtate vulnerabil, chiar îndurerat.

Hillir ,,; e un cântec despre anxietate şi vinovăție, lunpm dotința :,i regret; despre a fi tatăl unui copil şi a fi ■ upll In voi şurile de logalura cu refrenul, el cânta despre t ui ii il nvoiliuse muma sa: I fii atent ce faci Pentru că o ii in H luna i lovine adevăr, dupa care sărea în aer de trei ori. Spiritul din lampa era un

bărbat tânăr care nu îşi poate controla energiile. în versurile repetate, în vreme ce îşi amintea mirosul parfumului dulce Ea m-a dus în camera ei, el sărea de pe un picior pe altul cu genunchii ridicați, ca un băiat care are un moment temperamental.

Iar în cele din urmă, în timp ce cânta, brațele deveneau expresive: larg deschise, cu palmele deschise în față melodramă; apoi un pumn strâns energic şi sugestiv; un deget arătător care străpunge aerul element de bravadă. îşi trecea o mână peste față atunci când cânta ochii săi erau ca ai mei, referitor la copilul misterios; apoi ochii rotunzi şi întunecați printre degetele depărtate mimă Motown. Finaliza în centrul scenei, cu brațul drept în aer, arătând epuizat, însă entuziast. El a creat spectacolul; el era spectacolul. Omul cu ideea, omul care cântă şi dansează, omul care finanțează. însă pe la mijlocul anilor 80, el a ajuns să ne captiveze atenția mai mult cu ciudățeniile decât cu spiritul său artistic. Producătorul din el ştia că trebuie făcut ceva.

Mijlocul de exprimare pe care l-a ales a fost talk show-ul din timpul zilei, adică sediul media pentru ciudații noştri culturali. Locul care îi invită să-şi explice şi să-şi prezinte viața oamenilor obişnuiți; să justifice, să etaleze, să provoace şi să ademenească. în 1993, când întrebările publicului legate de pielea tot mai albă a lui Michael Jackson au început să devină tot mai insistente, el a apărut la The Oprah Winfrey Show pentru a explica faptul că suferă de vitiligo, o boală care îi depigmenta pielea, lăsând pete albe. Acesta e motivul pentru care el a trebuit să uniformizeze aspectul feței cu un strat gros de machiaj alb.

Viața sa a urmat de atunci o traiectorie descendentă. în 2003, atunci când a ieşit pe un balcon de hotel deasupra mulțimii de fani entuziaşti şi le-a arătat tuturor copilul nou-născut, oamenii au crezut că înnebunise sau că era destul de nebun să însceneze o cascadorie, pentru publicitate în stil Fear Factory. De fapt, dacă te uiți mai atent la fotografie, el ține copilul strâns; nu există niciun pericol real de a-l scăpa. Totuşi, de ce să ții un copil deasupra unei mulțimi de admiratori, oare regalitatea îşi etala un nou prinț supuşilor ei? Până atunci, numai fanii cei mai înfocați ai lui Michael îl considerau Regele Popului.

Acum să fim clari într-o privință. Există ciudați reali din punct de vedere biologic, care s-au născut astfel, dar există şi cei care devin ciudați. Barnum a înregistrat un succes enorm cu frații siamezi Chang şi Eng termenul intrând în vocabular în perioada orientală. Dintre toți gemenii uniți, etichetați drept siamezi în circurile şi carnavalurile secolului al XlX-lea, ei erau singurii născuți cu adevărat în Siam. Pe scenă, Chang şi Eng au vorbit despre viețile lor, au cântat şi au lăsat lumea să-i privească. Cuvintele lor dovedeau că erau oameni. însă ei erau şi creaturi, mutanți, semne că evoluția ține de şansă şi că natura joacă farse.4

Chang şi Eng imigraseră în Statele Unite. însă, de obicei, un antreprenor care dorea specimene exotice din ținuturi îndepărtate adesea nu putea să găsească un exemplar autentic. Astfel încât a prevalat modelul Joice Heth. Falsul lipsit de ruşine cu, dacă se poate, o doză puternică de actualitate. Când a început Războiul Civil, Barnum tocmai machiase un artist de circ cu negru şi îl îmbrăcase mii o iiiiiicn de blana, după care îl pusese pe un fundal de iuiiil.i iiiirebAnd publicul: Ce e acesta? în 1875, el a pus un ulm aiiietiean in acest rol: William Henry Johnson a iu. .ii rolul Oo o aeesla? pentru multă vreme, până în secolul niin.ilni

I vot ha de o clasa inferioară OMULUI? Sau e o clasă superioara MAIMUȚEI? Nimeni nu poate spune! Poate este o combinație între cele două. E, fără îndoială, CEA MAI MINUNATĂ CREATURĂ în VIAȚĂ, a fost capturată într-un stat sălbatic din Africa Centrală, are probabil 20 de ani, 60 de cm înălțime, inteligent, docil, activ, sportiv şi jucăuşă CA O PISICUȚĂ. Are craniul, mădularele şi anatomia generală caracteristice unui URANGUTAN, iar ÎNFĂȚIŞAREA unei FIINȚE UMANE.

Acesta este limbajul spectacolului de divertisment cu nuanțe de retorică specifică muzeului de istorie naturală. Şi, de fapt, pretențiile de ştiință au început să înlocuiască regulile din industria divertismentului. William Henry Johnson încă mai juca rolul verigii lipsă dintre om şi maimuță în 1906, când un grup de antropologi a sosit la New York împreună cu Ota Benga, un membru al tribului african Batwa, care fusese adus în Statele Unite cu doi ani mai înainte pentru a face parte din Satul Pigmeilor, la St. Louis Worlds Fair.

Savanții l-au pus pe Ota Benga în cuşca de maimuțe din grădina zoologică a Bronxului.

Pasiunea lui Barnum pentru farse la marginea hotarelor rasiale a inspirat o nouă generație de antreprenori din industria de divertisment. Dacă proprietarii de circ nu puteau găsi specimene cu pielea întunecată, ei găseau americani albi cu handicap pentru a juca rolul acestora. Antropologii au popularizat ideea că a nu fi alb însemna a te afla la capătul inferior al scării evolutive. Unii dintre ei şi-au transformat universitățile în scene de spectacol. Alții au intrat în industria de divertisment şi şi-au luat specimenele în turnee de vodevil.

Până în anii 1880, americanii ajunseseră să domine lumea, în fapt şi în ficțiune, de la războaie la târguri mondiale.

Iată ceea ce este uimitor la Michael Jackson: el încorporează elemente ale tuturor acestor lucruri. Pe unele le-a calculat, altele l-au depăşit. Unele l-au prins în capcană, tot aşa cum a fost prins Ota Benga în spatele gratiilor de la grădina zoologică din Bronx. De la mijlocul anilor 80, el s-a transformat într-o curiozitate de tipul Ce e acesta? Cu geniu şi generozitate ca artist; cu solitudine şi timiditate ca bărbat.

A fost el bărbat, copil, bărbat-copil sau efeminat? Manechin sau zombie postmodernist? Avem aici un bărbat de culoare care odinioară fusese fără îndoială negru, iar acum arăta alb sau cel puțin nu mai era negru. El a fost un tip nou de mulatru, unul creat de ştiință, medicină şi cosmetică. Biologia definea un mulatru ca fiind vlăstarul steril al unei specii de animal sau de plantă. Numărul de spermatozoizi ai lui Michael Jackson, o pot spune cu uşurare, este unul dintre puținele lucruri pe care nu le cunoaştem. Suntem destul de siguri că el a ales să nu aibă urmaşi prin mijloacele tradiționale: aici, din nou ştiința s-a alăturat naturii, pentru a-i împlini voia. Ah, însă arta! Minunata sa artă a compensat totul. Arta impune contradicții şi dorințe neconvenționale; glorifică ceea ce e pervers sau infantil, exagerat şi fantezist, suav, abject, romantic incurabil. Dă formă şi ritm fanteziilor incipiente. Găseşte un fond comun pentru mituri, vise şi coşmaruri; o arhivă a istoriei împărtăşite. De asemenea, un corp comun de sunete şi mişcări: melodii şi ritmuri; cuvinte care fac sângele să fiarbă şi şochează sistemul nervos.

Când oamenii îl laudă pe Michael Jackson în prezent, îşi amintesc de calitățile lui, de motivele pentru care îl iubeau, şi menționează mereu videoclipul Thriller din 1983. Asta ponliu cm n ii mica opera de artă, o poveste de groază ptuloot gândita şi executată. Este povestea dedublării, a limbutului ni doua personalități şi două suflete, la fel ca Dr. Jokyll M Mi I lydo, la fol ca William Wilson al lui Poe sau ca Dorian Gray şi portretul său. Omul de fiecare zi şi dublura sa bizară. Care este sinele său adevărat? Tot ceea ce trebuie să rămână secret şi ascuns, dar care a ieşit la lumină. Omul de fiecare zi îşi face gânduri negre şi agonizează. De ce simte el o legătură cu acest altul îngrozitor şi amenințător? De ce e atras de o viață stranie, chiar infracțională? Cum îşi ține ascuns acest al doilea sine? Vrea el cu adevărat să îl ascundă, în special față de femeia a cărei dragoste a căutat-o şi a obținut-o?

Videoclipul Thriller începe cu Michael, îmbrăcat în piele roşie, mergând pe o stradă pustie împreună cu o fată cu chipul luminos, cu părul împletit în coadă, îmbrăcată într-o fustă de postav, bluză albă şi pantofi Oxford plați. Ei sunt adolescenții reprezentativi ai anilor 50. Noi rareori am văzut astfel de băieți şi fete de culoare pe stradă. Ştii că îmi placi, îi spune el timid, însă victorios. Iar tu îmi placi mie, spune ea nerăbdătoare. Vrei să fii iubita mea? întreabă el. Oh, da, răspunde ea. însă e un lucru pe care el ar vrea să i-l spună. Fața sa e umbrită. Ştii, eu nu sunt ca ceilalți băieți, spune el, la care ea răspunde: Ştiu. De asta îmi placi.

Şi apoi, chiar în fața ochilor ei, are loc preschimbarea. Schimbarea feței. El se transformă dintr-un bărbat tânăr şi frumos într-un vârcolac păros şi cu ochii roşii. Ea țipă strident, se întoarce şi fuge. El o urmăreşte, o prinde; noi vedem ochii ei lărgindu-se în timp ce îl priveşte şi aşteaptă — adesea ultimul moment

dintr-un film de groază — în vreme ce camera video se focalizează pe ochii larg deschişi ai victimei. Aceştia sunt, desigur, ochii noştri, însă avem ocazia de a-i privi. La fel se întâmplă şi cu fata din Thriller. Ea ne reprezintă. Ea este plasată mereu în condiţii de siguranţă pentru a-l putea privi şi iubi în continuare pe Michael, în timp ce el se dedublează şi se divizează. Iar apoi, iar apoi... Iar apoi noi ne aflăm într-un cinema, privind totul pe ecran. Michael şi iubita sa se află în audienţă. Ea tremură şi îşi lipeşte faţa de umărul său; el mestecă floricele de porumb şi rânjeşte la ecran. E o urmă de lăcomie în ochii lui.

Ei părăsesc cinematograful şi încep lungul drum spre casă. Se apropie de o casă pustie. Iar dintr-odată, încep să apară monştri. Apar mâini prin crăpături ale pământului; figuri umbrite apar şi privesc dintre copaci. Scheleţi şi demoni se adună pe terenul din preajma casei. E Noaptea Valpurgiei în suburbie. E şi noaptea filmului. Creaturile dansează la unison pe un ritm apăsat, agitându-şi membrele, alunecând la pământ, cu umerii unduindu-se în sus şi în jos, înainte şi înapoi. Vocea lui Vincent Price — acele silabe accentuate cu vibraţii cavernoase — poate fi auzită intonând sau, mai degrabă, declamând: Copoii iadului aşteaptă pe oricine va fi găsit fără suflet, ca să îl tragă jos. Vârcolacii şi demonii care învie din morţi, ni se spune, reprezintă spaima a patruzeci de mii de ani.

Fata fuge în casă şi trânteşte uşa. Fără efect. Pumni grei sparg pereţii; trupurile fac uşa bucăţi. Creaturile se apropie tot mai mult. Ea se strânge ghem, agonizând, şi... linişte. Haide, spune Michael cu un zâmbet dulce. Ea priveşte în sus tremurând. Te voi duce acasă. O ajută să se ridice şi, cu un braţ în jurul taliei, o protejează de pericole. După care se întoarce către noi pentru ultima dată. Roşul e culoarea demonilor. Zâmbetul său se lărgeşte şi devine mai dur; ochii săi se îngălbenesc. Videoclipul ia sfârşit. Rulează ge-iiiin ul de lin.il Hun sau mu, uman sau monstruos, victimă tmti i umilul, pi; ecran, Michael avea să schimbe măştile i uliu loldnnuna.

Viaţa ui iiiiu ii .vi •■.ic i iccand de la artă la viaţă, Freud in. i despic leineii pc care nu le putem risipi sau dopaşi Col in.ii bun luciu pe caro îl putem face e să le reprimăm. însă ele revin deghizate. Arată diferit, nefamiliar, însă noi le cunoaştem; ne trag înapoi către ele. Cum ar putea trăi şi munci Dr. Jekyll, dacă Mr. Hyde nu ar acţiona asupra impulsurilor sale bestiale, criminale? Dorian Gray nu ar putea supravieţui dacă portretul nu ar fi acolo, în pod, şi dacă nu ar putea uita de el în marea parte a timpului.

Arta face tot acest proces suportabil, chiar palpitant. însă atunci când arta interferează cu viaţa, fantezia devine biografie, iar noi suntem înspăimântaţi. Acest lucru s-a întâmplat cu Michael Jackson în anii 90. Chiar pe măsură ce muzica şi dansul său contau din ce în ce mai puţin, înfăţişările sale, căsătoriile, copiii care apăreau în public mascaţi, primele runde ale acuzaţiilor de abuz sexual, înţelegerea amiabilă din afara instanţei, toate acestea au ocupat poziţia

centrală pe scenă. Odată cu venirea noului mileniu, erau din nou lansate hituri vechi şi noi acuzaţii de abuz sexual. Noi am reînviat acele imagini la procesul său, în 2005. Până în ultimii ani, ciudăţenia lui Michael a atins proporţii complete; dublura sa, oricine şi oricare ar fi fost ea, pare să fi triumfat, iată ce spunea Freud: Poţi, de asemenea, să vorbeşti despre o persoană reală ca fiind ciudată, şi faci acest lucru atunci când îi atribui intenţii rele. însă asta nu e tot. Trebuie să simţi că intenţiile persoanei de a te răni urmează să fie puse în practică cu ajutorul unor puteri speciale. însă cine e dublura lui Michael Jackson? E sinele său cu pielea maronie, pe care nu îl mai vedem decât în fotografiile şi videoclipurile vechi? E el un om bun sau un predator? Protector de copii sau pedofil? Un geniu bolnav sau o vedetă vicleană, care încearcă să îşi menţină celebritatea cu orice preţ? Un copil-vedetă căruia îi este frică de îmbătrânire sau un psiho-patperverssociopat? Ce se întâmplă dacă sau e un şi? Ce se întâmplă dacă el e toate aceste lucruri laolaltă?

Pe aici, vă rog. Vom vedea următorul exponat al parcului de distracţii Have You Seen My Childhood? Mi-ai văzut copilăria?. Acest individ micuţ e Tom Thumb. Nu cel din povestea fraţilor Grimm, care îi păcăleşte pe hoţi şi îşi croieşte drum prin burta unui lup. Nu, acesta e Charles Stratton. El a început să lucreze pentru Phineas T. Barnum pe când avea doar cinci ani. Era un pitic de 60 de cm. Barnum l-a învăţat să cânte, să danseze şi să joace teatru, după care l-a numit Generalul Tom Thumb. Cu înălţimea sa totală de 84 de cm, audienţele adorau să îl vadă jucând eroi militari puternici precum Napoleon: el mărşăluia în lungul şi în latul scenei agitând o sabie de lemn de 25 de cm; după un lung turneu european, el a înscenat chiar şi o bătălie cu pudelul Reginei Victoria.

Copilul-vedetă şi ciudatul erau unul şi acelaşi. Generalul Tom şi copilul pitic care imita eroic soldaţi vestiţi în locul bărbaţilor eroici şi sexy, precum Michael. Interpretarea avea dramă şi sentiment. Avea licărirea unei glume obscene o sabie mult mai scurtă decât cea a lui Napoleon, însă asemănătoare cu un penis în erecţie!. Cu toate acestea, Tom Thumb a crescut lăuntric, acordând atenţie cerinţelor creierului, muşchilor şi hormonilor săi. La vârsta de douăzeci 26 de ani s-a căsătorit cu o altă pitică din industria de divertisment, Regina Lavinia Warren. El a aspirat la normalitate. La fel şi ea. Iar la nunta lor a fost aglomeraţie. Fanii au vrut să-i vada şi sa încerce să îşi imagineze cum vor proceda ei când vor deveni soţ şi soţie. Ce fel de vicii sexuale sunt posibile pentru gemenii siamezi, hoimaliodiii, doamnele eu barba şi pitici? Existão anumită iipoi ulMţio morbida despre cum ar fi să fii împreună cu nslllol de persoane sau, mai rau, sa fii în locul lor.5 Mulţi copii-vedetă eşuează ca actori adulţi pentru că nu sunt în măsură să convingă publicul că sunt dezirabili din punct de vedere sexual. Tom Thumb şi Regina Lavinia s-au retras din industria divertismentului

după ce s-au căsătorit. Generalul Tom a devenit adult. Dar şi Michael Jackson s-a căsătorit, a avut copii şi a devenit adult.

Şi iată acum un alt omuleț. Mai mare decât Tom Thumb, însă numai de 1,55 metri înălțime. Şi, deşi a trăit până la 77 de ani, el şi-a menținut părul brunet până la sfârşit — niciodată vreun fir cărunt sau alb. E vorba de James Barrie, cel care a scris Peter Pan. Peter a fost un băiat care voia să nu crească niciodată; Barrie a fost un adult care a tânjit să fie copil şi şi-a petrecut viața alături de copii, nu împreună cu alți adulți. în special băieți, ca el şi fratele său David. El s-a căsătorit, însă femeile pe care le-a iubit cel mai mult au fost prietenele şi protectoarele sale. Copilăria sa a luat sfârşit pe când avea 6 ani şi fratele său David a murit. El a văzut că mama sa nu putea fi consolată; ea îşi pierduse fiul pe care îl iubise cel mai mult. Copilăria sa nu a luat niciodată sfârşit pentru că el a rămas la vârsta de 6 ani. A încercat să îşi schimbe viața pentru a rămâne întotdeauna băiatul care era iubit de alți băieți şi de mamele acestora.

Neverland e o insulă presexuală fericită pentru că Neverland e întotdeauna, mai mult sau mai puțin, o insulă condusă de băieți Suferința şi pierderea sunt puse la temelia ei. Peter Pan a fugit de acasă pe când avea şapte zile a evadat pe fereastră şi s-a stabilit în Grădinile Kensington. Dacă vă gândiți că era singurul copil care voia să evadeze, asta arată că ați uitat complet de zilele propriei copilării. Păsările l-au învățat să zboare, iar el a rămas cu zânele, fiindcă se simțea bine dansând şi cântând la fluierele sale, noapte de noapte. în cele din urmă, el a devenit pe jumătate om, pe jumătate pasăre, o ființă intermediară. Totuşi, uneori, el îşi vizita casa şi o privea pe mama sa lăcrimând; fereastra era mereu deschisă. Lui îi plăcea faptul că ea îi simțea lipsa şi dorea să păstreze şi această alternativă, însă într-o noapte a sosit, aşteptându-se la o primire caldă, însă fereastra era închisă. Atunci când a privit înăuntru, a văzut că mama sa dormea cu brațele în jurul altui copil. Atunci când ajungem la fereastră, e vremea să fim respinşi. Zăbrelele de fier rămân acolo pentru toată viața. Devastat, el i-a întors spatele, a zburat spre Neverland şi a devenit regele-băiat al insulei. Din acea zi, el a ajutat alți copii să fugă de părinții lor şi să ducă o viață plină de plăceri şi de aventură. Sunt tânăr, sunt vesel, a strigat el către duşmanul său, vicleanul şi urâtul Căpitan Hook. Hook şi piraților lui erau singurii adulți de pe insulă. Peter şi trupa sa de Băieți Pierduți i-au ucis pe toți. însă ei nu au adus niciodată în discuție tații. Mamele, i-a spus el lui Wendy, sunt cele în care nu trebuie să ai încredere.

Atunci când Jane Fonda i-a spus lui Michael că dorea să producă Peter Pan pentru el, Michael a început să tremure. Se identifica atât de mult cu Peter, i-a spus el; citise totul despre el. Ştia el, oare, că titlul inițial al cărții fusese The Boy Who Hated His Mother Băiatul care îşi ura mama? După cum scria Michael în autobiografia sa: Nu am încredere în nimeni, cu excepția lui Katherine. Iar uneori

nu sunt sigur nici în privința ei. mergem mai departe acum. Pe măsură ce înaintăm, revedeți copia primei case a lui P.T. Barnum. El a construit-o cu acelaşi arhitect care a construit pavilionul Kincj iemţje în Brighton. Stilul său Hindo-japonez, indian şi maur real Bănuim că i-a dat numele mitic de Iranistan. el punea bazele unei tradiții: Iranistan, Disneyland, Graceland, Neverland.

Există fotografii vechi ale lui Michael la Disneyland în anii 70. Arată atât de fericit lângă Mickey Mouse. Privea la desene animate cu orele, le-a spus el reporterilor; Ador să fiu un desen animat, a afirmat el despre serialul The Jackson 5Ve, care a transformat trupa The Jackson Five în idoli de desen animat. Părea atât de copilăros la acea vreme. îți dai seama că acesta e cineva a cărui viață interioară e ca în Tom şi Jerry? s-a mirat un prieten psihanalist.

Cine a ştiut că el se afla în căutarea puterii ce însoțeşte imaginația şi marca lui Walt Disney, abilitatea sa de a crea magie şi de a face bani din orice fel de cadru şi creatură — un parc, un şoarece, o rață, un elefant, eroina unei poveşti cu zâne care a fost spusă de o mie de ori? în 1981, tatăl lui Michael i-a vândut jumătate din Hayvenhurst, moşia familiei. El a transformat suprafața de teren într-un parc de distracții. Când s-a mutat din casa părinților, a umplut locul

cel nou cu jucării şi animale, televizoare, ecrane de cinema şi manechine. Următorul său proiect? O casă care să fie un parc de distracții şi un refugiu pentru copii: o proprietate asemănătoare Disneylandului, dar cu propriii locuitori. El s-a plasat pe sine în centrul acestui univers, ca singura ființă umană ce era totodată o creatură mitică — veriga lipsă însă elevată, nu degradată între oameni şi animale, adulți şi copii, viața reală şi cea din basme.

Urmați-mă, pentru a privi ipostazele sale de la un maestru fondator al culturii populare până la reprezentațiile sale de star. Michael şi-a pus la punct propria moştenire, I-a respectat pe predecesorii săi negri: James Brown, Jackie Wilson, Diana Ross, Sammy Davis Jr. Dacă predecesorii săi albi au fost vedete de Hollywood dintr-o generație mai veche, el i-a respectat de asemenea. însă dacă ei fuseseră vedete rock şi pop, se simțea obligat să îi trateze diferit. Ei primeau tot sprijinul şi toate beneficiile. Au fost încoronați ca inițiatori, creatori inteligenți, cei care au avut profunzimea, revelația şi viziunea.

Elvis e Rege. E greu capul care poartă coroana, e adevărat, însă norocos şi binecuvântat e omul pe care îl încoronează lumea. Dacă trebuie să obții tu însuți coroana — dacă simți că aparții unei familii, unui trib, unui clan căruia i s-a negat aprecierea cuvenită — fă ceea ce trebuie să faci, ca să pui mâna pe coroană. Vechea vorbă înțeleaptă a negrilor spune că toți copiii Domnului au primit coroane, însă nu şi pe lumea asta — cu siguranță, nu şi negrii care au creat vorbele de duh. America albilor l-a încoronat pe Elvis ca Rege al rock and roll-ului. Da, el avea, de asemenea, şi fani de culoare, însă ei nu contau în ierarhia puterii. Toate resursele culturale se aflau acolo, la dispoziția lui. Adică

topurile pop importante, Billboardşl Variety, nu categoriile secundare ale muzicii de rasă ori ale rhythm andlues-ului. Drumul regal al lui Elvis către podiumul cinematografic: sex appeal, care a mers de la băiatul rău din melodii la băiatul bun de peste drum. Mişcări fierbinți, o voce sexy şi, de asemenea, o reverență uşoară pentru muzica gospel a Domnului. Talent? Voce de lux? Carismă? Cu siguranță.

Se presupune că regii trebuie să se afle în competiție cu predecesorii lor şi, de asemenea, se presupune că regii trebuie să se căsătorească cu alte persoane cu sânge regal. văduva lui Elvis, Priscilla Presley, a văzut în Michael Jakson un pretendent agil, construind Neverlandul pentru familia luiapoi curtând-o pe fiica lui Elvis Pentru a-şi asigura urmaşii. însa de ce nu l-ar fi dorit Lisa pe singurul bărbat din lume care era la fel de bogat precum tatăl ei? Un bărbat care o putea ajuta să îşi găsească propriul drumul în calitate de cântăreață şi compozitoare şi care putea să o țină în acelaşi timp la curtea regală cu care era obişnuită?

Cât despre cei de la trupa The Beatles, de ce sunt ei aici? Nu a spus John Lennon că The Beatles erau mai cunoscuți decât lisus? Michael a învățat să fie la fel de mare ca The Beatles. El a învățat să fie şi mai mare, atunci când a licitat o sumă mai mare decât Paul McCartney şi a cumpărat catalogul Beatles o mişcare inteligentă a vechii ecuații alcătuite din bani, putere şi rasă, în care interpreții albi vindeau mai multe albume decât cei de culoare cântând versiuni alternative ale hiturilor interpretate inițial de cântăreți negri. Michael a încercat şi el la rândul său să fie mai mare decât lisus: în videoclipul Brace Yourself din 1995, el întruchipează o statuie enormă din piatră, flancată de armate şi venită să salveze lumea de păcatele războiului şi ale lipsei de umanitate, să pună capăt devastării planetei şi să salveze victimele inocente şi copiii. Dar iată, apare aici o altă interpretă fără nume, o simplă cântăreață din lumea showbiz-ului. Era totuşi stăpână pe domeniul ei. Michael a văzut-o la Teatrul Apollo la începutul anilor 60, când el şi frații săi se aflau încă în turneu. Şi nu a uitat-o niciodată.

Am văzut destul de multe stripteuse, însă în acea noapte, această fată cu gene superbe şi păr lung a apărut şi şi-a efectuat dansul de rutină. A oferit o interpretare minunată. Dintr-odată, la sfârşit, ea şi-a dat jos peruca, şi-a scos două portocale de sub sutien şi a dezvăluit faptul că era un bărbat în toată regula, sub tot acel machiaj. Acest lucru m-a dat peste cap. Eram doar un copil şi nu puteam concepe aşa ceva. însă am privit publicul de la teatru şi am văzut că îi plăcea, fiindcă aplauda şi fluiera frenetic. Nu eram decât un copil, stând în lojă şi privind toată această nebunie. Am fost uimit peste măsură.

Ce moment: uimit, atras într-un alt plan. Copiii învață atât de greu lucrurile care sunt aşteptate din partea lor, adică ceea ce vor adulții de la ei. Sau ceea ce adulții spun că vor de la ei. Copiii învață însă prin imitarea comportamentului adulților şi urmărind instrucțiunile acestora. Dacă vă gândiți

că o schimbare de sex este şocantă, încercați să înțelegeți discrepanța dintre ceea ce spun şi ceea ce fac părinții.

Deci, să fii un tânăr talentat şi să fii martor la un act care violează toate modelele comportamentului adult din viața ta poate fi un lucru înfricoşător, însă totodată palpitant. Viața nu e deloc rea, dacă o trăieşti în manieră diferită, excentrică. Un travestit e ca un desen animat. îşi tot schimbă forma. încalcă legile cauzei şi ale efectului. Excită şi incită audiența. Un travestit depăşeşte hotarele apartenenței la gen. Un travestit stăpâneşte arta existenței într-o zonă intermediară. Un travestit lucrează împotriva naturii, luptă împotriva timpului. Insă, ne întrebăm noi, cine vrea să vadă un travestit care îmbătrâneşte? Cine vrea, la urma urmei, să vadă o vedetă îmbătrânind, în special o femeie al cărei chip muncit prea mult sau nu destul a devenit o versiune ciudată a sinelui ei mai tânăr? Nu e de mirare că Michael Jackson a fost comparat cu Gloria Swanson în Sunset Blvd. — parcă Norma Desmond, un travestit care arăta în mare măsură ca un travestit îmbătrânit, un ciudat.

Micule ciudat, cine eşti tu? Ştii cine te-a creat? Genele au făcut-o. Boala şi suferința te-au creat. Religia te-a creat. Iiidimliia divorlir.montului si ştiința te-au creat. Istoria şi timpul, nevoile timpului şi spațiului tău sunt cele care te-au plămădit astfel. Familia şi psihicul tău te-au moi li ilal

Acasă este locul în care, atunci când trebuie să te duci acolo, Ei sunt obligați să te primească. Versurile lui Robert Frost pot fi destul de înspăimântătoare, Iată-te pe tine, rudă de sânge, întemnițat — prizonier între ziduri — în locul pe care te-ai străduit atâta să-l laşi în urmă. Câte nu veți face de data asta, pentru a vă pedepsi unul pe celălalt? Familia Jackson e o familie înfricoşătoare. Membrii ei au fost de la început împotriva relațiilor publice si un mit în plin proces do dovollaro: familia care se ridică din nimic; familia show-business-ului; depozitara valorilor familiei de culoare; în prezent, familia scandalurilor hollywoodiene şi a dictonului Faima e un blestem. Povestea lor e spusă de jurnalişti, scenarişti, fani şi o mulțime de foşti angajați, de la avocați şi manageri până la grădinari şi valeți.

O familie seamănă cu o religie bine organizată: aproape orice infracțiune poate fi comisă şi ascunsă în numele ei, iar membrii familiei Jackson au de dat socoteală în această privință. începând cu structura sa victoriană letală. Joseph Jackson, patriarhul, care îşi va determina copiii să învețe lecțiile dificile ale obedienței şi supraviețuirii. Şi Katherine, mama cu voce blândă, care satisface constant nevoile fizice şi spirituale ale copiilor ei. Joseph şi Katherine mucesc din greu în fiecare zi. Au nouă guri de hrănit, nouă copii de întreținut în şcoală şi de apărat împotriva influențelor nocive. Toată lumea se trezeşte la răsăritul soarelui. Fiecare are propriile sarcini de îndeplinit. Nimănui nu i se dă voie să se joace cu alți copii, cu excepția momentelor în care se află la şcoală, unde contactul nu

poate fi evitat. Acasă Joseph lucrează într-o oțelărie. Când vremurile sunt grele, el sapă după cartofi. însă găseşte cumva vreme pentru jocuri sexuale. Katherine munceşte acasă, îngrijindu-şi copiii. Când banii se împuținează, ea lucrează cu jumătate de normă la Sears. Trei dintre copiii mai mici ai lui Katherine au vârste cuprinse între 2 şi 6 ani; Michael are 5. Ea nu mai are timp de altceva, până când, într-o zi din 1963, un martor al lui lehova sună la uşă. Politicos, însă ferm, omul vorbeşte despre pericolele acestei lumi şi despre recompensele celei viitoare.

Bună dimineața. Am venit să vă aduc vestea cea bună despre o lume perfectă, fără fapte rele. Nu v-ar plăcea să trăiți într-o lume în care nu trebuie să încuiați uşile şi unde toate creaturile trăiesc respectând legea şi ordinea unui suveran perfect?

Le transmit tuturor vecinilor dumneavoastră un mesaj de alinare şi de speranță din Biblie. Văd că aveți un copil mic. Nu v-ar plăcea ca el să crească într-o lume în care nu există boală şi nici moarte?

Martorul îi lasă lui Katherine nişte cărți să le studieze — un exemplar din The Watchtower sau din Awake! ori din cartea Witness Truth, dedicată lui lehova şi lui lisus Hristos. în acelaşi an, Katherine este botezată în piscina Liceului Roosevelt ce va fi în curând cunoscut ca liceul în care au învățat Jackie, Tito şi Jermaine, dar şi ca gazdă a primului concurs câştigat de trupa Jackson Five.

După cum s-a văzut ulterior, martorii ar fi făcut mai bine să-i pună lui Katherine alte întrebări: V-ar plăcea să fiți bogată? V-ar plăcea să locuiți într-o casă din însorita Californie, numită Hayvenhurst, încadrată de lumini Tivoli, în locul acestei căsuțe cu acoperiş ascuțit dintr-un cartier sărăcăcios al oraşului Gary, unde vă înghesuiți cu toții în bucătărie pentru a vă încălzi în fața cuptorului în serile reci de iarnă? Nu v-ar plăcea ca băieții dumneavoastră să fie vestiți în întreaga lume şi să vă onoreze prin versuri precum cele de pe coperta albumului Destiny: O mamă e un dar de la Dumnezeu. Noi suntem cât se poate de recunoscători, şi-i dedicăm acest album frumoasei noastre mame, Katherine Jackson?

Pentru moment, martorii îi oferă lui Katherine Jackson o modalitate de a trăi cu lipsurile ei, străduindu-se să-şi întrețină familia şi să obțină echivalentul real al diplomei de absolvire a liceului: bani, prieteni şi un soț bun şi fidel. Joseph Jackson nu a devenit un martor al lui lehova şi nici nu a încetat să-şi maltrateze copiii. însă Katherine avea să-şi dedice durerea şi sacrificiul promisiunii de mântuire.

Teologia martorilor lui lehova consideră lumea un loc detestabil şi plin de răutăți, unde Dumnezeu şi Satana se luptă continuu pentru sufletele oamenilor. în urmă cu mulțiani, Satana s-a lăudat că îi poate îndepărta pe oameni de Dumnezeu. Sarcina a fost testarea acestei afirmații, dar Dumnezeu a câştigat în mod evident. însă El doreşte o justificare permanentă a dreptății Sale şi, prin

urmare, se abține de la a pune capăt răului. Acest lucru e spre binele nostru, pentru că în ce alt mod ar fi omenirea capabilă să învețe să-L respecte pe lehova ca pe Suveranul drept, Care merită să fie temut şi adorat? în ziua glorioasă în care lumea va lua sfârşit şi împărăția Satanei se va prăbuşi, legiunile de răufăcători vor fi aruncate în abisul iadului. Două categorii de închinători vor fi salvate. Cei din categoria a doua vor avea viață veşnică pe un pământ nou şi purificat. Cei din prima categorie, în număr de 144 000, vor sluji alături de Hristos în ceruri încalitate de conducători şi regi.

Femeile reprezintă peste jumătate din numărul Martorilor lui lehova şi tot ele se ocupă de atragerea de noi membri, mergând din uşă în uşă. Totuşi, ele nu devin lideri, pentru că Charles Taze Russell, care a fondat Zions Watchtower Bible şi Tract Societyîn 1884, a decretat: Prin aranjament divin, puterea minții şi a trupului face din bărbat capul familiei... ține de bărbat să cântărească, să cumpănească şi să decidă. La fel ca mulți dintre cei care se nasc pentru a fi subordonați, femeile nu şi-au acceptat condiția naturală. Ele au devenit cu uşurință depravate şi egoiste, înclinate să uzurpe autoritatea capului familiei, să preia şi să mențină controlul asupra banilor şi a familiei.... Calitățile unei femei ar trebui să fie expresia onoarei şi a demnității unui bărbat. Se impune observația că soția lui Russell, Măria, care l-a ajutat să editeze publicația organizației, l-a părăsit după optsprezece ani de căsnicie, cerând separarea pe motiv de cruzime şi infidelitate. Barbara Grizutti Harrison, o fostă martoră a lui lehova, scria: în copilărie, am observat că nu era un lucru neobişnuit ca femeile care deveneau martore ale lui lehova să părăsească dormitorul soților, ca un prim pas al apropierii de Dumnezeu. Multe femei cu căsnicii nefericite şi o viață sexuală lipsită de satisfacții se îndrăgostesc de lehova.

Katherine Jackson a întors spatele bisericilor baptistă şi luterană, atunci când a aflat că preoții acestora întrețineau relații extraconjugale. Acum, soțul ei proceda la fel, iar în astfel de împrejurări e indicat să găseşti o modalitate prin care să transformi ceea ce trebuie să înduri în ceea ce poți şi ar fi bine să înduri, în special dacă ai jurat să rămâi căsătorită cu orice preț, pentru că ai crescut într-o familie dezmembrată. Cel mai rău lucru legat de datorie şi de un sacrificiu interminabil e anonimatul. Oamenii săraci, nefericiți, nu seamănă între ei, deşi sunt adesea la fel pentru cei din afară, iar ei ştiu asta. Noua credință a lui Katherine a fost un balsam sufletesc. Barbara Grizzuti Harisson mai spunea: Martorele lui lehova simt că ele contează cu adevărat. Chiar şi durerea lor este valoroasă; suferințele lor sunt săgeți venite de la Dumnezeu... Religia le permite să dea un sens lumii — lumea în care oamenii nu «se comportă corect» şi îşi fac rău unii altora.

Credința lui Katherine Jackson propovăduia ceea ce ea făcuse mereu: întreținerea gospodăriei. Mizeria şi dezordinea erau duşmanii de zi cu zi ai casei.

Curățenia spirituală a reprezentat scopul religiei sale. Martorii lui Iehova spun că nu ai inima curată atâta vreme cât nu ai şi trupul curat. Trebuie să dai curs condamnării biblice a păcatului trupesc, a idolatrilor, a onaniştilor, a adulterinilor şi homosexualilor. Citatele biblice sunt întotdeauna prezente le ei. O conduită păcătoasă poate duce la excomunicare, numită şi alungare din comunitate. Femeii care crede i se spune că poate fi instrumentul mântuirii soțului ei... Ea trebuie să se simtă superioară bărbatului, care este programat pentru distrugere, deşi, în acelaşi timp, ea se poartă ca şi cum bărbatul pe care îl disprețuieşte sau căruia îi este indiferent iubitul ei, Iehova este, prin aranjament divin, capul gospodăriei sale.

Să revenim acum la Joseph Jackson, bărbatul care nu s-a dat înapoi de la nimic pentru a-şi menține poziția de cap al familiei. Amintirile făcute publice de La Toya oferă singurul indiciu legat de farmecul lui din tinerețe. El a atras femeile cu mult înainte să aibă bani, deşi în fotografiile cele mai recente seamănă înfricoşător de mult cu Blacula, vampirul de culoare jucat de William Marshall în filmul din 1972. Ceea ce La Toya numeşte zâmbetul sexy al tinereții lui se transformase într-un rânjet batjocoritor la vremea când fiii lui au devenit faimoşi, având sprâncenele arcuite într-un unghi ascuțit şi o expresie vicleană. Ea are dreptate în legătură cu părul roşcat şi ochii de smarald: trăsăturile au făcut, cu siguranță, din tatăl ei un bărbat dorit. Katherine a fost a doua lui soție, iar aventurile sale, nenumărate.

Joseph Jackson a fost numit adesea un adept al disciplinei stricte — un eufemism victorian, după cum reiese din interviurile realizate deRandyTaraborrelli cu membrii familiei Jackson şi cu rudele acestora, din dezvăluirile La Toyei iată cartea mea, singura pe care familia n-ar vrea s-o citiți, din declarațiile publice ale lui Michael şi din negările brutale ale lui Joseph. L-am biciuit cu nuiaua şi cureaua. Nu l-am bătut niciodată. Când bați pe cineva, o faci cu un băț.

Aici e vorba de o trăsătură ciudată a abuzului, de tip TUI Eulenspiegel. El îşi punea măşti de vampir şi îşi speria copiii pătrunzând pe fereastra dormitorului lor, pretinzând că intră prin efracție şi stând lângă paturile lor, aşteptând ca ei să se trezească şi să țipe. Acest aspect adaugă o dimensiune nouă monştrilor din Thriller, ca şi personajelor duble ce continuă să apară în cosmologia video a lui Michael: Michael cel bunMichael cel rău; Michael salvatorulMichael ucigaşul deşi ucide pentru a-i salva pe nevinovați; Michael care cântă într-o melodie numită Threatened: Ți-e teamă de mine pentru că ştii că sunt o bestie Care te priveşte în timp ce dormi.

Joseph era zbirul repetițiilor. Când unul dintre băieți omitea un pas de dans, acesta era biciuit, luat în râs şi comparat disprețuitor cu unul dintre frații care nu greşise. Unde era Katherine, în vreme ce se întâmplau toate astea? în

fundal, cu o expresie tristă; în față, încercând să tempereze spiritele; furişându-se ulterior, pentru a alina durerea copilului bătut.

Trebuie să recurgem la o abordare socio-psihologică, dacă dorim să-l înțelegem cât de cât pe Joseph Jackson. Tatăl său, Samuel, a fost profesor de liceu, o poziție probabil extrem de respectată în Fountain Hills, Arkansas, în anii 30. A doua lui soție a fost una dintre elevele sale, iar Joseph era cel mai mare dintre cei cinci copii. Pe când Joseph era adolescent, părinții lui au divorțat. Joseph a plecat în California împreună cu tatăl său, în vreme ce restul copiilor a rămas cu mama lor în Chrystal, East Chicago. Când Samuel a reuşit să-şi găsească o a treia soție, Joseph s-a întors cu el în East Chicago şi a renunțat la liceu, curând după aceea. Care era cea mai bună pedeapsă, în viziunea capului familiei, cu o mentalitate de profesor, care, după cum şi-a amintit Joseph ulterior, m-a tratat ca pe unul dintre elevii săi, nu ca pe un fiu? Joseph a ştiut mereu să lovească oamenii acolo unde îi durea cel mai tare, după care a susținut şi a crezut că asta era spre binele lor. El admira metodele de educare a copiilor aplicate de tatăl său, susținând asta cu insistență în interviurile pe care le-a dat. Copiilor ar trebui să le fie ceva mai multă frică de părinții lor. Pentru el, severitatea a fost bună. Şi oare nu s-a asigurat că e potrivită şi pentru fiii lui? E suficient să te gândeşti la realizările lor.

însă ce anume a realizat Josehf pentru el însuşi? Niciodată ceea ce şi-a dorit cel mai mult. După ce a renunțat la liceu, a devenit boxer — însă nu de talia unui campion ca Jackie Wilson sau a unui învingător constant ca Berry Gordy. Nu a ajuns nici muzician sau producător de succes, însă a iubit muzica şi a tânjit să intre în lumea muzicală, astfel încât şi-a organizat propria trupă R B. Grupul său, The Falcons, a cântat în cluburi şi colegii locale, reluând melodiile de succes ale lui Chuck Berry, Little Richard, Otis Redding şi ale altora. Au fost, oare, excepționali? Nu. S-au bucurat de succes? Acesta e momentul în care se înăspreşte Joseph. El şi-a dorit cu ardoare succesul şi a muncit din greu ca să-l obțină.

Iată acum un alt moment. Chitara lui Joseph zace în dulapul dormitorului din casa de pe Strada Jackson nr. 2300. După una dintre versiuni, The Falcons s-au dezmembrat deja; după alta, se confruntă cu eşecul evident. într-o altă versiune, Joe le interzice fiilor săi să se atingă de acel instrument. Totuşi, uneori, Katherine — care cântă şi ea la pian şi la clarinet — scoate chitara din dulap şi îi încântă pe copii cu melodiile country care îi plac şi pe care a visat odinioară să le interpreteze pe scenă. Cântă împreună The Great Speckled Bird şi Wabash Cannonball. însă ceea ce adoră la nebunie copiii este noua muzică soul de la radio. în curând, ei se strecoară în dormitor pentru a încerca melodii pe corzile chitării tatălui lor, pe care le cântă împreună. într-o zi, Tito, care arată exact ca tatăl său şi care a studiat chitara la şcoală, rupe o coardă. Conflictul oedipian se

produce. Joseph, furios, îşi loveşte fiul; Tito fuge în camera sa şi se aruncă pe pat plângând.

Michael şi-l aminteşte pe Joseph intrând în cameră şi ordonându-i lui Tito să se ridice în picioare. Aruncându-i o privire severă şi pătrunzătoare, el îi lansează clasica provocare R B: Arată-mi ce poți. Tito îi răspunde: Ştii că pot să cânt la instrumentul ăla. Chiar pot. La care Joseph spune în stilul său dur: Bine, hai să văd de ce eşti în stare, deşteptule. La Toya îşi aminteşte cum Katherine se grăbeşte să-i ia apărarea fiului ei, pledând în favoarea sa. Din câte se pare, Tito a cântat cu adevărat la chitară, Jackie şi Jermaine au început să-l însoțească vocal, iar Joseph şi-a dat seama că visul său putea fi trăit — şi trebuia să fie aşa — indirect, prin intermediul copiilor.

Aşa că, în timp ce Katherine se străduieşte să le îndrume sufletele spre Dumnezeu, Joseph lucrează la supunerea minților, trupurilor şi vocilor lor, pentru a obține succesul. Katherine nu are nimic de obiectat: îşi are şi ea propriile ambiții. Băieții se transformă în nişte maşini de cântat şi de dansat. Iar micul Michael devine un martor al lui lehova sâr-guincios. într-una dintre numeroasele sale mărturii despre Katherine, el scrie: în ciuda repetițiilor şi a călătoriilor, mama găsea timp să mă ia cu ea la Kingdom Hali, unde se întruneau martorii lui lehova, de obicei împreună cu Rebbie şi La Toya.

Cuvintele mama găsea timp mă tulbură. Ele implică lipsa egoismului matern: la orice oră, indiferent de moment, mama punea pe primul loc nevoile fiului ei. însă nu Katherine era cea care călătorea şi participa adesea la repetiții: Michael făcea asta. Nu ea era cea care găsea timp pentru a-şi duce fiul cu nevoi spirituale profunde la Kingdom Hali; ea doar se asigura că el mergea acolo cu ea, că stătea lângă ea şi că devenea unul dintre credincioşi. Credincioşi față de Biserică şi față de mamă.

Sectele religioase fac prozeliți. La fel procedează şi mamele, atunci când au o căsnicie care merge prost. Asta e singura lor armă. Ele încearcă să-şi convertească şi copiii la cauza lor emoțională — să obțină în mod abject iubirea şi loialitatea lor. Fiecare durere, fiecare eşec devin dovezi ale bunătății lui Katherine, ale capacității ei de sacrificiu. Ce se poate spune despre poliomielita care a lăsat-o şchioapă şi fără cariera muzicală după care a tânjit? Mama a ştiut că poliomielita nu a fost un blestem, ci o încercare la care a supus-o Dumnezeu, iar ea a sădit în mine o dragoste față de El pe care eu o voi purta mereu în inima mea.

Fiii ei au fost cu toții de acord că moşteniseră talentul muzical de la mama lor. Nu erau siguri în privința dansului, însă Katherine le-a dezvăluit următorul lucru: în mod sigur, abilitățile de dans nu vin de la Joseph, căruia, îşi aminteşte La Toya, eu îi spuneam mereu: «Nu poți ține ritmul.» E adevărat. El pocneşte din degete sau bate din palme pe muzică, însă fără să țină ritmul. Da, Katherine

găsise modalități mărunte prin care să-şi apere imaginea, cel puțin momentan. Şi, aparent, aflase metoda prin care să le ofere copiilor ei sentimentul că sunt iubiți.

Cu o ironie înțepătoare, îndreptată abil împotriva lui Joseph, Michael o laudă pe Katherine aşa cum face un fiu cu tatăl lui, care îşi ia slujbe extenuante pentru a-şi întreține familia: Niciunul dintre noi nu a uitat vreodată ce mamă muncitoare şi grijulie a fost ea. El se referă la gătit, curățenie, cusutul hainelor. în acest fel, Joseph devine un contraexemplu, el transformând casa într-un lagăr de concentrare. Când te gândeşti la programul repetițiilor pentru băieți şi la sarcinile domestice fixate pentru fete, ai impresia că ar trebui întărite legile care protejează copiii împotriva muncii forțate.

Când Michael descrie modul în care copiii o percepeau pe Katherine, suntem purtați înapoi, în secolul al XlX-lea, când singura modalitate prin care o mamă putea tempera forța brută a soțului ei era influența blândă. Katherine le-a oferit copiilor ei darul iubirii, exemple constante de bunătate, apreciere şi lecții de conduită morală. Nu răni oamenii. Dăruieşte, însă nu cerşi niciodată. Aş vrea să putem fi cu toții ca mama.

Emoționantă în aceste cuvinte pioase e disperarea cu care copiii încearcă să găsească un salvator — sau cel puțin o persoană care să le ofere alinare şi pe care să o poată transforma într-un salvator — într-o casă condusă de un tiran. însă Katherine le oferă copiilor ei şi momente de plăcere reală. Atunci când cântă la pian şi cu vocea. La Toya îşi aminteşte că era îmbrăcată frumos şi dichisită. Iar Michael spune că îi încuraja mereu să-şi cultive hobby-urile. Cel puțin, pe al lui. Dacă manifestam un interes pentru vedetele de cinema, de pildă, ea venea acasă cu brațele pline de cărți despre staruri celebre... Ea nu-şi dădea seama pe atunci că, într-o zi, unele dintre aceste vedete îi vor uzurpa poziția şi vor deveni pentru ei mame-surogat.

La Toya a fost primul copil din familia Jackson care a vorbit despre maltratările fizice la care se deda Joe, însă Michael a fost un maestru al răzbunării pasiv-agresive. El avea felul său propriu de a primi lovituri care nu lasă semne evidente. El afirma că mama sa l-a învățat mereu că talentul era un dar de la Dumnezeu: Ceea ce am primit de la tatăl meu nu a fost cu necesitate un dar de la Dumnezeu, deşi Biblia spune că aduni ceea ce semeni. De ochii lumii, Michael vorbea despre predicile tatălui său pe tema muncii, planificării şi pregătirii. însă avertismentul biblic îi conferă afirmației un aer amenințător. Michael a fost pălmuit, a auzit cuvinte grele şi a primit lecții de cruzime de la tatăl său. Joseph ar fi făcut mai bine să se pregătească pentru Marea Răzbunare.

însă, în ansamblu, atitudinea sa pare să spună: Sunt o persoană prea bună pentru a încerca să fiu crud sau să mă răzbun. Trebuie să spun adevărul... însă voi fi cât mai iertător. El scria: Tatăl meu ne-a protejat mereu, şi asta nu e

puțin lucru... S-ar putea să fi făcut şi unele greşeli pe parcurs, însă a crezut mereu că totul era spre binele familiei lui. Tatăl meu s-a achitat de sarcinile sale esențiale. Nu atât de bine pe cât crede el, desigur, însă a făcut tot ce a putut, date fiind limitările sale, pe care eu, ca un fiu bun, n-am căderea să le enumăr.

Ce înscenare! Joseph este plasat într-o galerie infamă a părinților: oameni de nimic, precum mama şi tatăl vitreg al lui Jackie Coogan, a căror escrocherie a indignat statul California, determinând aprobarea unor legi de protecție financiară a copiilor. în acest context, Joseph nu e chiar atât de rău. A avut grijă atât de interesele noastre, cât şi de ale lui. După care vine lovitura: Dar eu încă nu-l cunosc, iar asta e trist pentru un fiu care tânjeşte să-şi înțeleagă propriul tată. Joseph nu a furat bani, ci dreptul din naştere al lui Michael: dragostea de tată.

Joseph şi Katherine Jackson şi-au împins cinci fii pe podiumul vedetelor, iar pe unul pe scena supervedetelor. Ei au creat totodată un grup de adulți dependenți emoțional, cu personalități deteriorate. Anii de rivalități profesionale şi frățeşti au trebuit suprimați pe scenă şi negați în afara acesteia. Şi, cu excepția lui Michael, niciunul dintre frați nu a reuşit să plece de acasă altfel decât prin căsătorie.

iată victimele...

Jackie Sîgmund Esco: cel mai mare dintre frați, cel care conform lui La Toya a fost cel mai batjocorit de Joseph şi cel mai puțin protejat de Katherine. Jackie s-a dovedit a fi căutătorul de talente al familiei. El a decis că Michael, în vârstă de 5 ani, trebuia să fie solistul grupului, luându-i locul lui Jermaine. Jackie a profitat de beneficiile sexuale ale celebrității — avea 18 ani când cei din trupa J-5 au devenit idolii matineelor. El a rămas pasiv pentru următorii

cincisprezece ani: respectând ordinele, a fost prietenos şi afabil cu presa, neafirmând nimic din ceea ce publiciştii Motown nu aprobaseră dinainte.

Tito Toriano Adaryll: semăna atât de mult cu Joseph Jackson, încât Michael aproape că nu spune nimic despre el în Moonwalk, în afară de faptul că asemănarea era înfricoşătoare, pe măsură ce înainta în vârstă. Tito a debutat prin a prelua Inițiativa şi a cânta la chitara stricată a tatălui său. Şi tot el a fost primul care a devenit inutil după ce băieții au ajuns la Motown. Ce nevoie mai avea trupa lor de însuşirile sale modeste? Şi nici nu i s-a permis mereu să participe la înregistrarea materialului vocal de fundal. însă putea cânta în turnee sau îşi ținea chitara în mână pe coperta albumelor. Această atitudine aminteşte de ceea ce i-a spus Phil Spector lui Bobby Hatfield, membrul mai puțin talentat al trupei Righteous Brothers, care s-a plâns că în cadrul melodiei Youve Lost That Loving Feeling el nu cânta decât refrenul. întâmplarea a fost povestită de Cynthia Weil, care a compus nitul împreună cu Spector şi Barry Mann. Şi eu ce să fac în

restul timpului?, a întrebat Hatfield. Du-te la bancă şi numără-ți banii, a venit replica dură a lui Spector.

Jermaine Lajuane: cel de-al treilea frate, căruia nu i-a fost acordată şansa — dreptul său, după cum considera el — de a fi vedetă de către propriul frate, de către tatăl său şi de către şeful şi socrul Iul, Berry Gordy Jr., fondatorul Motown. Jermaine a fost copilul energic, jokerul ca Michael, ambițiosul ca Michael şi singurul pe care Michael l-a numit fratele meu mai mare. Jermaine a fost cel care îl ducea la grădiniță şi îi împrumuta hainele sale uzate. Acest fapt trezea o bucurie intensă în fratele mai mic care îl admira. Jermaine era perceput de Michael ca un interpret neexperimentat. Atunci când frații Jackson au părăsit Motown, iar Jermaine s-a decis să rămână, Michael a fost deprimat. De la primele repetiții în sufrageria în care stăteau înghesuiți din oraşul Gary, Jermaine se aflase mereu în stânga lui Michael, cântând la bass Am depins de faptul de a sta lângă Jermaine. însă, adaugă Michael cu grijă, după ce Jermaine şi-a anunțat despărțirea de trupă şi a plecat înainte de al doilea concert, frații care au rămas s-au întors pe scenă şi au primit nu una, nu două, ci trei ovații. Jermaine n-avea să se bucure nici de o căsnicie fericită, nici de o carieră solo de succes. El a ajuns să considere triumful lui Michael o trădare. Şi a învățat să joace rolul lui Iuda. Jermaine a fost cel care a aruncat o provocare furioasă şi oportunistă înfățişărilor schimbătoare ale lui Michael prin cântecul său Word to the Baddi, în 1991. Ştiind că Michael avea nu doar unul, ci doi fii numiți Prince Michael, Jermaine se va folosi de acest atu îmbogățind lista cu nume pompoase ale persoanelor de culoare botezându-şi fiul Jermajesty. Jermaine a fost cel care se pare că i-a mărturisit unui asociat apropiat, care a divulgat în National Inquirer că el şi toți membrii familiei sale credeau că Michael se făcea vinovat de pedofilie. Jermaine a negat acest lucru.

Marlon David: în familia Jackson nu e o soartă fericită să fii cu un an mai în vârstă decât Michael Jackson şi să nu ai talentul lui. La fel ca Elvis şi Liberace, Marlon a avut un frate geamăn care nu a supraviețuit. însă Marlon nu a devenit, ca în cazul acestora, o vedetă destul de mare pentru amândoi. Marlon are cea mai dulce şi mai tristă față în fotografiile de grup. însă el se pricepe cel mai bine după Michael să pozeze. La Toya susține că lui i-a fost cel mai greu să învețe coregrafia, a primit cele mai multe bătăi de la Joseph şi a depus cel mai mare efort la repetiții. La Toya afirmă de asemenea că manifestările emotive ale lui Marlon erau corectate cu severitate de Katherine în aceeaşi măsură în care Joseph făcea acelaşi lucru cu mişcările de dans. întrebată de Jackie de ce era atât de severă cu Marlon, se pare că ea i-a dat următoarea replică: Pentru că nu poate să fie suficient de competitiv, Jackie. E o trăsătură urâtă de caracter şi trebuie să scape de ea înainte de a creşte. Trebuie spus că amintirea La Toyei e prea categorică şi îi serveşte în prea mare măsură interesele personale pentru a fi credibilă. Dar

sentimentul datoriei, pietatea şi obtuzitatea psihologică par să fie caracteristicile lui Katherine. Unele dintre acuzațiile principale ale La Toyei au fost verificate după negările inițiale ale familiei. Copiii afectați de faimă, de la La Toya şi până la Christina Crawford, spun într-adevăr anumite adevăruri — faptice şi emoționale —, în ciuda tuturor exagerărilor şi a semnelor mult prea evidente de deteriorare psihică.

Randy Steven Randall: cel mai tânăr. El s-a alăturat grupului atunci când a plecat Jermaine, ocupând locul inițial al lui Michael şi cântând la bongo. Randy e fratele din umbră. E ca şi cum frații mai în vârstă l-au lipsit de oxigen, în vreme ce Janet se lupta pentru recompensele specifice poziției celui mai tânăr membru al trupei. Randy apare totuşi atunci când lucrurile devin violente. în anii 80, când el avea optsprezece ani, iar Janet paisprezece, au fost acuzați că ar fi ajutat-o pe Katherine s-o bată pe presupusa amantă a lui Joseph. Mai târziu, în acelaşi an, Randy aproape că şi-a pierdut ambele picioare într-un accident de maşină el fusese şoferul. După zece ani, soția sa a cerut divorțul: Randy, spunea ea, o bătuse toată durata sarcinii. Condamnat pentru abuz asupra soției, Randy a petrecut o lună de zile în închisoare şi încă una într-o instituție psihiatrică.

Rebbie Maureen Reilette: cea mai mare şi mai drăguță din familia Jackson, Rebbie îşi petrece tinerețea ajutând-o pe mama ei: fiica tăcută pe care o ştim prea bine din perioada victoriană, ce dispare în anonimatul corvezilor gospodăriei şi al frecventării bisericii. Ea cunoaşte într-adevăr unele secrete de familie: îi spune unui prieten că, pe vremea când Michael era adolescent, cineva în care el avea încredere a decis că inițierea sa sexuală fusese amânată prea mult şi a aranjat să fie lucrat de trei prostituate. Rebbie îşi avea visurile ei legate de show-biz. La mijlocul anilor 70, ea, La Toya şi Janet s-au hotărât să înființeze o trupă, însă nu au putut cădea de acord în privința direcției acesteia. în orice caz, Rebbie trecuse deja de douăzeci de ani pe atunci şi nu avea experiență, cu excepția scurtelor apariții în cadrul spectacolului de televiziune al fraților ei. Când planul s-a destrămat, ea a părut să se refugieze din nou în familie. în 1984, albumul ei de debut a fost desființat de critici, rapid şi fără zgomot. însă ea a mai lansat după aceea şase albume în Japonia.

La Toya Yvonne: La Toya a fost ajutorul casnic protejat al mamei sale şi prietena ei cea mai bună. Era de asemenea drăguță şi, ani de zile, a fost o martoră a lui lehova credincioasă şi pură din punct de vedere sexual. Apoi, în anii 80, s-a lansat în cultura pop promovând imaginea Nebunei din pod Madwoman in the Attic. La început, a înregistrat albume care nu s-au vândut. După care a realizat un pictorial pentru Playboy, din care nu a lipsit un şarpe boa constrictor, ceea ce i-a îngrozit familia şi a generat articole favorabile în mass-media. Curând după aceea apărea la Solid Gold şi pleca în turnee în diferite baze ale armatei

alături de Bob Hope — construindu-şi o carieră nesemnificativă bazată pe puțin talent şi pe o frumusețe fizică denaturată de chirurgia plastică.

Janet Damita Jo: Ea e surioara cea mai mică, cu numele mijlociu preluat de la o cântăreață neagră de un erotism fierbinte din anii 50 şi 60. Janet a avut norocul să se nască la sfârşitul anilor 60: timpul şi istoria se aflau de partea ei. Pe când ea avea vârsta de şapte ani, iar frații Jackson îşi propuseră să cucerească Las Vegasul, Joseph a văzut-o ca pe o prospătură utilă în interpretarea lor scenică. Aşa a ajuns ea să defileze pe scenă cu un şal împodobit cu pene pe umeri imitând-o pe Mae West. După care a profitat de explozia de comedii de televiziune în care jucau actori de culoare. Rolurile ei în Good Times Dy-no-miiiitel şi Diffrent Strokes au făcut din ea nu o vedetă, ci o mică profesionistă pricepută. Pe Janet au iritat-o dictatele familiale referitoare la locul unei femei în casă şi în lume. Până la momentul în care a fugit de acasă împreună cu un tânăr ferchezuit şi dichisit, dar cu obiceiuri proaste James DeBarge de la Motown, care suferea de o dependență de droguri, ea se afla deja în plin proces de rebeliune. La momentul divorțului, ea devenise ambițioasă. La fel ca sora mai mare La Toya, Janet înregistrase, sub îndrumarea lui Joseph, albume care nu s-au bucurat de succes, însă la fel ca mulți copii mai tineri ea şi-a dat seama cum să facă pe plac familiei în aparență, în timp ce îşi exprima dezacordul pe la spatele părinților. Ea l-a urmărit pe Michael cum şi-a găsit propriii producători; a procedat şi ea întocmai. îl văzuse îmbunătățindu-şi şi revizuindu-şi aspectul fizic; a făcut şi ea la fel prin dietă, un regim draconic de exerciții fizice şi făcând apel la chirurgia estetică pentru a reduce sau a lărgi dimensiunile diferitelor trăsături şi părți ale corpului. Pe scenă şi în videoclipuri, coregrafia i-a urmat îndeaproape viața. Fără Janet nu ar fi existat un podium de vedetă pentru Paula Abdul sau pentru Britney Spears. Ea a fost prima adolescentă rebelă cu vocea subțire, prima jucărie sexuală din lumea divertismentului care s-a afirmat prin muncă asiduă.

Michael Joseph Jackson: Fără el, ceilalți abia dacă ar mai conta. Un copil-geniu face viața atât de grea rudelor sale. El primeşte cea mai mare atenție fără măcar să încerce ceva. Ceilalți nu încetează niciodată să încerce; ei luptă mereu să-şi găsească o identitate care contează pentru alții şi pentru ei înşişi. Dacă reuşesc acest lucru, ei trebuie să accepte faptul că identitatea lor cu greu câştigată s-ar putea să le ofere puține recompense. Frații lui Michael au câştigat bani şi celebritate, însă nu în calitate de indivizi. Ei au fost mereu anexe sau o unitate. Au manifestat modalitățile specifice rudelor de a se răzbuna pe Michael. Porecle pline de cruzime Liver Lips — Buzatul şi Big Nose — Năsosul, luarea peste picior pe care toți copiii mai mari o aveau la îndemână, plus dreptul de a stabili ritmul general al

vieții de zi cu zi. Acest lucru a fost adevărat mai ales atunci când a venit vorba despre sex: Jackie, Tito şi Jermaine au flirtat şi au întreținut raporturi sexuale după pofta inimii în prezența lui Michael. Iar el avea metodele lui de contraatac. Avea propria sa rezervă de porecle Rocky Road — Drum accidentat pentru acneea adolescentină a lui Jermaine; Moonface — Chip de lună pentru fața plinuță a lui Janet şi Dunk — de la măgăruş donkey în engleză — pentru fundul ei durduliu. El se afla în centrul tuturor farselor — bătăi cu cremă de ras, baloane cu apă aruncate de la fereastră, mese comandate şi livrate străinilor — cu care frații se distrau atunci când erau izolați cu orele în hoteluri. El avea totodată curaj — a fost singurul, după toate mărturiile, care s-a opus agresiunilor lui Joseph. Michael avea în jur de cinci ani atunci când a aruncat cu un pantof în tatăl său, alergând prin cameră pentru a scăpa de bătaie. După câțiva ani, i-a spus lui Joseph că n-avea de gând să mai cânte dacă era lovit din nou. Se pare că frații mai în vârstă îşi primeau pedeapsa, se priveau unul pe altul suferind în tăcere şi se agitau după ce Joseph pleca, iar ei erau în siguranță. Gândiți-vă cum e să fii corul din fundal atunci când fratele tău mai mic este cântărețul principal! Toți acei ani de intimitate fraternă claustrofobică în maşini, garderobe şi studiouri de înregistrare, niciodată la o distanță mai mare de câțiva centimetri. Nu exista scăpare. Iar atunci când au ajuns în Oz — Motown — plasa s-a lărgit şi i-a prins în ea mai strâns ca niciodată. Frații făcuseră tranziția de la o familie-nucleu la una corporatistă — au schimbat un patriarh brutal, dominator, căruia trebuiau să-i facă pe plac, cu unul suav, dominator, pe care tânjeau să-l impresioneze. Crescând într-o lume îngustă a relațiilor de sânge, ei s-au mutat într-una a relațiilor mai largi de trupă.

Berry Gordy a folosit rasa în felul în care frații Jackson folosiseră familia. Nu îți trăda niciodată sângele sau membrii trupei. Gordy a încurajat întotdeauna ceea ce am putea numi eufemistic competitivitate creativă. Fiecare voia să vadă cine a avut cele mai multe flirturi în luna respectivă, cui i se atribuiau cei mai buni compozitori şi producători. Care va fi următorul promovat de Berry? Cine va suferi de o neglijare benignă pentru un timp, după care va fi aruncat ca un echipament stricat? Michael a fost cel ales, copilul favorit pe care Gordy l-a mutat în casa din Hollywood a Dianei Ross in vreme ce a înghesuit restul familiei într-un motel. Puteți numi acest capitol din viața celor patru frați Jackson Ei erau dispensabili. Katherine a susținut întotdeauna că Michael era special. Diana a simțit — sau a fost determinată de Gordy s-o facă — la fel. Iar pentru că Michael a depins mereu de mama sa pentru a-l înțelege şi pentru a da un exemplu bun, acum el se aştepta la acelaşi lucru din partea Dianei. Lecțiile de morală şi cultivarea hobby-urilor s-au transformat în lecții de bune maniere şi în aprecierea artelor. Niciunul dintre frați nu mai avea ce să-l învețe; Michael studiase tehnicile

de interpretare ale Dianei. El a numit-o mamă, soră, iubită, în vreme ce Motown îl ajuta să se separe de tatăl său: Gordy redusese influența lui Joseph.

Până în 1977, Michael, la vârsta de nouăsprezece ani, renunțase la frizura în stil afro pe care o avusese în Jackson 5. Părul scurt îi accentua ochii mari şi membrele zvelte; expresia ca un faun i se potrivea. Purta costume de pilot sclipitoare, alb-argintii, pentru a sărbători ritualurile disco. însă, întocmai unui copil de sărbătoarea Halloween, ceea ce îi plăcea cel mai mult era să se deghizeze în haine de clovn şi să poarte nasul roşu, de dimensiunile prunei, al Sperietorii din The Wiz. Aceste lucruri au ajutat lumea să vadă că Michael putea fi vedetă pe cont propriu.

însă filmul din 1978, produs de Berry Gordy şi regizat de Sidney Lumeț, a fost un adevărat fiasco. în rolul lui Dorothy, Diana Ross a fost abilă, afabilă, prea slabă şi prea bătrână. Interpretarea lui Michael a avut de suferit din cauza apatiei filmului. Cu toate acestea, Sperietoarea sa ciudată, nesigură e un personaj real, nu o adunătură de membre. La fel ca Ray Bolgerîn filmul original, el îşi lasă corpul să spună povestea. Membrele i se încrucişează şi i se îndoaie în timp ce învață să meargă, să danseze, cu o grație stângace. El alunecă în pantofii lui lungi. în ciuda atmosferei monotone, există şi momente de veselie. La fel ca Bolger, Michael e copilăros, însă Sperietoarea lui Bolger era cam bleaga. Sperietoarea lui Michael e melancolică.

îl vedem mai întâi imobilizat pe bățul său, luat în râs şi agresat de ciori, implorând să fie dat jos. De fiecare dată când ciorile îl refuză, el scoate o bucată de hârtie din paiele sale şi citeşte cuvintele unui filosof, cu glas rugător sau stoic. Cântă You Cant Win cu inflexiuni aspre disperate de gospel. Chinul pare autentic. E o scenă dureroasă.

Nemaifiind copil, Michael îşi va construi diverse familii după nişte criterii particulare şi exacte. Mai întâi, a adunat animale exotice, figurinele unor personaje de desene animate şi manechine. Apoi, figurile părinteşti şi rudele, care aveau sarcina de a le înlocui pe cele alături de care a crescut: Sammy Davis Jr., Fred Astaire, Jane Fonda, Liza Minnelli, Katharine Hepburn, Elizabeth Taylor — fiecare dintre aceştia fiind un băiat sau o fată pierdută, maturizați înainte de vreme, privați de copilărie din cauza celebrității sau a unei tragedii familiale. Apoi a trecut de la kitsch şi celebritate la copii în carne şi oase. Cei vestiți au fost primii: Emmanuel Lewis şi Macaulay Culkin la apogeul succesului lor. A urmat necunoscutul: cei bolnavi, cei neajutorați, nevoiaşi, care veneau la Neverland să se distreze şi să fie hrăniți. El le era mamă şi tată, un făcător de minuni. El a făcut la Neverland ceea ce părinții obişnuiți ar trebui să facă pentru copiii lor. Sau aşa şi-a imaginat el. S-a încoronat Regele Popului şi şi-a aranjat două căsătorii. Mai întâi, şi-a anunțat nunta cu Lisa Mărie Presley, fiica Regelui rock and roll-ului. Când ea a fugit din palatul regal după un an şi jumătate, el s-a

căsătorit cu Debbie Rowe, asistenta chirurgului său plastician. în curând, a anunțat cu mândrie venirea pe lume a doi copii, Prince Michael Joseph I şi Paris Michael Katherine, cel mai probabil prin fertilizare in vitro. Debbie Rowe a fost concediată. După câțiva ani, a pretins că a devenit tatăl unui al treilea copil, Prince Michael Joseph II, mama şi mijloacele de concepere ale acestuia fiind necunoscute.

Spunem că e contra naturii ceea ce se întâmplă contrar obiceiului, scrie Montaigne în eseul Despre un copil monstruos. Prin urmare, puteți considera acest capitol povestea băiatului care a crescut în afara naturii şi a obiceiului: un băiat pe nume Michael Jackson. Al şaptelea din cei nouă copii ai unei familii ambițioase din clasa muncitoare a Vestului Mijlociu din anii 50. Un băiat care e bărbat acum, însă nu întru totul. Nu e nimic natural în procesul de creare a copiilor-vedetă. Ei sunt nişte situri arheologice, conținând straturile industriei de divertisment, fragmente de istorie şi tradiție. Michael e în mod clar mândru de acest aspect. Observați nuanța de dispreț atunci când scrie: Unii muzicieni — Springsteen şi U2, de pildă — simt că şi-au primit educația pe stradă. Eu sunt un interpret în inima mea. Eu mi-am primit educația pe scenă.

în cultura showbizului, copilului-vedetă i se cere să transforme toate complicațiile vârstei, rasei sau sexului în divertisment pur. Pentru a-i plasa pe Michael Jackson şi pe familia sa într-un cadru adecvat, trebuie să ne întoarcem într-o vreme în care Jim Crow Jim Cioară — poreclă rasistă dată negrilor era o rutină a cântecului şi a dansului, nu un sistem de segregare de facto şi de jure de fapt şi de drept. Menestrelii de culoare le-au oferit americanilor albi o primă experiență a dansului de scenă, a muzicii şi a discursului negrilor, alături de primii copii-vedetă ai populației de culoare. Prin 1830, pe măsură ce această formă culturală s-a răspândit pe tot cuprinsul țării, Joseph Jefferson, în vârstă de cinci ani, a plecat în turneu cu tatăl său, fondator al artei menestrelilor

albi, Thomas Daddy Rice. Băiețelul se rostogolea dintr-o valiză, îmbrăcat exact ca Daddy Tăticul, cu pantaloni vărgați, roşu şi alb, şi un frac albastru cu nasturi aurii. Cei doi cântau Jump Jim Crow în dialect, după care se roteau, se întorceau, săreau şi se dădeau cu tocurile de pământ când aterizau. La sfârşit îşi încheiau actul artistic prin aruncarea nasturilor de la haină, care erau de fapt monede de aur de cinci şi zece dolari, către o mulțime entuziastă.

Deşi numărul artistic Jump Jim Crow a fost preluat de la un negru bătrân care se distra astfel în spatele unei stații pentru închiriat cai şi trăsuri, cei care au fost zăriți pentru prima oară efectuând numere similare pe străzi şi plantații erau copiii de culoare deosebit de talentați la cântec şi dans, după cum apare scris şi în literatura de ficțiune şi de călătorie a secolului al nouăsprezecelea. Cartea Coliba unchiului Tom le-a oferit acestor copii un loc în cadrul culturii pop

în 1852. în primul capitol al romanului cititorii se întâlnesc cu primul negrotei: un Harry mic şi drăguț, fiul sclavilor mulatri Eliza şi George. La porunca stăpânului său, Harry cântă, dansează şi imită un negru bătrân şi schilod. Stăpânul îi aruncă nuci şi stafide, iar un negustor de sclavi venit în vizită se oferă imediat să-l cumpere.

Emanciparea i-a permis copilului negru să se lanseze în industria de divertisment. Până în 1870, trupele de menestreli alcătuite în întregime din bărbați negri erau în turneu prin țară. Majoritatea femeilor vor trebui să aştepte până în anii 1890. Negrii au început să fie selectați de teatre: ornamente bine şlefuite pentru divertismentul adulților. Trupele de albi Uncles Tom Cabin i-au angajat pentru scene de cântec şi dans organizate pe plantații. Companiile negre dispuneau de nenumărate astfel de trupe. Băieții-soprane care puteau cânta melodii de Stephen Foster erau o categorie separată, însă la fel de utilă.

Până la începutul secolului XX, femeile albe de top ale vodevilului angajau negri pentru a le condimenta numerele artistice cu mişcări de dans bine ritmate şi uimitoare. Băieți negri mergeau țanțoş pe scenă, cu peruci olandeze, imitând paşi ruseşti, şi refăceau paşii de dans ai populației de culoare din Sud prezentându-i ca provenind din Asia, Africa sau din Mările Sudului. Au existat negri extrem de precoci, precum Bill Bojangles Robinson. Existau, de asemenea, negri de cor, niciodată destinați unei cariere solo. Precum trupa Jackson Five minus Michael

Anumiți copii se nasc în familii care se ocupă de showbiz; alții îşi lasă familiile în urmă pentru a se lansa în showbiz. în ambele cazuri, rari şi norocoşi, există părinți sensibili care sunt suficient de satisfăcuți de propriile vieți. Cei mai puțin norocoşi au părinți care au nevoie de bani şi tânjesc după glorie, însă le poartă totuşi pică copiilor care-i eclipsează şi pe care tot ei i-au împins pe scenă.

Frații Jackson au făcut ceea ce părinții lor nu au putut. Mama, Katherine, a avut un talent muzical veritabil şi a vrut să devină o cântăreață country, o dorință cu slabe şanse de împlinire în era de dinaintea lui Charley Pride, cu atât mai mult cu cât poliomielita a lăsat-o cu un picior care şchiopăta vizibil. Ea a trebuit să se mărite cu un crai — un clişeu al filmelor country — şi să cânte pentru nouă copii. Tatăl, Joseph, sudor şi macaragiu, cu propria chitară şi formație rhythm and blues lipsită de succes, a trebuit să amâne împlinirea visului său.

Michael Jackson a fost prizonierul industriei de divertisment de la vârsta de cinci ani. El şi frații săi exersau şase ore pe zi: trei înainte de şcoală, trei după. Au început cu hiturile soul pe care le ascultau la radio. Joseph studia mişcările de dans ale altor grupuri muzicale şi le transmitea băieților săi. Din 1964 şi până în 1968, au trudit şi au mers în turnee prin cluburi locale din Gary, Indiana, precum Guys and Gals Cocktail Lounge, şi au înregistrat în studiouri ca

Steeltown şi Dynamo. Erau organizate şi excursii la sfârşit de săptămână la Chicago şi New York pentru concursurile de amatori de la marele teatre cu nume imperiale. The Regal. The World-Famous Apollo.

Băieții dormeau înghesuiți pe bancheta din spate a unei maşini, fiecare cu capul pe umărul celuilalt; îşi făceau temele în culise şi în moteluri. Erau feriți de mediile infracționale, de sărăcie şi obscuritate — de asemenea, de hobby-uri, prieteni şi de distracțiile copilăreşti. Au câştigat concursuri de amatori şi au apărut în spectacole alături de profesionişti adevărați: The Coasters, Etta James, Sam and Dave, The Temptations, Gladys Knight and The Pips. Dar şi de Mr. Excitement, Jackie Wilson, Mr. Dynamite, Mr. Please Please şi James Brown. Copiii nu uită niciodată persoanele care întrupează posibilitățile faimei şi măiestriei adulte. Copiii din lumea showbizului nu îşi pot permite să uite: sunt ocupați să fure trucuri de la ei.

Pe vremea când Michael era prea tânăr ca să se alăture reprezentațiilor artistice ale familiei, el îl privea fascinat pe Jermaine. După ce l-a înlocuit pe postul de cântăreț principal, Michael stătea în culise şi privea fiecare număr artistic care se desfăşura pe scenă: Mă uitam la picioarele lor, la felul în care îşi țineau mâinile, felul în care apucau microfonul, încercând să descifrez ce fac şi motivul pentru care o fac. După ce l-am studiat pe James Brown din culise, ştiam fiecare pas, fiecare notă, fiecare piruetă şi întoarcere.

El şi-a construit stilul artistic pe baza a ceea ce a fost mai bun din ceea ce a văzut prin turnee. însă genealogia copilului-vedetă este adesea ciudată. Prima apariție publică a lui Michael a fost la grădiniță, când a încântat publicul cu o versiune fermecătoare a melodiei Climb Every Mountain. El a făcut o trecere lină de la imnul de slavă al Maicii Starețe, caracterizat de înălțare emoțională, la viziunea extatică a lui Jackie Wilson din posterul de pe peretele garderobei de la Apollo, un picior ridicat, îndoit, însă în poziția corectă de prindere a suportului de microfon pe care îl agita înainte şi înapoi. însă pe atunci, pe Jackie Wilson nu îl deranja să oscileze între Doggin Around şi Danny Boy. Michael a învățat că muzica soul era o formă de exprimare abilă a pasiunii: un ritm al energiei încătuşate şi eliberate. Muzica soul era totodată efectul scenic adecvat, detaliul vizual care amplifica vocile. Acei pantofi minunați de piele neagră lucioasă pe care îi purtau cântăreții. E o perspectivă atât de specifică copilăriei: Michael stând în culisele prăfuite ale unui teatru, vrăjit de pantofii lucioşi.

Visul meu se centra în totalitate asupra unei perechi de pantofi din piele lucuioasă... Mergeam din magazin în magazin să caut acei pantofi, iar vânzătorii îmi spuneau: «Nu-i facem atât de mici.» Eram trist pentru că doream să am pantofi exact aşa cum arătau aceia de scenă, strălucitori, roşii şi portocalii când erau luminați. Ah, cât de mult îmi doream o pereche de pantofi ca aceia pe care îi purta Jackie Wilson.

Toți copiii vor să pună cap la cap tot ceea ce văd şi aud zilnic şi să transforme obiectele în fetişuri. Astfel ei pot să se joace şi să viseze. însă cultul lui Michael a fost mereu focalizat pe conținutul vieții sale profesionale. Acum el trăieşte prin intermediul unei mitologii private pe care noi ne străduim să o înțelegem.

Copiii-vedetă trebuie să trăiască la propriu mitologii adulte. Ei lucrează pentru adulți. Interpretează tinerețea aşa cum este ea regizată de adulți şi muncesc cu normă întreagă pentru a realiza acest lucru, iată o imagine a trupei The Jackson Five într-un club de noapte din Gary, la sfârşitul anilor 60: Interpretam între comedianți de proastă calitate, pianişti de cocktail şi stripteuse... cinci numere pe noapte, şase nopți pe săptămână — iar dacă tatăl nostru putea să obțină un spectacol în a şaptea noapte, o făcea. Nimic nu le scapă copiilor: bârfă, competiție, sex. Care este cu exactitate linia de demarcație între părinții-protectori şi părinții-peşte? Adulții ca mentori şi amanți? Fanii ca adoratori şi prădători? lată-l pe Michael într-un club din Chicago, tot la sfârşitul anilor 60: Trebuie să fi avut nouă sau zece ani. O fată s-a dezbrăcat, şi-a dat chiloțeii jos şi i-a aruncat în public. Bărbații îi culegeau de pe jos, îi miroseau şi țipau. Frații mei şi cu mine priveam toate astea captivați, iar pe tatăl meu nu-l deranja.

Nimic nu îi farmecă mai mult pe adulți decât să îi vadă pe copii imitându-i. Copiii ne fac nevoile şi obişnuințele distractive; ei urmăresc scenariile noastre. Cine vrem să fie ei? Inocentul rănit? Persoana care flirtează? Vulpea şireată? Obraznicul cartierului? Ei ştiu cum s-o facă, însă nu pot şti cu exactitate motivul pentru care sunt atât de atrăgători, întrupează secrete adulte, iar asta ne conferă nouă un avantaj.

Sadism, circa 1900: Tânărul Buster Keaton primeşte urale jucând o versiune în miniatură a tatălui său într-o scenetă de vodevil de familie. El stă în spatele lui Keaton Sr. în pantaloni bufanți, frac şi o perucă oribilă, imitând fiecare cuvânt şi acțiune şi fiind recompensat cu o lovitură de picior. Sau, uneori, îi este pus între umeri un mâner de valiză pentru ca tatăl său să-l poată târî încoace şi-ncolo pe scenă fără să-i rupă hainele. Buster se răzbună pocnindu-l în cap cu o minge de baschet. Stârnirea publicului, 1917: Un impertinent de patru ani, pe nume Jackie Coogan, țopăie pe scenă în San Francisco şi îşi scutură corpul micuț din cap până în picioare. The Shimmy dans popular în anii 20, caracterizat prin scuturarea rapidă a trupului a fost un succes al burlesculuide culoare timp de aproape un deceniu, însă micul Jackie venea cu un an înainte de femeia matură Gilda Gray care va face furori cu acest dans în Ziegfeld Follies.3

Ciudățenii de rasă şi sex, 1927: Sammy Davis Jr., în vârstă de doi ani, se alătură tatălui său care îl numeşte pe Sammy Poppaîn cadrul companiei lui Will Mastin. Fața îi e vopsită şi este îmbrăcat ca Al Jolson pentru prima sa apariție

scenică. Apoi, aşezat în poala cântăreței principale, imită gesturile largi ale lui Jolson, în vreme ce ea cântă melodia de succes a lui Jolson, Sonny Boy. Deci un băiat negru imită un bărbat alb, care imită un bărbat negru, care-i cântă unui băiat de culoare sau alb.4

Decadență, circa 1968: The Jackson Five interpretează versiunile hiturilor soul la Mr. Luckys, un club de noapte din Gary. Michael impresionează mulțimea cu versiunea sa la Skinny Legs, un cântec de Joe Tex. Un Joe cu voce country țipă la o femeie sărmană să-şi descopere picioarele slăbănoage oricărui bărbat interesat să se uite. Joe o oferă oricărui bărbat, însă nimeni nu o vrea. Nu îți face griji că n-o să păcăleşti pe cineva, o asigură el în timp ce corul cântă. Pentru că există cineva, undeva care o va accepta, cu tot cu picioarele ei slăbănoage! în versiunea jucăuşă a lui Michael: începeam să cântăm, iar pe la mijlocul melodiei mergeam în public, mă târam pe sub mese şi ridicam fustele femeilor pentru a mă uita sub ele. Oamenii aruncau bani în acest timp, iar când începeam să dansez, culegeam toți dolarii şi toți cenții care fuseseră aruncați pe jos mai devreme şi îi îndesam în buzunare.

Michael l-a imitat pe Sammy Davis Jr., pe o cale descendentă, de la precocitate la culmile gloriei şi apoi căderea în dizgrație. însă Sammy nu s-a bucurat niciodată de succesul timpuriu înregistrat de Michael. Fascinația muzicii pop şi marea realizare a integrării au făcut din Michael un idol internațional. El a fost o Shirley Temple a zilelor noastre — cea mai mare vedetă-copil din lume. Colecția sa de amintiri legate de Shirley sugerează faptul că el înțelegea bine legătura. Ambii au ajuns în industria de divertisment prin intermediul sex appeal-ului precoce. Primele filme ale lui Shirley au fost o serie de Baby Burlesk de scurtmetraj. Rolurile sale au inclus o prostituată angajată de The Nipple Trust împodobită cu o rochie din satin negru şi dantelă creată de mama, m-am aplecat către senator şi am gângurit «Ei, hai, domnule senator, poți fi cucerit şi de o chelneriță franțuzoaică, dură, care îi distra pe yankei cu o bluză fără umeri şi pantaloni scurți, cu un trandafir pus după ureche. Prima definiție din dicționar a pedofiliei este dorința sexuală a adulților față de copii. Deci e dorință, nu infracțiune. Se presupune că ar trebui să ne gândim la o pornografie de joasă speță. însă cine ar putea să privească spectacolele lui Michael şi filmele lui Shirley în ciuda subiectelor lor dul-cege fără a şti că acea dorință — abil modulată, frumos sublimată — este încurajată?

Când venea vorba de rasă, Shirley şi Michael erau mulatri. Shirley avea cârlionții blonzi ai Micii Eve, însă cu o arcuire sârmoasă. Avea picioarele iuți ale lui Topsy, personajul din romanul lui Harriet Beecher Stowe Coliba unchiului Tom cel mai negru dintre negri, în timp ce partenerul şi profesorul ei de dans, Bill Robinson, era Unchiul Tom recreat pe dimensiunea ritmului, în loc de cea a religiei. Temple Black spune că nimeni altul decât D.W. Griffith a fost cel care i-a

propus parteneriatul cu bărbatul pe care ea l-a numit Unchiul Bo. Griffith a înțeles alura de fată-femeie a lui Shirley. Nimic, le spunea el celor de la compania MGM, nu incita mai mult publicul decât o pereche alcătuită dintr-un bărbat negru şi o femeie albă. Patruzeci de ani mai târziu s-a dovedit că nimic nu incita mai mult publicul decât un băiețel negru care personifica un bărbat de culoare ce ademenea femeile de orice rasă.

Frații Jackson s-au dus la Motown Records imediat după ce Berry Gordy Jr. a triumfat în încercarea sa de a îmbina Sunetul Americii Tinere cu cel al tineretului american de culoare. Când acest constructor de imperii a început să promoveze trupa The Jackson Five, anii de instruire şi turnee ai lui Papa Joe au luat sfârşit. S-a spus că viața lor nouă a început atunci când băieții au fost observați de Diana Ross într-un teatru din Gary. Nu e adevărat: Gladys Knight a fost cea care i-a îndemnat pentru prima dată pe căutătorii de talente de la Motown să vină să vadă spectacolul. însă Gladys Knight arăta ca o fată de cartier durdulie. Gladys Knight nu fusese fotografiată pentru revista Vogue. Gladys Knight nu jucase rolul lui Jennifer Jones pe lângă cel compus de David O. Selznick pentru Berry Gordy. Astfel încât Diana Ross a devenit binefăcătoarea desemnată a celor cinci băieți cu zâmbete strălucitoare şi tunsori în stil afro. Motown a devenit replica unui studio hollywoodian ca MGM în muzica pop. Valori înalte de producție. Cântăreți secundari de studio care să fie vocile de fundal sau să acompanieze vedetele. O nuanță accentuată de aristocrație.

Cântăreții şi-au însuşit o dicție bună şi li s-a predat eticheta. Povestea vieții lor era retuşată, declarațiile lor publice erau repetate dinainte. Conducătorul îşi punea amprenta peste toți. Dispăruseră garderobele insalubre, părul uns şi transpirația spectacolelor susținute până târziu în noapte în cadrul turneelor alături de trupa The Brothers. Dar încă se mai făceau turnee alături de The Temps şi de The Four Tops. The Jackson Five radiau prospețime sexuală şi puritate rasială.

Iată-măînsă preluând acel ton — ironic, cu un accent abil de indiferență — spre care Motown ne ademeneşte pe noi, scriitorii, atunci când tânjim după puritatea culturală, inefabila forță a sufletului, viziunea unor rebeli curajoşi care au creat muzica rock and roii în împrejurări potrivnice. Ştim prea multe despre manipulările din spatele muzicii. Suntem jenați de şarmul muzicii accesibile de la Motown şi de lipsa sa de suflet sudic. Strategia integrării arată ca o aspirație neruşinată la respectabilitatea burgheză. Căutarea activă a unei audiențe albe trezeşte mereu ruşinea — de vreme ce ea trebuie să semnaleze întotdeauna insinuarea şi ura de sine. După care ascultăm cele mai bune cântece ale sale — sau doar multe dintre melodiile de calitate — şi cedăm din nou. Ne plecăm în fața plăcerilor sale viclene, debordante. Şi pe bună dreptate.

Motown a fost o formă a divertismentului de masă, precum vodevilul sau Tin Pan Alley. Divertismentul de masă reprezintă dorința de a place multora, chiar dacă este vorba doar de câteva sute de oameni înghesuiți într-un teatru plutitor sau în arena unui circ. Divertismentul hrăneşte, integrează aspectele particulare ale vieții oamenilor: discursul etnic, manierele regionale, tipurile sociale. Le accentuează pe unele, le domoleşte pe altele. După care le potriveşte în genuri pe care cu toții le ştim şi în care avem încredere: melodrama farsei, stand-up comedy. Cântecul viu; balada despre iubiți abandonați şi mame; numărul ademenitor şi sexy. Oamenilor le place să se vadă pe ei înşişi pe scena principală a culturii atâta vreme cât nu sunt ridiculizați. Audiența de masă a nonfolkului primeşte un divertisment cultural proaspăt la costuri şi riscuri reduse.

Prin urmare, Motown a căutat să câştige atenția publicului negru şi alb. Compania şi-a propus să atragă totodată ascultători tineri şi să tragă o linie clară de demarcație între interpreții săi de culoare şi cei din generația mai veche. Vârsta a fost mereu neclară în zona în care muzica rhythm and blues R B se întâlnea cu rock and roll-ul. Vocile R B sunt caracterizate de experiență şi autoritate. Cei vreo treizeci de bărbați care cântau R B şi au trecut în domeniul rock and roll-ului au preluat ritmul mai alert şi energia tinerească. Chuck Berry a compus melodii despre viața de adolescent şi le-a adăugat nuanțe country şi western. Little Richard s-a angajat într-o poezie absurdă, delirantă, plină de încărcătură sexuală. Bo Diddley a conferit poveştilor sale incredibile o nuanță de umor sec. însă Motown a fost mai bine organizat. A făcut din tineri un grup de interes special căruia i se adresa fără încetare. Excesiv, pe măsură ce a trecut timpul; prea cinic şi în manieră prea sigură. Motown îşi epuizase în mare măsură resursele artistice atunci când au apărut frații Jackson, în 1969.

Studiourile erau sub tensiune. Echilibrul dintre vedete şi cântăreții contractuali era deteriorat. Motown produsese deja hituri pentru două categorii de grupuri. într-unul dintre ele, identitatea cântărețului principal se contopea cu cea a grupului Martha Reeves şi The Vandellas, The Marvelettes, The Temptations. în celălalt grup, cântărețul principal era în mod clar vedeta, aşa cum s-a întâmplat cu The Miracles and The Supremes. în cazul The Four Tops, cântărețul

prinncipal se afla în centrul atenției. Totuşi, când venea vorba de cântăreții solo, Motown era un studio care nu încuraja cântăreții să facă altceva decât să urmeze ordinele. Marvin jaye şi Stevie Wonder s-au luptat să fie compozitori şi au devenit rebeli de-a lungul timpului. Diana Ross s-a străduit sa devină o supervedetă. Cu ajutorul lui Gordy ea s-a transformat în modelul în calitate de cântăreață şi de femeie vestită — la care aspirau celelalte femei. Mary Wells şi Brenda Holloway au pierit în umbra ei. Tammi Terrell a murit de tânără. Gladys

Knight a muncit mult până când a fost în măsură să obțină un contract de înregistrări în altă parte.

Gândiți-vă la Motown ca la versiunea muzicală a marilor compoziții de gen beletristic. Toate elementele se aflau deja la locul lor atunci când studioul a început să intre în declin, însă incitarea — vocea nouă, nuanța de prospețime — se estompa. Atunci când se întâmplă acest lucru, percepi cât se poate de clar limitele genului — ceea ce nu e permis. Cântecul Motown perfect nu îngăduia izbucnirile emoționale sau improvizația. însă genera plăcere pură, de care deveneai dependent, iar frații Jackson au reînviat această tradiție. Ei erau tineri şi dornici să producă hituri clasice: o maşină de sunet strălucitoare cu toate piesele la locul potrivit, însă ei îl aveau totodată pe Michael, al cărui talent a împins maşinăria dincolo de limitele sale.

The Jackson Five a readus în Motown cultura tineretului. Dați-mi voie să precizez: ei au adus în Motown o nouă generație de fani tineri şi i-au fermecat pe unii dintre vechii critici. Frații nu reprezentau în mod exact cultura tinerească, aşa cum era ea definită în 1969. Până atunci, America tânără se afla în plină revoltă. Noi, cei care eram tineri, aveam de-a face cu confruntări politice şi cu mai multe genuri culturale contradictorii. Aveam totodată la dispoziție mai multe genuri de muzică: soul, folk, acid rock, funk; muzică pentru petreceri, pentru demonstrații şi pentru extazul generat de droguri. Noi nu am fi avut nevoie de The Jackson Five decât pentru petreceri: Motown s-a asigurat că nimic din ceea ce afirmau sau făceau ei nu avea încărcătură politică şi nici măcar vreo profunzime intelectuală.5

între decembrie 1969 şi septembrie 1970, frații Jackson au înregistrat patru hituri aflate pe primul loc în topuri. Primul dintre ele, Want You Back, fusese destinat pentru Gladys Knight and The Pips. Melodia a fost rearanjată şi prelucrată într-un număr artistic efervescent pentru băieți. O suită de note rapide în timp ce pianistul îşi trece degetele peste clape. Apoi basul şi chitara creează un ritm intens de patru măsuri; tobele şi pianul aduc alte patru măsuri, corzile completând armoniile cu tact. Michael intră în scenă şi e echivalentul vocal al unei apariții de vedetă cu o fredonare lipsită de cuvinte, menținând o linie vocală lungă, înaltă, în timp ce basul are o linie joasă, vioaie, întrerupând-o la a doua măsură prin acea formulă moştenită din genul soul, Lemme tell you now.

El cântă primele versuri cu o încredere obraznică. Când eram cu tine nu mă voiai în preajmă... Acesta e felul în care ne tânguim atunci când dragostea şi sexul nu merg prea grozav. însă cel care cântă e un copil, iar acest aspect îi conferă melodiei un ton îndrăzneț. El cântă pentru noi, iubiții nesăbuiți; el pare mult mai sigur pe el decât am fi noi şi ne cântă despre lucruri pe care copiii nu prea ar trebui să le ştie. Nu trebuie minimalizată contribuția lui Jackie, Tito,

Jermaine şi Marlon. Completarea lor din fundal este abilă şi foarte satisfăcătoare: armonii apropiate sincopate care susțin ah-a-ha şi afirmă oooh-oooh. Ei au propriile falsete deşi vocea lui Marlon, precum cea a lui Michael, urmează să se modifice, însă băieții mai în vârstă pot schimba notele joase ale lui Sly Stone cu basul. Trei dintre cei cinci au voci masculine care intensifică încărcătura sexuală a interpretării.

Cântecul evoluează către un final în gen soul, adică o explozie emoțională bine planificată. Băieții încep să repete versuri precum Tot ce vreau şi Tot ce am nevoie şi Iubito, alternând vocile înalte cu cele joase, ridicând tonul şi fervoarea cu fiecare refren. La ultimul încă o şansă, Michael include un Hah un Hah! masculin, agresiv, în stil soul, apoi un Oh! înalt urmat de încă un Oh! şi mai înalt totuşi aspru. El mai strigă o dată Te vreau înapoi! într-o manieră tot mai estompată, care sugerează că el va fi condus cu respect afară din studio într-o stare de colaps extatic. Toți acei ani în care îl urmărise pe James Brown dăduseră roade.

Patru bărbați, inclusiv Berry Gordy, au compus cele mai multe dintre hiturile băieților. Ei s-au autointitulat The Corporation şi au transformat o glumă despre piticul Sammy Davis într-un truc sexual. Cântec după cântec, Michael se va reîntoarce la vremea copilăriei Când jucam leapşa la şcoală... sau va folosi metode copilăreşti pentru a impresiona fetele Do-Re-MiA-B-C1-2-3 Iubito, tu şi cu mine!: el strigă ultimul vers de parcă ar fi la o adunare entuziastă din liceu. Există un pasaj mai lung în ABC care mi-a plăcut în 1970, dar acum mi se pare enervant. Apare la mijlocul cântecului şi înfățişează Motown imitând intensitatea Stax-Volt. Trupa şi frații murmură în spatele lui Michael în timp ce el ajunge la un moment culminant. Băiatul-bărbat devine mai dur P-p-p-profesorul îți va arăta cum să iei nota zece-eee, lungeşte el versul. După care, întocmai ca într-unui dintre acele videoclipuri în care el se transformă în vârcolac, devine — ei bine, ar putea fi vorba de Otis Redding, Bobby Womack sau însuşi Mr. Dynamite. El îngână Scutură-ți aparatul de făcut bani fundul iată un copil de unsprezece ani cu o convingere sexuală totală. După care adaugă o nuanță aspră vocii sale, strigând: Stai jos, fato! Cred că te iubesc! Nu! Scoală-te, fato! Arată-mi ce poți să faci!

Aceste hituri au făcut din Michael un obiect sexual național — o jucărie sexuală, mai exact. Şi mai era dansul său, desigur. Era un mic virtuoz cu alunecările sale în stil Mr. Dynamite, cu zvâcnirile din umăr şi întinderile brațelor specifice lui Mr. Excitement. Toate acestea întărite de frații mai în vârstă: mişcările lor sincronizate subliniau clar că acesta era un joc al seducției.

Oriunde mergeau, The Jackson Five erau asaltați de fani şi protejați de gărzile de corp. Totuşi, niciunul dintre băieți nu fusese vreodată protejat de aventurile sexuale ale lui Joseph. Michael şi Marlon nu au fost protejați nici de

fraţii lor: ei se aflau adesea în hotel atunci când aceştia veneau cu fete în cameră unele, dornice, altele, naive pentru a le oferi privilegiul de a face sex cu o vedetă. în 1971, Michael împlinea treisprezece ani. Ce reclamă mai bună pentru apropierea pubertăţii decât să apari pe coperta revistei Rolling Stone şi în cadrul emisiunii speciale a Dianei Ross de pe ABC? într-una dintre parodii el a jucat rolul unui pungaş de ghetou: vorbea ca Shaft cu vocea sa piţigăiată de copil, după care s-a împăunat pe lângă Diana, lăsând-o fără replică. într-o altă parodie l-a imitat pe Frank Sinatra. Spriji-nindu-se lejer de un stâlp, îmbrăcat într-un trenci şi cu o pălărie fedora, cu braţul întins de parcă urma să pocnească din degete, el a presărat în melodia li Was a Very Good Year a lui Frank Sinatra amintiri despre cutii cu nisip şi clopoţei de şcoală care sună Ring-a-ding-ding.

Prietenii mei şi cu mine ca şi toţi studenţii au considerat această melodie drăguţă şi deloc ciudată. De ce am fi considerat-o altfel? Noi dansam şi aveam întâlniri romantice pe melodiile sale. Iar el devenise un mic cântăreţ suav de serenade. în cântecul Be There atitudinea copilărească devine idealul tânărului iubit. Never Can Say Goodbye e intens. Acea voce pură transmite de fapt emoţii care ard înăbuşit chin!, îndoială!, în timp ce ridică hotărât cu şase octave pentru primul vers Nu vreau să te las să pleci şi apoi coboară cu patru octave pentru versul de încheiere, în acei primi ani ai feminismului, când puţini bărbaţi în toată firea păreau să fie de încredere, micul Michael era Cupidonul nostru.

Şi, Doamne, costumele! The Jackson Five erau mascotele tineretului, iar Motown a încercat să acopere toate aspectele principale ale populaţiei tinere. Gloria de ghetou, mişcarea flower power, circurile, concertele rock, piesele moderne, strălucirea doo-wop. Costumele erau asemănătoare, însă niciodată identice. Scena era un parc tematic al croitorilor. Costume de piloţi, fiecare în cinci sau şase culori: portocalii, pantaloni albi şi galbeni cu pete închise petele se potriveau cu cizmele; o curea strălucitoare, de culoarea cuprului, cămăşi cu mâneci lungi de culoare verde-albăstruie, gulerul în forma unei margarete; o banderolă arămie, veste cu ciucuri; berete şi pălării fedora; pantaloni evazaţi întotdeauna pantaloni evazaţi croiţi din pături indiene. Ridică un picior, iar fanii văd totul verde; ridică celălalt picior şi văd verde până la genunchi, după care roz cu maro şi dungi albe pe o parte. într-o fotografie ei arată ca un cvintet în stil op art un curent de artă abstractă. Pantaloni, curele, veste, cămăşi, fiecare într-un model diferit, foarte strident. Şi cizme, cu dantele albe late până la genunchi. Berete, şepci şi pălării fedora sau ocazional de cowboy. Ceea ce e uimitor e modul în care Michael se adaptează fiecărui ansamblu. El nu arată niciodată caraghios în fotografii. Jackie, Tito şi Jermaine sunt adesea în această situaţie; cum am putea să-i învinuim? El nu arată niciodată timid, precum Marlon. Din nou, observăm că este un mare interpret în ceea ce priveşte poziţia corporală: cum trebuie utilizată camera de luat vederi sau cadrul scenei. Rotirea din umeri, o

ghemuire uşoară, o aplecare a capului, un braț întins. Aşa cum obişnuiesc să spună jucătorii de baschet: toate micile necesități.

Trupa The Jackson Five nu numai că a adus interpreții de culoare mai aproape de scena principală a muzicii pop, dar a reuşit să capteze inclusiv publicul negru. Vorbim mult despre modele demne de urmat pentru populația de culoare. Copiii au nevoie de idoli adolescentini în aceeaşi măsură în care au nevoie de modele de urmat — şi i-au găsit în Jackie, Tito, Jermaine, Marlon şi Michael. înainte de rap, înainte de hip-hop. Frații Jackson au dominat rasele. îi găseai pe coperta magazinelor pentru populația de culoare Trupa The Jackson Five se ocupă de problemă!; îi vedeai în cadrul emisiunilor de televiziune pentru albi iată-l pe Ed Sullivan prezentându-i pe aceşti băieți tineri reuşiți; ei au avut propriul serial de desene animate. Existase o vreme în care citeam despre vedetele albe în publicații precum Life şi Look, iar despre celebritățile de culoare în Ebony şi Jet. Trecuseră acele vremuri. Nu exista nicio compensație în privința popularității trupei The Jackson Five. Deținei un avantaj dacă erai un fan de culoare — o mică diferență — pentru că şi ei erau negri.

Anii 70 au constituit un deceniu interesant pentru interpreții-copii. Cultura era în mod clar obsedată de copii — să spunem că suferea de un conflict în această privință. Deloc surprinzător. Feministele şi homosexualii desființau viziunea standardizată asupra Bărbatului, Femeii şi Familiei. Copiii nu prea puteau să fie lăsați deoparte. fetițele-vedete de cinema au transformat o copilărie sărăcăcioasă într-o perversă atractivitate. Am urmărit-o pe pseudoadulta manipulativă lipsită de mamă Tatum ONeal in Luna de hârtie. Pe copila-prostituată fără mamă Brooke Shields în Pretty Baby. Vedem o fetiță epuizată, cu părinții absenți Jodie Foster în Alice nu mai locuieşte aici şi o copilă cinică care se oferea unor necunoscuți Jodie Foster în Şoferul de taxi.

Acest lucru poate părea departe de The Jackson Five, însă nu şi de Michael. El a fost un obiect al fanteziilor sexuale în aceeaşi măsură în care au fost şi aceste fete. Precocitatea sexuală s-a intensificat pe măsură ce a cântat balade precum Be There şi Never Can Say Goodbye. La fel s-a întâmplat şi cu răspunsurile noastre entuziasmate. Demonul perversiunii a apărut în 1973, când Michael s-a prezentat la Academy Awards pentru a cânta Ben, o melodie lentă, înflăcărată de dragoste față de un trădător care vrea să distrugă un oraş. Michael a înregistrat-o în 1972. A fost o interpretare limpede şi convingătoare. Avea paisprezece ani şi era probabil cel mai sincer cântec de dragoste pe care îl interpretase până în acel moment.

The Jackson Five au avut un efect uriaş asupra televiziunii. Producătorii încercau cu disperare să actualizeze valorile familiale cu elemente pop atractive. Cine poate uita cum s-au transformat cei din familia Osmond din frații mormoni care fredonau melodii împreună cu Andy Williams în băieții îmbrăcați în

pantaloni strâmți care îşi executau obişnuitul dans în The Flip Wilson Show? Presa i-a portretizat pe frații Jackson ca făcând parte dintr-o familie strâns unită şi iubitoare. Dintr-odată, exista Familia Partridge strâns unită şi iubitoare pe post de trupă pop a suburbiei albe. Frații Jackson şi-au croit drum în casele albilor cu melodiile şi cu serialul de desene animate de pe postul de televiziune ABC. Până în anii 80, copiii negri apăreau în spectacolele de televiziune pentru familiile albe. E oare de mirare că unul dintre primii prieteni pe care i-a ales Michael în copilăria sa a fost Emmanuel Lewis, mica vedetă de culoare din Webster?

Iată un aspect legat de Michael Jackson: el trăieşte in extremis ceea ce au pățit şi alți oameni — sau de care se tem, sau despre care au fantezii. Michael a început să vorbească public — aproape obsedant — despre copilăria sa începând de la mijlocul anilor 90. Despre copilăria care i-a fost furată: fără sărbătorirea zilelor de naştere, fără celebrarea Crăciunului, fără amintiri plăcute despre distracție şi joacă; doar muncă şi sacrificii nesfârşite. Din acest motiv, copiii-vedetă sunt persoanele alese de el: mentori, rude şi părinți care nu oferă altceva decât dragoste şi sprijin. Elizabeth Taylor, Sammy Davis Jr., Fred Astaire. Tatum ONeal şi Brooke Shields — singurele femei despre care a recunoscut că au fost implicați romantic pe vremea când era un bărbat necăsătorit. Traumele suferite de copiii-vedetă sunt rareori exprimate în cuvinte sau fapte până în momentul când se prăbuşesc subit, renunță la carieră sau îşi găsesc ca adulți drumul spre succes. Apoi apar sentimentele de mânie, suferință, cinism şi — cel mai rău dintre toate — tânjirea după clipele minunate pe care le-ai pierdut în cea mai mare parte a vieții tale.

Am petrecut multă vreme cu o carte intitulată Twinkle, Twinkle Little Star: And Dont Have Sex or Take the Car, scrisă de Dick Moore. Acesta a devenit faimos în anii 30 ca Dickie Moore, un băiețel blond cu ochi imenşi şi o gură perfect arcuită, care a trecut de la dramele Dietrich şi Stanwyck la comediile Our Gang. El poartă discuții intime şi foarte inteligente cu copiii-vedetă. Şi sunt descrise acolo toate detaliile. Sentimentul că eşti folosit de fiecare adult pe care-l cunoşti: Noi nu am lucrat cu colegi, ci cu regizori, profesori, directori executivi, agenți, părinți. în copilărie, noi am fost întotdeauna sclavii. Toți aceşti oameni aveau în plus față de noi afurisita de vârstă şi experiență, precum şi o anumită cruzime, pe care copiii nu le au. De asemenea, senzația că eşti responsabil pentru fiecare adult pe care îl ştii: Atunci când în copilărie eşti dus la muncă în fiecare dimineață, simți genul acela de nelinişte pe care îl simte un bărbat de patruzeci de ani când se află pe Long Island Railroad în drum spre New York, pregătindu-se să convingă un consiliu de conducere că următorul său proiect este fezabil Gene Reynolds. Ştiind că eşti hrănit cu forța, că regulile sociale şi sexuale îți sunt îndesate pe gât: Shirley Temple Black scrie în autobiografia ei, Child Star: Nu e uşor să fii o starletă la Hollywood. Starletele trebuie să sărute o grămadă de

oameni, inclusiv pe unii neatractivi. Orele de muncă sunt lungi. Unele dintre pozițiile care trebuie asumate sunt de-a dreptul inconfortabile... La fel ca o cercetaşă, starletele trebuie să fie vesele şi amabile, în special cu regizorii, producătorii şi cameramanii. La fel ca un cercetaş, starletele trebuie să fie mereu pregătite, indiferent că e vorba să spună replici, să ofere un spectacol de binefacere sau să devină ținta unei glume.

Celebritatea cere un anumit grad de ipocrizie din partea tuturor interpreților. Persona imaginea publică, fațada unei personalități nu are cum să se armonizeze cu viața privată, însă lucrurile sunt chiar şi mai stranii pentru copii. Unii dintre fanii lor sunt suficient de bătrâni pentru a le fi părinți sau bunici. Iar fanii de vârsta lor par îndepărtați şi înfricoşători. Ei nu sunt colegi, ci admiratori, care se pot decide oricând să te respingă pentru a-şi găsi un alt idol. Când vine vorba de roluri de gen, copiii-vedetă îndeplinesc o funcție dublă. Ei reprezintă bărbatul familiei: cel care o hrăneşte, adică sursa principală de venit. Dar reprezintă în acelaşi timp şi femeia: obiectul estetic şi sexual, care trebuie să rămână tânăr şi fermecător. Moore scrie că, atunci când unele grupuri de copii-vedetă acceptă să-şi împărtăşească experiențele, situația poate lăsa impresia unei întâlniri a Alcoolicilor Anonimi. Se poate înțelege de ce.

Chiar şi la maturitate vocea lui Michael a rămas cea a unui băiat dulce şi fermecător, un băiat care nu spune niciodată ceva urât sau neplăcut. Un copil ca un înger. Un băiat la fel de bun ca Little Eva a lui Harriet Beecher Stowe. Ascultați-l pe mezinul familiei, cum îi spune Janet, vocea şoptită a micuțului care e mereu întâmpinat cu râsete atunci când o imită pe Mae West. De fiecare dată când fac ceva provocator — vezi dezgolirea sânului lui Janet sau videoclipul Thriller al lui Michael —, ei tăgăduiesc orice conştientizare a propriilor acțiuni. După care îşi cer scuze pentru faptul că au ofensat pe toată lumea: nu aceasta a fost intenția lor. Chiar şi frații Jackson mai lipsiți de succes sunt marcați de însemnele regresiei. Urmăriți-I pe Jermaine în cadrul interviurilor, priviți felul în care se apleacă nerăbdător în față, îşi lărgeşte ochii şi accentuează fiecare cuvânt cu o vivacitate exersată.

Am auzit cu toții explicațiile motivului pentru care Michael se simțea în largul său doar atunci când se afla în compania copiilor. Motivațiile sale aveau un sens psihologic. Copiii au o fire deschisă şi imprevizibilă. Sunt creativi şi jucăuşi. Şi sunt cu adevărat nevinovați. Ei oferă bucurie şi vor bucurie în schimb. Nu îți cer nimic, cu excepția afecțiunii şi a protecției. în prezența copiilor, îți poți regăsi copilăria pierdută.

Michael nu recunoştea niciodată că e supărat, că se simte singur sau trist. Şi totuşi, care ar putea fi cel mai semnificativ reproş adus tuturor adulților — familiei, fraților şi surorilor, fanilor — decât să nu ai nimic de-a face cu ei, cu excepția situației în care ei sunt parteneri de afaceri, pe care îi angajezi sau

concediezi. Sau soții, cu care te poți căsători şi de care poți divorța mai apoi. Ori mame-surogat, pe care le poți plăti şi la care poți renunța ulterior.

Uneori, când mă gândesc la acea fotografie infamă — în care Michael Jackson îşi ține copilul deasupra balconului dintr-un hotel — o consider actul de răzbunare al unui copil-vedetă. A ține un copil suspendat în afara balconului dovedeşte o exagerare furioasă, infantilă. E ca şi cum ai face un lucru revoltător, în raport cu oamenii care intră în contact cu tine. El pare să spună: Mă urmăriți, mă vânați, nu mă lăsați în pace, vreți să mă vedeți, vreți să-mi vedeți copilul, foarte bine. iată copilul meu. Dacă îl scap jos, dacă el cade, e numai vina voastră.

Trebuie spus că aici e vorba de felul în care noi gândim, credem sau presupunem că Michael trata copiii. Dar nu ne referim la felul în care noi tratăm copiii-vedetă. Fiindcă toți copiii-vedetă sunt abuzați de cultura noastră. Şi ce e mai pervers decât faptul că recompensele primite de aceştia izvorăsc din abuz? Mai mult ca orice, copiii-vedetă sunt actori. Şi, indiferent de succesele înregistrate, ei se asigură că noi vedem toate cicatricele dobândite. Acesta e prețul final al recunoaşterii publice.

SINGUR PRINTRE CEI DIN ACEEAŞI RASĂ, DEPARTE DE SEXUALITATEA LOR

In ultimele două decenii l-am privit pe Michael Jackson transformându-se dintr-un bărbat zvelt şi mulatru într-o creatură uşor anorexică, cu pielea albă... . Priviți-i fața şi ați putea crede că e un transsexual, în vreme ce garderoba sugerează un adevărat dandy, adept al unui stil gotic. El poartă adesea o uniformă militară sau un costum. întotdeauna o brasardă, aproape mereu un medalion. Cămăşi şi cravate de brocart, adesea în culori pastelate. însă chipul lui... e alb sau de culoare, de bărbat sau de femeie? Nu există realism aici, doar mitologie. Fața e o mască ceremonială, asemănătoare Gorgonei. E puternic conturată, a fost obținută prin intermediul chirurgiei.

Niciodată în istorie nu au existat atât de mulți oameni — în special în Statele Unite — care să se supună unei operații estetice de vreun anumit tip. The Swan, Extreme Makeover, Dr. Beverly Hills 90210 — televiziunea s-a văzut nevoită să țină pasul cu lumea reală şi să creeze aceste docudrame despre nevoi şi dorințe extreme. însă majoritatea oamenilor îşi doresc o versiune îmbunătățită a propriului corp sau cel puțin să se simtă confortabil cu aspectul fizic. Chipul lui Michael se află într-o zonă cu totul diferită. Nu mai are nimic în comun cu el însuşi. Privim. Tremurăm. Vrem să întoarcem spatele. El nu ar fi trebuit să scoată la vedere o astfel de nevoie. Despre ce

Singur printre cei din aceeaşi rasă, departe de sexualitatea lor

o vorba: ură de sine? Teama şi aversiunea față de ființele umane? O dorință atât de îndârjită de a fugi de tot ce înseamnă viață şi interacțiune umană, încât e dispus să se reinventeze prin intermediul ştiinței? Dorința de a dobândi un tip de

perfecțiune pe care majoritatea dintre noi nu o pot vedea şi pe care el nu o va împărtăşi cu noi? O voință de a schimba realitatea ipostaziată într-o versiune postmodernă a sfidării?

Transgresiunea de gen a lui Michael a început cu părul şi machiajul undeva pe la sfârşitul anilor 80, când încă tenul său avea o nuanță distinctă de maroniu. După care s-a deschis şi a devenit albicios. Până la începutul anilor 90, chipul îi devenise alb precum creta, fapt care a fost primit cu acelaşi şoc pe care l-ar putea provoca o operație de schimbare a sexului. începuse să folosească rimei, ruj, frizuri feminine. La început, oamenii au vorbit mai mult despre albirea tenului decât despre efeminare. Probabil pentru că schimbarea culorii pielii era pentru oamenii de culoare, albii şi ceilalți — homosexualii, bisexualii şi cei cu sexualitate normală — un lucru asupra căruia puteau cădea de acord. Mantra era Ura de sine e îngrozitoare, ruşinoasă, patetică.

Personal, eu am ajuns într-un punct în care nu îmi doream să discut subiectul sau să-mi împărtăşesc tristețea cu nimeni altcineva. Eram şocată. Starea în care se afla Michael a făcut ca toate metaforele despre ura de sine a persoanelor de culoare să pălească. Ce rost are să numeşti pe cineva negru în exterior, alb în interior atunci când nici măcar nu mai încearcă să fie negru în exterior? Când o acuzație de genul probabil te gândeşti că eşti alb devine una literală în loc de comportamentală, ce poate face cineva? Prețul urii de sine rasială a fost stabilit de multă vreme. Pentru mulți oameni,

această schimbare era una mult mai greu de înțeles. Acest lucru nu înseamnă că ei s-ar fi simțit mai bine în privința problemei homosexualilor, a travestiților sau a transsexualilor decât la vederea unui bărbat negru care devine alb. însă dacă erau liberali, chiar şi într-o mică măsură, sau iubitori ai culturii pop, nu-şi doreau să pară că îl judecă pe Michael.

La acea vreme, artistul Keith Haring era uluitor de tolerant. într-o însemnare în jurnal din 1987, el afirmă: Vreau să-mi arăt respectul față de încercarea lui Michael de a lua creația în propriile mâini şi de a inventa o creatură care nu e de culoare, nu e albă, nici masculină, nici feminină, prin utilizarea chirurgiei plastice şi a tehnologiei moderne. Parcă e creat de Walt Disney! E cel puțin un fenomen interesant. Poate puțin înfricoşător, însă demn de luat în seamă, şi cred că e într-un fel un exemplu mai sănătos decât Rambo sau Ronald Reagan. El a negat finalitatea creației lui Dumnezeu şi a preluat-o în propriile mâini, defilând în acelaşi timp pe scena culturii pop americane. Cred că ar fi mult mai interesant dacă ar parcurge tot drumul şi şi-ar face urechile ascuțite sau o coadă, eventual altceva asemănător, însă trebuie să-i acordăm timp!1 S-a dovedit însă că Michael avea unele surprize în mânecă.

Până la începutul anilor 90, totul fusese mimat sau ascuns — dezvăluit sau negat în acelaşi timp. Da, a confirmat el în interviuri, apelase la chirurgia

plastică. însă fuseseră doar câteva operații, nici vorbă de cincizeci, cum se zvonea. Nu, i-a declarat în cele din urmă lui Oprah Winfreyîn 1993, nu şi-a albit pielea, ci suferea de vitiligo şi trebuia să se machieze pentru a-şi uniformiza tenul. Era foarte dureros pentru el. Dincolo de toate acestea, viața sa era dedicată suprimării oricărei diferențe

Singur printre cei din aceeaşi rasă, departe de sexualitatea lor

Acum aproximativ două sute de ani, savanții explicau rapid ce însemna faptul că o persoană de culoare devenea albă. Dar mai întâi trebuiau să explice de ce unii oamenii sunt de culoare, alții mulatri, iar unii au pielea roşie sau galbenă. Toate ființele umane s-au născut dintr-un cuplu inițial, afirma cea mai populară dintre teorii. Prin urmare, mediul — clima, dieta, stilul de viață — era responsabil pentru variațiile de la nivelul înfățişării, comportamentului, inteligenței, gradului de civilizație. în 1787, un savant american pe nume Samuel Stanhope Smith a publicat articole despre cum unor irlandezi şi germani, care emigraseră în Statele Unite, şi acum trăiau în aceeaşi stare de sălbăticie precum amerindienii nativi, li se închidea tenul. Un alt exemplu binevenit este amerindianul a cărui piele se deschidea în mod vizibil la culoare după ce urma colegiul.

Din ce în ce mai mult, afroamericanii au devenit subiecții acestor observații, nu doar în jurnalele medicale, ci şi în presa populară. Două femei albe care se căsătodintre rase. în ciuda acestor declarații nu a putut controla reacțiile celor care-l priveau. Multe persoane au simțit că povestea cu vitiligo era o minciună. Iar dacă era adevă-ialâ, au spus unii, de ce nu apela la alte soluții? Fă o declarație înainte de a fi forțat să depui mărturie, organizează o conferință de presă în care să anunți că suferi de o boală pentru care nu există un remediu. Spune că este dificil de suportat, dureros de discutat despre ea. Solicită dragostea şi înțelegerea oamenilor — nu doar pentru tine, ci totodată pentru milioanele de bolnavi ale căror nume lumea nu le cunoaşte.

riseră cu bărbați de culoare au dobândit un ten mai închis, a raportat dr. Benjamin Rush, care credea că pielea negrilor era rezultatul leprei şi e posibil să fie contagioasă, însă în cele mai multe dintre cazuri procesul era invers. Un negru a început să se albească în jurul abdomenului; culoarea s-a extins, iar peste şapte ani perioadă biblică clasică pentru belşug sau foamete el era în mare parte alb. Un alt negru a început să se albească în adolescență: mai întâi au apărut puncte albe, după care punctele au crescut la număr, pentru ca în final să rămână doar câteva pete maronii.

Totuşi, albinoşi pot fi găsiți în fiecare grup etnic. Un istoric din secolul al XVII-lea, Balthazar Tellez, a inventat acest termen atunci când a văzut triburi cu membri foarte palizi de-a lungul coastei Africii de Vest. în 1869, un doctor pe nume Joseph Jones a corelat vitiligo cu albinismul. Albinismul putea fi drumul

unui sclav către libertate, conform doctorului Jones. Un sclav negru a cărui piele se albea desigur, mai rămâneau pete întunecate, şi al cărui păr devenea blond şi mătăsos, se trezea dintr-odată om liber atunci când albii între care trăia îl eliberau din robie.

Ani de zile, Michael a eradicat diferențele rasiale şi acest lucru ne făcea plăcere. Mai întâi, el a transformat un băiat negru într-un succes la fel de universal precum Tom Sawyer sau Huck Finn. După care s-a metamorfozat în idolul adolescenților din întreaga lume. Ca adult, a fost o prezență sclipitoare, dacă nu chiar tulburătoare. Era un melanj de genuri şi perioade: fragmente de Fred Astaire şi Sammy Davis Jr., puțin din Diana Ross; muzică

Blngur printre cei din aceeaşi rasă, departe de sexualitatea l

soul, funk, disco şi rock. Dar să revenim la obiceiurile lumii rasiale în care a crescut.

Ceea ce leagă fiecare termen inventat pentru şi de către oamenii de origine africană despre oamenii de origine africană este o obsesie față de culoarea pielii, textura părului, trăsături ale feței în special dimensiunile nasului şi ale buzelor şi a conformației corporale. Desigur, şi statutul social, ca şi comportamentul. însă totul porneşte de la înfățişarea fizică. Negrotei, negri, etiopieni, senegambieni, oameni de culoare, afroamericani, americani africani, cioară, tăciune. Mulatru, un sfert negru, o optime negru, gălbejit, galben deschis, maroniu deschis, maroniu inchis, marigny alb către palid, cu păr deschis la culoare şi trăsături subsahariene sau negru ca asul de pică.

în mod tradițional, o femeie cu pielea de culoare şi păr scămoşat nu era o alegere fericită pentru un bărbat cu pielea deschisă la culoare şi ambiții sociale. însă tipul de trăsături descrise ca fiind aspre sau bine definite puteau să înnobileze un ten închis, la bărbat sau la femeie, şi să genereze o înfățişare descrisă cu admirație drept etiopiana. Joseph Jackson, tatăl lui Michael, avea pielea de un maroniu mediu către deschis, cu ochi verzi, trăsături excelente după unele standarde. Alte trăsături ale sale ar fi fost considerate mai puțin impresionante: sprâncene stufoase, față umflată, nas borcănat, buze pline. Katherine Scruggs Jackson avea pielea de culoare cafelei cu lapte, aproape aceeaşi culoare ca tânăra Diana Ross. însă Katherine avea pometii obrajilor înalți cu siguranță sânge indian şi ochi blânzi migdalați. Buzele ei nu erau groase. Trebuie să i se fi spus adesea că are un zâmbet dulce.

Băieții Jackson au moştenit nasul tatălui lor. Pielea lor era mai închisă decât cea a lui Katherine — care era normală. Ei erau băieții. Rebbie şi La Toya erau mai deschise la piele decât Joseph, aveau nasuri obraznice, guri mici, zâmbetele luminoase şi amabile, ca ale fetelor din Vestul mijlociu. Mezina Janet a primit pielea mamei şi un nas cârn, pe care l-a considerat a fi un dezavantaj odată ce a început să aibă aspirații de vedetă. Chipul lui Michael Jackson nu are

nimic în comun cu moştenirea genetică primită de la Joseph şi Katherine, fiind în întregime un produs al chirurgiei plastice, cosmeticelor şi modei. Michael nu poate fi comparat cu nimic din ceea ce găsim în experiența practică. Din acest motiv oamenii continuă să facă afirmații precum: E complet nebun. Cred că ar putea face orice sau Probabil că nu e vinovat decât de faptul de a fi cea mai stranie persoană de pe planetă ori Bine, deci e un pervers. însă are un penis? Când spunem: E atât de trist, atât de tragic, ne referim chiar la acest interpret genial. Totodată facem referire la cineva care trece în mod voluntar în lumea ciudaților solitari.

Michael s-a supus primei operații la nas în 1979, şi apoi celei de a doua, una de îmbunătățire, un an mai tîrziu. Avea douăzeci şi unu de ani. Când frații săi aveau chef să-l tachineze, îi spuneau Năsosul sau Buzatul, în comunitatea negrilor circulă o glumă că dacă te uiți la cum arată frații lui Michael înțelegi de ce el a ales intervenția chirurgicală, deşi a mers mult prea departe. Ura de sine e un termen folosit mult prea des şi fără mare autoritate, însă e greu de evitat. Se pare că acest sentiment a apărut în urmă cu ceva vreme pe strada 2300 Jackson Street.

Ungur printre cei din aceeaşi rasă, Vedetele consideră că o operație estetică reprezintă privilegiul lor. Pentru unii, este o necesitate, şi ştii de ce sunt intervievate rudele lor pentru vreo biografie realizată de E! Entertainment Television. Aceste rude nu sunt urâte, ci au doar o înfățişare obişnuită. Ghinionul jocului biologic? Uneori. O problemă legată de lipsa banilor pentru coafuri, machiaje şi hainele de calitate superioară? Adesea. însă aici e vorba de rinoplastie, implanturi în obraji, injectări cu botox şi buze pline de colagen care fac o diferență reală. Totuşi, majoritatea vedetelor apelează la chirurgie pentru a menține o versiune strălucitoare a unui chip pe care noi îl recunoaştem. Michael Jackson prezintă lumii o față străină, de nerecunoscut. De ce?

El a spus de nenumărate ori în diverse interviuri că este obsedat de perfecțiune. El repeta până la epuizare, muncind până când stăpânea perfect o mişcare de dans. Cu toate acestea, înfățişarea sa se află mereu într-o stare nesigură. îl vedem pe Michael în video-clipurile sale trecând prin transformări monstruoase: de la tânărul drăguț la vârcolac Thriller; de la vedeta pop splicuită la o pisică neagră Billie Jean; de la şamanul care dansează în robă albă la huliganul care sparge geamuri, iar apoi îşi apucă şi îşi scutură penisul Black and White; de la un huligan furios la Buddha Scream. Adoră genurile care accentuează identități multiple, desene animate inocente şi poveşti de groază. Iar versatilitatea e cea care face ca dansul său să fie atât de special. Acea abilitate de a transforma o mişcare a lui James Brown în pasul de charleston al lui Josephine Baker. Sărituri rapide. Ondulări pelviene din profil cu un genunchi ridicat ce ne aduc aminte de jazz. Michael

deține abilitatea de a fi lichid şi percutant în acelaşi timp, de a crea o atmosferă plină de suspans şi improvizație.

Atunci când a devenit artist solo, Michael Jackson a început să inventeze nu doar personaje, ci şi o modă. Nu putea fi atribuit unui singur stil. Pe coperta albumului din 1979, Off the Wall, poartă un costum cu cămaşă albă şi papion. Stă sprijinit de un zid de cărămidă m-am săturat de decadența urbană!, cu picioarele depărtate în poziția clasică de vodevil Atenție, lume, intru pe scenă. Degetele mari îi sunt băgate în buzunare, celelalte degete sunt întinse înainte; de parcă îşi ridică pantalonii. Urmărim linia pantalonilor negri tăiați drept până la şosetele albe şi mocasinii din piele strălucitoare. Degetul mare drept se întoarce spre interior făcând cracul drept al pantalonului să atârne într-un unghi redus. Şosetele albe strălucesc la fel de intens ca papucii de casă ai lui Dorothy.

Stilul e o metodă de confruntare. Michael dandy-ul, stilistul, cel care visase odinioară să dețină patentul pantofilor strălucitori ai lui Jackie Wilson, a făcut din şosetele albe un accesoriu cool. în afara scenei însă el încă îşi căuta drumul propriu. în următorii ani, cămăşile cu imprimeuri pretențioase şi jachetele sport de calitate au lăsat locul puloverelor cu gât larg, cămăşilor albe cu mâneci suflecate şi pantalonilor marinăreşti albi, blugilor şi gecii din satin.

La turneul de reuniune Victory al fraților Jackson, din 1984, Michael apare pe scenă în costumul care l-a consacrat, cu mânecile jachetei suflecate deasupra coatelor şi cu manşetele cămăşii descheiate. Un stil Gypsy Rose Lee. O singură încheietură a mâinii dezgolită: singurul Indiciu clar al goliciunii. Să revenim la videoclipul din 1979 Rock With You: Michael poartă un costum de paraşutist moale, strâns pe corp. Arată delicat şi nubil. Eîn perioada de tranziție.

A ajuns în Thriller. Fundalul de pe coperta albumului e gri-negru. Michael stă întins într-un costum alb cu pliuri uşoare. Cureaua e din piele de şopârlă, cămaşa e una obişnuită. La buzunarul de la piept se zăreşte un imprimeu ce reprezintă un animal. Dacă deschizi coperta albumului, într-o altă fotografie vei vedea puiul de tigru care stă rezemat de genunchiul ridicat al lui Michael. Aparatul foto zăboveşte pe venele de pe mâinile şi gâtul lui Michael, pe linia încă foarte simpatică a nasului, pe ochii căprui. Lumina cade pe zone ale pielii sale de culoarea caramelului şi pe buclele din spate ale părului său cârlionțat. Poate că cei doi cârlionți de pe frunte sunt puțin exagerați. Cârlionții prea accentuați semnalează mereu anxietatea. Dar aceasta e o observație subtilă. Sprâncenele au fost smulse şi creionate — cu gust, desigur. E anul 1982, iar aceasta este versiunea starului de muzică pop produs de studiourile hollywoodiene şi tendințele modei.

Chipul lui Michael — trăsături, machiaj, coafură — a devenit tot mai exagerat în anii de după Thriller. La fel s-a întâmplat şi cu garderoba sa, un act la fel de curajos în încercarea de a-şi crea o identitate proprie. Fiecare fan îşi

dorea să poarte geaca din piele roşie cu pliuri mărunte pe care o avea în videoclip când se transformă în vârcolac. Numiți-o alertă roşie. Fiecare fan a dorit geaca din piele din Beat It, unde el aleargă pe stradă pentru a opri o încăierare între două bande rivale. O emblemă roşie a curajului. în videoclipul Billie Jean a dansat într-un costum de piele cu o cămaşă albă şi ghete; picioarele sale se mişcau uşor peste careurile translucide care se transformau în praf auriu, apoi dispăreau.

Un păr uns cu ulei îi atingea acum umerii. Uneori era presat într-o frizură care se curba în jurul craniului său ca o cască de înot. Câțiva cârlionți lungi de păr îi drapau fruntea. Mulți bărbați negri apelau atunci la tratamentul de păr Jheri-curl. Prince şi El DeBarge aveau părul mai lins decât cel al lui Michael, astfel încât au ales buclele latine strălucitoare. Destui bărbați albi aveau încă părul până la umeri şi frizuri foarte îngrijite Hali and Oates sunt primele exemple care-mi vin în minte. însă părul lui. Michael avea o înfățişare cosmetică. Cârlionții şi buclele, felul în care părul îi era tras înapoi la urechi. Stilurile de frizură implică întotdeauna anumite gesturi. Michael arăta faptul că-şi putea da părul pe după urechi în felul în care procedau fetele albe. Şi a făcut acest lucru ocazional la ceremoniile de acordare a premiilor muzicale.

în fotografiile din această perioadă, în care se află alături de Diana Ross, cei doi arată ciudat de asemănători. Au acelaşi nas drept, uşor rotunjit la nări, guri similare a lui e mai largă, buza ei superioară e mai plină, aceiaşi ochi închişi la culoare şi sprâncene ferm conturate. Ea priveşte mândră în camera de luat vederi; el priveşte tăcut. Ea poartă masca celebrității unei vedete Joan Crawford la o premieră, el masca unui geniu trist a unui Chaplin fără mustață. însă pe coperta publicației Ebony, mână în mână la gală, ei îşi întorc capul către cameră în acelaşi unghi, iar zâmbetele surprinse de blițuri Uite, încălzeşte-te o clipă la lumina celebrității mele sunt identice.

Desigur, exista competiție. Michael era noul zeu tânăr din oraş — obiectul mai tânăr şi mai proaspăt al dorinței estetice şi sexuale. Identitățile lor gemene, care fuzionau uneori, stârneau dorințe. Miturile sexualității urbane se năşteau. Michael a scris un cântec pentru Diana, aparent despre şarpele său domestic. Când ea şi-a arcuit vocea moale, în juru cuvintelor vreau muşchi, cineva îşi poate imagina că este vorba de dorința lui Michael. Când a cântat iată, apar, ne putem imagina că ea vorbeşte în numele lui Michael.

Acestea au fost vremuri pline de glorie. Sfârşitul anilor 80 şi apoi anii 90 au devenit perioada marcată de neliniştea din jurul întrebării Sunt destul de bărbat?. Au fost anii provocărilor aruncate băieților de cartier Bad şi Dangerous; avocaților şi oamenilor de afaceri care încercau să îl controleze 2 Bad sau Invincible; bărbaților de culoare a căror putere culturală şi comercială rivalizau cu a sa în Jam el îl întrece la baschet şi la dans pe Michael Jordan. Femeile erau

mai răutăcioase decât Billie Jean, şi mult mai lacome; exista fana şi prădătorul sexual Dirty Diana şi o iubită pe nume Susan care a lăsat sânge pe ringul de dans cu un cuțit falie care a intrat în carne. Eşti murdară, eşti fără scrupul, a cântat el într-o melodie — față de el sau față de femeie? Atrăgătoarea Naomi Campbell a dansat seducător pentru el într-un videoclip, iar eforturile ei au fost răsplătite cu o postură flamenco afectată prin cuvintele Orice ai face, ține-o pentru tine Whatever you do, keep it in the closet.

Muzica hip-hop începea să aibă tot mai multă influență, amenințând supremația lui Michael Jackson. El se lupta să-şi mențină locul în ierarhia mitului pop. A înregistrat o victorie cu videoclipul său din 1988, Smooth Criminal, pentru că a pus în scenă lupta dintre propriii termeni stilistici. E unul dintre cântecele sale pe tema inocenței vânate de răul din lume. Un infractor intră într-un apartament şi atacă o fetiță, ea fuge în dormitor, lăsând în urmă pete de sânge pe covor. Toate acestea pe fondul refrenului, cântat şi şoptit: Annie, eşti bine, Annie, eşti bine, Annie? E totodată o poveste cu zâne în care Michael cel bun fuzionează cu Michael criminalul,

La începutul melodiei, trompetele cântă o temă de triumf marțial, iar corzile se intensifică. Trei copii doi băieți — unul alb, unul negru — şi o fetiță albă cu codițe blonde se cațără pe gardul din jurul unei clădiri întunecate, împreună cu ei, îl privim pe Michael coborând pe alee într-un costum crem, cu pălărie. El se opreşte în fața uşii închise, după care o împinge. Apare o explozie de lumină albă. îşi atinge pălăria cu fermitate, aşa cum procedează un cowboy atunci când urmează să se confrunte cu un bar plin de duşmani.

E un local de jocuri de noroc la subsol, care ar putea fi totodată bârlog al consumatorilor de opium vedem şi o femeie de origine asiatică. Videoclipul e un omagiu adus piesei Shanghai UI, interpretată şi dansată de James Cagney în filmul muzical din 1933, Footlight Parade. Cagney joacă rolul unui producător care îşi interpretează propriul prolog — ar putea fi considerat foarte bine un videoclip muzical —, un marinar care îşi caută iubita într-un bar ieftin de pe malul mării.

în barul din videoclipul lui Michael, bărbați în mare parte de origine hispanică şi de culoare poartă accesorii specifice gangsterilor din anii 30 şi 40: pantaloni cu tivul suflecat, cămăşi colorate, bretele şi pălării. Femeile în mare parte negrese, latino-americane şi asiatice au postura înfumurată a amantei de bar, asemănătoare celei ale lui Marlene Dietrich în Destry Rides Again.

O monedă zboară prin aer din mâna lui Michael în cutia tonomatului. O pocnitură din degete şi un spasm al trupului prefațează numărul artistic. Fidel unui stil Inspirat din mai multe genuri, Smooth Criminal e un compendiu

Dintr-odată mulțimea freamătă — capetele se mişcă înainte şi înapoi, genunchii se depărtează. Nişte gloanțe spulberă o fereastră; tăcere; o pisică

neagră se plimbă pe clapele pianului. Michael începe să murmure. Sunetul se amplifică în timp ce bărbaţi şi femei formează un cerc în jurul lui. El se apleacă şi bolboroseşte în transă; ei incantează Annie, eşti bine? Acesta ar putea fi un ritual voodoo.

Toată nebunia se transformă într-un număr artistic ţinut dintr-un bar de noapte pentru Michael şi cei patru bărbaţi. La un moment dat, o scenă cu încărcătură magică, ei stau drepţi şi se apleacă la unison. Câţiva paşi uşori de dans, apoi femeile se alătură pentru a-şi etala diverse părţi ale corpului umeri, şolduri, gambe în stil Bob Fosse. E interesant, nu? L-am învăţat tot ce ştie, spune băieţelul negru care priveşte printr-o fereastră. După care execută o serie de mişcări specifice hip hop, îmbrăcat în blugi şi palton.

Videoclipul se sfârşeşte cu violenţa pe care Michael o iubeşte atât de mult. Umbra pistolarilor de afară, răpăiala mitralierelor şi el care se strecoară afară. Femeia asiatica se apleacă spre uşă, epuizată. Miracolul a trecut.

în afara ecranului, garderoba lui Michael pare dintr-o ţară a jucăriilor. Jachete militare încărcate cu trese aurii. Jachete militare pe care sunt cusute trese aurii, gulere albastru-închis cu turcoaz şi epoleţi de aur, panglici în jurul pieptului. Această vestimentaţie îi accentuează mereu talia. Mama, sora, iubita Diana este înlocuită cu Elizabeth Taylor, mama, sfătuitoarea şi prietena cea mai bună. Atunci când o însoţeşte la American Music Awards în 1986, el adoptă ţinuta militară a unui monarh european care îşi conduce cavaleria: jachetă legată cu o curea sub talie, pantaloni de călărie din ţesătură aspră strânşi pe gambă şi cizme de călărie înalte până la genunchi. Sprâncenele sale sunt mai negre şi mai arcuite decât oricând înainte: priviţi-o pe Elisabeth Taylor în Buiterfield 8 şi Cleopatra. Priviţi acel portret superb de studio din anii 50 al lui Taylor, cu umerii acoperiţi de o nurcă albă.

Nuanţa rujului devine mai deschisă. Trăsăturile sunt mai ascuţite. Toate acestea dublate de îmbrăcămintea din piele pentru coperta albumului Bad din 1987. Strălucirea jachetei se armonizează cu luciul de abanos al părului. Cârlionţilor moi li se opun butoni şi fermoare de argint. Mâinile se sprijină în şold în poziţia unui dur al străzii, o mână se odihneşte chiar sub cureaua încrustată, cealaltă chiar deasupra ei. Strălucirea gulerului alb pe pielea gâtului şi feţei, albul scrobit al copertei albumului. Bade mâzgălit cu graffiti roşu, Michael Jackson e scris cu litere negre. Abanos şi fildeş. Gândiţi-vă la costumele lui Jean Paul Gaultier. Gândiţi-vă la Freddie

Mercury de la trupa Queen, stând de strajă peste lumea rockului la fel ca o statuie a Colosului.

Când spunem cross-dressing ne gândim la un schimb unu-la-unu. De la femeie la bărbat. De la bărbat la femeie. Michael arăta mai mult ca un hibrid în desfăşurare. Sau e vorba de un joc în care regulile se schimbă mereu. Chipul său

arăta de parcă găsise o cale sigură de trecere de la bărbat la femeie. La fel, hainele făceau parte dintr-o paradă fantastică bizară. Uniformele păreau desprinse din poveştile militare. Pantalonii negri şi puloverele cu gât: din revistele de modă pentru tinerii nonconformişti şi boemi. Ar fi putut juca scena boemilor din Paris alături de — sau pe post de — Audrey Hepburn în Funny Face. Pantalonii negri şi cămăşile albe: asemănare cu Gene Kelly, Judy Garland, însemne ale scenelor cu cântec şi dans. Imaginea americană sportivă androgină din reclamele Gap îşi avea de asemenea locul ei.

Trupul zvelt este şi el androgin. însă manile mari arată bărbăteşti. Ele sunt mâinile lui Fred Astaire. Acele mâini au fost atributul cel mai masculin al lui Fred Astaire. Nu vreau să sugerez că el a fost un bărbat feminin. Fred Astaire nu a semănat cu Michael Jackson. Ambii au adus erosul în dans, iar dansul relevă o agendă emoțională care nu este dezvăluită nicăieri în altă parte. Eşti un dansator furios, i-a spus Astai-re. Obişnuiam să fac acest lucru cu bastonul meu. Michael o face cu bastoane, cu lovituri sfredelitoare şi ondulări ale bazinului. Degetele sale lungi patru au vârfurile bandajate caută adeseori penisul.

E un fel de tachinare a striperului. Mă voi împodobi, voi pune în evidență, îmi voi dezmierda părțile intime, iată, îmi deschid cămaşa — uite pieptul meu gol —însă nu voi da jos nimic de pe mine. Michael se joacă cu masculinitatea lui. Michael Jackson, interpretul, nu a oferit niciodată portrete ale masculinității care să fie cât de de cât realiste sau, mai bine zis, convenționale.4

In Omul Invizibil, Ralph Ellison a scris că provocarea pentru un artist de culoare era de fapt nu cea de a crea conştiința rasei sale, ci trăsăturile necreate ale feței sale. Poate că nerecunoscute e un cuvânt mai bun decât necreate, însă Michael Jackson a făcut față provocării. Este oare fața sa atât de străină pe cât am vrea cu toții să credem? Câți bărbați cu pielea neagră, maronie, galbenă şi roşie nu au vrut la un moment dat să fie albi? Şi câți oameni albi nu s-au uitat în oglindă şi nu şi-au dorit să fie altul decât cel pe care l-au văzut acolo? Creăm rasa prin a ne crea pe noi înşine, a scris Ellison.

Cei care transgresează rasa şi sexul au nevoie de o nouă imagine de sine. Pentru a o prezenta publicului drept autentică, ei trebuie să fie mari interpreți. în zilele de demult trecerea se presupunea a fi o imitație perfectă a vieții, cu desăvârşire realistă. Dacă exista vreun aspect care să ridice suspiciuni Acesta e modul în care vorbeşte cu adevărat o persoană albă? Acesta e modul în care păşeşte cu adevărat un bărbat?, interpretarea eşua. Michael Jackson a schimbat toate aceste lucruri. El nu Imită nicio formă de viață cunoscută nouă. El îşi schimbă identitatea în văzul tuturor. Fiecare apariție a lui a fost o repetiție, o repunere în scenă. îndoielile noastre Omul de culoare... e în mod primordial un artist... Meseria sa e expresia, mai degrabă decât acțiunea. El este, ca să spunem aşa, regina celorlalte rase.5 Când sociologul Robert E. Park a făcut această

afirmație în 1918, intelectualii de culoare au răspuns cu o furie de înțeles. Nici muzicienilor negri — cântăreții de blues şi de jazz — nu le folosea în vreun fel această viziune efeminată despre rasa lor. însă Michael s-a folosit de ea. El a preluat-o şi a legat-o de o estetică a homosexualului de culoare care fusese împins la periferia culturii: etalarea modei, viața de club, erosul birasial, care transgresează limita sexelor. Când Michael şi La Toya sunt fotografiați unul lângă altul, e ca şi cum doi frați fantomă tocmai plutesc în preajma unui conac gotic. Ei ar putea fi Roderick şi Madeline, rudele chinuite din romanul Căderea Casei Usherde Edgar Allan Poe. Janet se integrează de minune în peisaj, ca în curtea de judecată la începutul procesului lui Michael, înfăşurată în veşminte albe, cu ochii ascunşi după ochelari fumurii cu rame albe. Părul surorilor cădea în cascadă pe spate. Cel al lui Michael cădea lin pe umeri, ondulat frizura în stil Jackie Kennedy din anii 1960. Această asemănare a fost bizară. Un război al lumii genurilor sexelor se desfăşurase timp de

nu sunt luate în seamă niciodată, întrebările nu primesc răspuns. Despre cei care au curajul unor astfel de schimbări se presupune că ar trebui să-şi ascundă trecutul, să-şi ledepe istoria rasială sau sexuală. Trecutul lui Michael e pretutindeni. El există în mii de fotografii şi imagini de film. Michael nu face nicio încercare de a-l ascunde. decenii întregi în familia Jackson, iar Michael alesese c multă vreme în urmă să se alăture femeilor.

Primul model feminin de culoare al lui Michael a fosl mama sa, Katherine: Katherine cea bună, Katherine iubitoarea, Katherine cea care credea în artă şi în puterea imaginației. Apoi a venit Diana Ross — mama, sora, iubita — care l-a învățat lucruri legate de stil, manieră, atitudine, despre cum să se poarte pe măsură ce depăşea granițele familiei din Motown. Atunci când a devenit un fiu al Hollywoodului, el a descoperit o mamă în Elisabeth Taylor, iar atunci când s-a decis să scrie o carte, el a găsit un model feminin în editoarea sa, Jacqueline Onassis. Traiectoria fizică e clară: de la supermodelul de culoare Diana Ross la exotismul palid al lui Liz Taylor şi la eterica Jackie O.

Luați în considerare şi legătura metaforică dintre Michael şi vedetele îmbătrânite, care fac față trecerii timpului prin retragerea într-un rai protector care exclude majoritatea celorlalți adulți. Acolo se dedică celor care au nevoie de protecție: Brigitte Bardot, Doris Day, Kim Novac. Ştim noi că Michael nu are exact aceleaşi sentimente față de copii şi față de băieții tineri în general? Câinii bine tratați oferă dragoste necondiționată. La fel şi copiii protejați. Dacă eşti un bărbat care vrea dragoste şi căruia îi este frică de sex, te simți mai bine lângă copii care îți seamănă în mare măsură. Iar dacă eşti un bărbat măcinat de diverse traume, vei fi atras — şi mişcat — de genul tău de persoană: băieți care au suferit în acelaşi fel ca tine.

Michael Jackson a jucat roluri sexuale încă de la vârsta de cinci ani. Pe când era copil, el a jucat roluri de adolescenți şi de bărbați. Odată ce a devenit bărbat, el a evoluat în jurul sexualității masculine. Adevărata putere erotică s-a aflat mereu în ritmurile vocii şi ale corpului său. El a fost mai mult un zeu al dansului şi al muzicii decât un bărbat care căuta pericolul şi plăcerea sexului real. Iar cele mai fierbinți cântece sunt de obicei cele despre dans: Dorit Stop TUI You Get Enough, Offthe Wall, Rock with You, Blood on the Dance Floor. E muzică trance.

Michael a cântat şi a vorbit în falsetto întreaga sa viața adultă. Contrapunctul a fost modul obsesiv în care îşi punea mâna pe scrot, care a început să se manifeste în anii 1980, chiar pe măsură ce chipul său a început să devină mai feminin şi au început să circule zvonuri despre tendințele sale sexuale. La un anumit nivel, videoclipurile semănau cu nişte concursuri de bărbăție. The Way You Make Me Feel a fost o romanță de cartier în stilul unui pictorial Playboy. băieți care privesc femei supermodel. El seducea o femeie destul de tânără în timp ce toți băieții priveau scena cu admirație. în Bad, unul dintre videoclipurile sale cu bande de cartier, el se lupta cu tipi duri şi arăta totodată mai frumos decât ceilalți. Bărbații erau aspri, necioplți, el era subțire şi agil, cu ceea ce se presupunea a fi o frizură de calitate — din nou, după anumite standarde ale populației de culoare.

O scenă de adorare falică din videoclipul Black or White, realizat în 1991, a fost tăiată din unele versiuni în urma protestelor insistente ale spectatorilor. Un final prea trepidant pentru o viziune a relațiilor globale de prietenie bazate pe folclor. Purtând negru pantaloni şi alb cămaşă, Michael dansează alături de reprezentanți ai diferitelor popoare ale lumii. Fiecare dintre ei poartă costum național şi, din câteva mişcări, trupul fluid al lui Michael se adaptează la fiecare dans indigen. El stă deasupra Statuii Libertății şi deasupra domului rusesc. Prezidează asupra unui amalgam etnic şi tehnologic, în timp ce bărbați şi femei aparținând unor grupuri etnice diferite se metamorfozează unul în celălalt, făcând schimb de chipuri şi trăsături. Apoi ne aflăm în studioul în care e filmat videoclipul. A fost foarte bine, îi spune directorul alb, John Landis, femeii tinere a cărei piele de un maroniu deschis şi păr ondulat au fost văzute ultimele pe ecran.

După care se lasă noaptea întunecată peste sufletul rasial şi sexual al lui Michael. Videoclipul trece de la culorile vii, strălucitoare, la alb şi negru. O panteră neagră dă târcoale şi se transformă în Michael Jackson într-o cămaşă neagră, dansând ca un posedat. Hitler trăieşte e mâzgălit pe fereastra unei maşini, KKK rules pe ferestruicile unei uşi. Aceste inscripții cu grafitti au fost adăugate în videoclip după ce spectatorii şocați au protestat împotriva furiei turbate a lui Michael. Michael țipă prelung; sparge geamurile cu inscripții ofensatoare cu un coş de gunoi şi cu volanul maşinii. Continuă să danseze — un

step violent fără sunetele caracteristice. Ceea ce îl face să fie ciudat şi de rău augur — vedem şi simțim percuția, însă nu o putem auzi. Se creează o tensiune stranie. în parte pentru că e sinuoasă şi elegantă. Şi în mare parte pentru că la fiecare câteva bătăi el îşi scutură, îşi apucă şi îşi mângâie... falusul.

în retrospectivă, acest gest pare în acelaşi timp disperat şi abstract. E ca şi cum ne-ar spune: Bine, aveți nevoie să ştiți că sunt un bărbat, un bărbat negru? iată penisul meu. Nu asta trebuie să facă un bărbat negru? însă eu sunt Michael Jackson, aşa că ai voie să priveşti, dar nu şi să atingi. Nu era real, era simbolic. Nu un penis, ci un falus.

Uneori subestimăm numărul stilurilor de masculinitate existente. Jucător, brută, bărbat amabil, băiat drăguț, escroc, pentru a numi doar câteva dintre acestea. Uneori uităm câte aspecte ale feminității şi ale erotismului pot fi regăsite aici. Dandy-ul, domnul şi durul fuzionează cu dirijorul de cor bisericesc şi cu regina: gândiți-vă la Little Richard.

Michael Jackson nu l-a menționat niciodată pe Little Richard printre persoanele care l-au influențat. Adevărat, Richard Penniman a debutat înainte de James Brown şi Jackie Wilson, onorații părinți ai genealogiei muzicale a lui Michael. Totuşi, e ciudat, în special pentru că James Brown a recunoscut influența pe care a exercitat-o asupra lui Little Richard. Când artiştii îşi citează influențele, ei omit mereu anumite figuri importante. Moştenirea e incomodă pentru imaginea lor sau pentru aşteptările publicului. Dar, cu siguranță, Little Richard, primul bărbat cu totul straniu al rock and roll-ului, regele şi regina rock and roll-ului; cu pudra lui, creionul de sprâncene şi rujul, părul lui coafat, nu tuns bărbăteşte, şi cu intonațiile sale de divă gospel — merită o asemenea onoare. în timpul spectacolelor el striga: Mă faceți să țip ca o femeie albă, într-un stil extrem de comic. Merită amintit că oriunde mergea Little Richard era urmat de puțini bărbați negri. Exista de asemenea o discrepanță destul de mare între Liberace şi Freddie Mercury. Cultura de masă a muzicii pop nu deținea un spațiu şi pentru interpreții bizari —în mod sigur nu pentru cântăreții cu un stil accentuat feminin. Mulți dintre ei au rămas la stilul gospel. Câțiva, precum Sylvester, şi-au găsit locul în cultura disco şi de club a anilor 70. Nu vreau să spun că Michael Jackson e homosexual. Spun că el se inspiră din cultura homosexualilor — semnele şi codurile acest lucru.

în 1995, Michael Jackson a oferit un spectacol ciudat dar impresionant, la MTV Music Awards. A îmbinat mas-culinitatea şi feminitatea în proporții juste. A fost o împrejurare rară.

Scena numărul unu, diva din clubul de noapte: o lumină albastră cade pe conturul unui corp absolut nemişcat. E situat în umbră, astfel încât ochii îți rămân fixați pe formele sale: umerii largi, picioarele şi brațele lungi. După care asupra sa cade lumina unui reflector. Apoi altele. Michael poartă pantaloni negri,

jachetă neagră şi cămaşă albă. Părul său e o versiune rafinată din anii 90 a frizurii din anii 60. Când începe muzica o bătaie ritmată, el aruncă jacheta dandy transformat în rocker şi începe un număr complex de dans pe melodiile The Way You Make Me Feel, Billie Jean, Beat It şi partitura agresivă din Black or White. Slash, chitaristu rocker, cântă îmbrăcat într-un costum din piele, purtânc bijuterii şi pălăria ce l-a făcut celebru. Acest lucru îl incită pe Michael, dansează ca un nebun, răvăşeşte scena, scoate strigăte ascuțite, ghemuindu-se şi căzând în genunchi în timp ce fumul îi împresoară pe amândoi.

Scena numărul doi, trupa de vodevil a şcolii vechi: scenă goală. Michael e în spatele unei pânze. Când aceasta se ridică, el poartă o jachetă încrustată gen Judy Garland, dar cu mai multe elemente strălucitoare în jurul gâtului. Apar câteva dintre mişcările sale celebre. Piciorul care loveşte şi se îndoaie dar sunt mai puține îndoiri acum. Moonwalk mersul pe Lună — însă mai puțini paşi şi mai lent decât înainte. în maniera specifică unei dive care îmbătrâneşte, el compensează cu o serie de mişcări noi, dintre care unele inspirate din hip hop.

ei — însă pretinde că nu o face şi că noi nu observi

Scena numărul trei, interpretul de la Hollywood: Michael poartă un tricou alb, o cravată neagră subțire şi o pălărie fedora. El este flancat de un grup de şase bărbați îmbrăcați în costume, fiecare purtând o mănuşă roşie. Ritmul este afro-cubanez, melodiilor sunt Umooth Criminal şi Dangerous. Jazz specific cluburilor Ho noapte, cu Influențe în stil Dietrich şi Ross, Astaire şi Hammy Davis.

Sunt scenarii din belşug, din care putem alege. Dar, după cum obişnuia să spună marele actor John Gielgud, stilul înseamnă să ştii în ce piesă te afli. Michael Jackson rareori pare să mai ştie acest lucru.

Acuzațiile

Cap de acuzare 1: Conspirație pentru răpirea unui copil,

lipsire de libertate şi şantaj. Cap de acuzare 2: Act indecent asupra unui copil sub

vârsta de paisprezece ani. Cap de acuzare 3: Act indecent asupra unui copil sub

vârsta de paisprezece ani. Cap de acuzare 4: Act indecent asupra unui copil sub

vârsta de paisprezece ani. Cap de acuzare 5: Act indecent asupra unui copil sub

vârsta de paisprezece ani. Cap de acuzare 6: încercare de act indecent asupra unui

copil sub vârsta de paisprezece ani. Cap de acuzare 7: Administrare de alcool pentru

înlesnirea molestării unui copil. Cap de acuzare 8: Administrare de alcool pentru

înlesnirea molestării unui copil. Cap de acuzare 9: Administrare de alcool pentru

înlesnirea molestării unui copil. Cap de acuzare 10: Administrare de alcool pentru

înlesnirea molestării unui copil.

Personajele principale

Procurorul Thomas Sneddon jr: Procurorul general din Santa Barbara, Thomas Sneddon, e un bărbat înalt, cu umerii largi, tenul arămiu şi o mustață zbârlită. E aproape chel, însă n-a recurs niciodată la vopsea sau la transplant de păr pentru a-şi ascunde chelia. Poartă nişte ochelari severi, fără ramă, şl are o voce aspră, răguşită. La fel ca Joseph Jackson, este tatăl a nouă copii. Ani de zile, colegii lui l-au poreclit Câinele Turbat. Se spune că s-a ocupat obsesiv de cazul din 1993 împotriva lui Michael Jackson şi a fost furios şi umilit atunci când o înțelegere făcută în afara tribunalului i-a răpit şansa de a-l trimite pe superstar la închisoare. Jurnaliştilor le place să invoce personajul inspectorului Javert al lui Victor Hugo. însă Sneddon seamănă mai mult cu polițistul greoi şi brutal dintr-un roman de Ross Macdonald. Sau cu unul dintre personajele lui Jim Thompson, dacă ar fi să avem de-a face cu o obsesie de genul Există în mine un câine turbat.

Ceea ce are în comun cu Michael Jackson e un trecut lipsit de glorie al proceselor. în 2003, Sneddon şi biroul său s-au confrutat cu anumite probleme. Cel mai cunoscut caz a fost cel al lui Efren Cruz, un bărbat acuzat de jaf care a stat unsprezece ani în închisoare înainte ca o curte de apel să hotărască eliberarea sa pe motiv că biroul lui Sneddon ascunsese probe — mărturia completă a altor doi bărbați — care-i dovedeau nevinovăția.

Pe 19 noiembrie 2003, la o zi după spectaculosul raid al poliției la reşedința lui Jackson, Thomas Sneddon susține o coferință de presă. Şeriful Jim Anderson, care-i condusese pe cei şaptezeci de polițişti, plus o echipă de câini, pentru percheziția efectuată în Neverland, a fost şi el prezent. însă era show-ul lui Sneddon. Cu o zi înainte, avocatul lui Jackson, Mark Geragos cu mustața lui mare şi neagră, un început de chelie şi nişte ochelari mari de vedetă de cinema, lansase un avertisment: Vă vom zdrobi cu greutatea unei tone de cărămizi, a tunat el în microfoane. Vom cădea peste voi ca un ciocan. Dacă veți aduce cea mai mică ofensă reputației acestui om, dacă îi veți invada intimitatea într-o manieră acționabilă, vom declanşa un torent legal cum n-ați mai văzut niciodată.

Era versiunea lui la Hai să vedem de ce sunteți în stare. Acum Sneddon trebuia să contraatace, iar el începu prin a arăta presei, publicului şi lumii întregi că nu era obsedat în mod nejustificat de Michael Jackson. Nu era afectat de înfrângerea de acum zece ani. Exista aici potențialul unor afirmații de genul Nu

sunt un escroc din discursul lui Nixon. însă Sneddon s-a descurcat. Biografia sa din cadrul departamentului consemnează că, după ce purtase ani de zile porecla de Câine Turbat, procurorul general e numit acum, cu afecțiune, «Snuffy». Cele două personaje participă împreună la această conferință de presă şi se ocupă de asistență. Mai întâi, Câinele Turbat le reaminteşte reporterilor cât de puține cunosc ei despre lege şi despre infracțiunile sexuale. De obicei, în acest gen de cazuri — dați-mi voie să clarific un aspect, pentru că nu sunteți avocați şi nu vreau să înțelegeți greşit... Ca să înțeleagă toată lumea despre ce e vorba, noi ne referim aici la încălcarea articolului de lege 288a, referitor la molestarea copilului, nu la copularea orală a unui adult — sau a copiilor. Bine, deci vreau să fac această distincție ca să înțelegeți. Deocamdată, îmblânzeşte presa — Nu am rezistat tentației de a mă uita puțin la emisiunile de ştiri pe această temă — , după care o face cu ou şi cu oțet: mulți dintre ei, spune el, îl scuză pe domnul Jackson. Prin ei, Sneddon se referă la reporterii care au citat o declarație a lui Jackson privitoare la faptul că raidul poliției avusese loc chiar în ziua lansării albumului său şi că aceste personaje par să iasă mereu la suprafață cu acuzații oribile exact în momentul în care este lansat un nou proiect, album sau videoclip.

Sneddon explică faptul că biroul său n-a putut executa mandatul mai înainte pentru că cincizeci de mii de persoane sosiseră în zonă pentru sărbătoarea de Halloween. Rămâne impasibil atunci când vorbele sale stârnesc hohote de râs.

Spune apoi că programarea executării mandatului nu avusese nimic de-a face cu albumul lui Jackson şi, cu un rânjet de genul cunoaşteți şotiile copiilor, adaugă: Sau cu orice altceva mai face el cu viața lui. Sneddon clarifică faptul că, din punctul său de vedere, Michael Jackson este un infractor care trebuie să-şi mişte fundul prea bine îmbrăcat la secția de poliție, cât de repede îi va permite avionul privat. Refuză să răspundă întrebărilor specifice legate de caz. Tinde să devină oarecum grosolan atunci când Jackson pare să atragă prea multă atenție din partea reporterilor. Când Sneddon este întrebat dacă vedeta se află încă în Las Vegas, ridică uşor tonul: Nu ştiu. Adică noi chiar avem o viață personală, deosebită de cea a lui Michael Jackson, şi am încercat să lucrăm la propria noastră investigație, după cum bine ştiți, pentru că am văzut-o în desfăşurare la televizor înainte să vin aici. E oare posibil să fi vorbit despre satisfacția sa de a-l aduce în sfârşit pe Michael Jackson în fața justiției? Dar nu muşcă momeala. Când acel caz a fost închis, acum zece ani, eu mi l-am scos din minte...

Oameni buni, voi sunați de fiecare dată când el face un lucru bizar pentru a mă întreba ce părere am. însă există — chiar există — multe lucruri de care trebuie să mă ocup, şi în aceeaşi situație sunt şi şeriful, fostul şerif şi oamenii din biroul meu. Chiar suntem foarte ocupați. Nu m-am gândit nici măcar în treacăt la aceste lucruri.

După care iese la iveală Snuffy — alter ego-ul lui Sneddon. Singurele sentimente ale lui Snuffy au legătură cu victima şi cu familia acesteia. Spune că îi pare rău de ei; îi pare rău că mai există încă o victimă. însă pe parcursul procesului Câinele Turbat îl va eclipsa pe Snuffy. Reporterii din sala de judecată vor scrie despre modul în care Sneddon îşi dă ochii peste cap şi face câte o grimasă de fiecare dată când un martor nu reuşeşte să producă dovada pe care o doreşte el. Avocații încep să-l critice, chiar să-l ia de sus, pentru faptul că pune un accent nejustificat pe acuzații de conspirație fragile. Conspirația lui Jackson de a plimba victima şi familia acesteia într-un balon cu aer cald? De a-i închide în Neverland atunci când mama se ducea la cumpărături, la dentist sau la un salon local din apropiere pentru o epilare cu ceară? Nu era unul dintre cele mai solid cazuri cu putință.

Dacă Sneddon ar fi deştept, ar renunța la acuzațiile de conspirație, obligând juriul să se concentreze în întregime asupra capetelor de acuzare referitoare la molestarea sexuală. însă el nu e genul de om care să admită că a comis o greşeală tactică, chiar dacă acest lucru s-ar putea dovedi că e în avantajul său. Conferința de presă a lui Sneddon de după verdict va clarifica acest aspect. El va vorbi rar, cu pauze lungi, ca un om care încearcă să-şi tragă răsuflarea. Declarația sa? Echipa şi-a făcut datoria. în viață mai şi câştigi, mai şi pierzi. Mai ai şi eşecuri.

Michael Joseph Jackson: Cei convinşi de vinovăția lui Jackson îl percep ca pe un Conte Dracula al populului, care invită diverse familii în castelul său, după care ispiteşte copiii cu petreceri, mese bogate şi formarea unui anumit gust pentru lucrurile interzise. Odată ce aceştia cad sub vraja sa, el îşi face poftele cu ei. Chiar şi vinul, despre care se spune că el îl numeşte sucul lui lisus, evocă imaginea sângelui inocent profanat. Cei convinşi de nevinovăția sa văd în el un om care îşi dăruieşte talentul şi dragostea fără încetare; un om caritabil care se străduieşte să pună capăt războiului, să ajute copiii şi să instituie un exemplu de înțelegere universală; un om inocent care salvează vieți şi aduce bucurie în sufletele tulburate din toată lumea. Ciudățenia sa e ca o rană. S-ar putea ca ea să-i determine martiriul.

Pe 23 noiembrie, Michael Jackson părăseşte Las Vegasul, unde filmase un videoclip pentru o emisiune specială de televiziune, acum anulată, şi se duce în Santa Barbara. Este filmat intrând în biroul şerifului într-un costum negru, cămaşă albă cu guler înalt şi îngust, ochelari de soare şi cătuşe. Acesta e mersul infractorului. Jackson este arestat, i se iau amprentele şi e fotografiat. Depune o cauțiune de trei milioane de dolari şi părăseşte clădirea. Le oferă fanilor şi fotografilor familiarul semn al victoriei, după care se urcă în maşina sa şi pleacă fără cătuşe, însă flancat de ofițeri de poliție pe motociclete.

Lasă în urmă o fotografie văzută apoi în întreaga lume. Până la finalizarea procesului, ea va apărea pe internet, la televiziune, în ziare şi reviste. Michael arată ca o divă buimăcită, orbită de lumina zilei. Oare i-a lipit cineva pe față sprâncenele alea ciudat arcuite, stil Joan Crawford? Nasul e chiar adevărat? Rujul de culoarea coralului face un contrast puternic şi ieftin cu pielea palidă: reflectoarele poliției scot în evidență cele mai inestetice amănunte ale machiajului sau tenului.

Michael Jackson îşi face prima apariție la tribunal pe 16 ianuarie 2004. E încercarea sa de a pune o amprentă de vedetă asupra procesului, iar acest lucru se dovedeşte a fi un eşec. Apariția întârziată? Autoindulgență sau deconectare de la realitate? Gărzile de corp The Fruit of Islam recomandate de fratele lui, Jermaine? O preluare rapidă şi neconvingătoare a atitudinii de tipul Sunt un bărbat de culoare mândru, batjocorit şi maltratat de albi. Nu ajută la nimic faptul că Jermaine a adoptat retorica lui Clarence Thomas şi a numit acuzațiile un linşaj. Dar faptul că sare pe capota SUV-ului său când pleacă de la tribunal şi face câteva mişcări de dans pentru fani? Nu-şi dă seama că nu mai e în formă — că mişcările lui nu mai au efect? A înnebunit? Oare nu realizează cât de gravă e situația?

iată un fapt urât: abuzul sexual asupra copiilor rămâne de cele mai multe ori neraportat. Şi chiar şi atunci când e raportat, rămâne adesea nepedepsit. însă iată un lucru demn de milă. Suntem captivați de asemenea infracțiuni: ele au devenit o formă de divertisment în cultura de masă şi o poveste pentru prima pagină a ziarelor, reflectând tot felul de temeri. Dar există şi mai mulți copii care suferă de pe urma altor forme de abuz: bătăi, tortură, înfometare şi neglijare.1 De ce oare ne interesează mai puțin? De ce îi preocupă numai pe jurnalişti, romancieri, scenarişti, regizori sau producători?

Poate că oamenii se indentifică mai greu cu ele, şi asta le face mai înfricoşătoare, mai străine şi probabil mai revoltătoare. Cei mai mulți dintre noi nu-şi pot imagina cum de e posibil să înfometezi sau să-i tragi unui copil o bătaie soră cu moartea. Nu putem sau nu dorim să ne închipuim că poți fi tratat astfel de un părinte. Cunoaştem cu toții câte ceva despre nevoia primordială de a primi îngrijire şi protecție din partea părinților. Cu toate acestea, ne amintim de momentele în care ne percepeam părinții ca pe nişte zei puternici, dar imprevizibili, binefăcători şi, uneori, cruzi. Ştim cu toții ce înseamnă să fii neajutorat în fața adulților. Neajutorați pentru că îi iubim şi îi urâm, pentru că vrem să le dăm ascultare, dar şi să ne revoltăm. Toate aceste sentimente şi amintiri devin parte integrantă din sexualitatea noastră. Ele mai fac parte şi din ceea ce se întâmplă atunci când un adult abuzează sexual un copil. Statistic vorbind, cei mai frecvenți astfel de infractori sunt membri ai familiei. Apoi vin adulții de încredere: prietenul de familie, profesorul sau mentorul. Michael

Jackson, ca presupus Infractor, intră în ultima categorie. Circumstanțele sunt responsabile de restul: voiajul solitar pe tărâmul bizareriilor; narcisismul; refuzul de a recunoaşte că a dormi împreună cu copiii pare ciudat sau pervers; chiar şi insistența că doar copiii merită dragostea şi încrederea lui, că doar copiii sunt nevinovați şi onorabili, că doar ei nu vor nimic de la tine.

A iubi copiii e un lucru. A-i aşeza deasupra tuturor adulților — a-i încadra într-o specie sacră — e cu totul altceva. Copiii nu sunt complet inocenți sau onorabili. Copiii vor multe lucruri de la tine. Iar adolescenții de doisprezece, treisprezece şi paisprezece ani nu mai sunt copii, nu pe de-a-ntregul. Ei se află la hotarul dintre vârste. Au dorințe sexuale, impulsuri pe care vor să le pună în practică şi să le testeze. Nu vreau să-l transform pe acuzatorul lui Michael Jackson, Gavin Arvizo, într-un tânăr seducător. Vreau să spun doar că nu exista deloc o recunoaştere publică a acestor aspecte, ştiute foarte bine de cei care au copii, au stat împreună cu copiii sau au fost copii. Au existat, desigur, multe discuții private, unele purtate pe bloguri. însă blogurile ne oferă anonimatul, iar asta înseamnă că nu trebuie să ne cenzurăm şi nici nu riscăm să fim cenzurați. Criticați, da, însă nu cenzurați.

Când vestitul documentar al lui Martin Bashir, Living with Michael Jackson, a fost difuzat în 2003, o cunoştință mai experimentată mi-a spus că i-a privit pe Jackson şi pe Gavin Arvizo stând unul lângă altul, ținându-se de mână, şi s-a gândit: Sunt îndrăgostiți. Sunt sigură că erau: toate relațiile lui Michael Jackson cu tinerii sunt de natură romantică. Copiii şi adolescenții se îndrăgostesc întotdeauna de adulți charismatici care comunică cu sinele lor secret, dezvăluin-du-le suferințele sau dorințele intime, ori un capriciu temperamental pe care nimeni altcineva nu-l observă. Iar aceşti adulți — părinți, profesori, prieteni de familie — pot să abuzeze de această putere. Ani de zile, oamenii tulburați de înfățişările schimbătoare ale lui Michael Jackson şi de afinitatea sa suspectă şi inconştientă pentru copii se linişteau singuri spunând: Dar el iubeşte copiii. Uitați-vă la toate lucrurile bune pe care le face pentru copii. Priviți toate acțiunile sale caritabile, generozitatea lui. Plăteşte facturile medicale ale copiilor nevoiaşi; e alături de copiii aflați pe patul de moarte, a căror dorință fierbinte e să-l cunoască; vă mai amintiți cum l-a susținut pe micul Ryan White în timp ce acesta murea de SIDA? Gândiți-vă la cântecele şi videoclipurile lui: We Are the World, Heal the World, What More Can I GVe?Totuşi, în perioada de început a acuzațiilor de abuz sexual, în 1993, acest aspect l-a făcut pe Michael Jackson să se îndepărteze şi mai mult de limitele normalității. El era acum un individ ciudat, imoral, periculos, un înstrăinat infam, un uzurpator al inocenței care merita pedeapsa maximă.

Filmul de scurt metraj pentru melodia Ghosts a fost lansat în 1996, la trei ani după ce primele acuzații de molestare sexuală fuseseră formulate împotriva

lui Jackson de către Thomas Sneddon şi la doi ani după ce o înțelegere amiabilă, în afara tribunalului, pusese capăt cazului. E în mod clar o fabulă despre războiul — cuvintelor şi al lumilor — dintre aceşti doi oameni bazat pe un concept pe care Jackson l-a dezvoltat împreună cu maestrul genului horror, Stephen King. Personajul lui Sneddon este Primarul din Normal Valley, care conduce la început un grup de părinți şi copii la castelul Maestrului, cel care-i speriase cu trucurile şi cu poveştile sale. Lucruri interesante care ar trebui să rămână secrete, după cum spune un băiat.

Ghosts este plin de imagini horror familiare, irezistibile. Părinții duc cu ei nişte torțe, precum sătenii din Frankestein. Castelul este un lăcaş cavernos, în stilul lui Poe, cu perdele grele de brocart şi armuri de cavaleri. Un fulger spintecă cerul, un corb fâlfâie din aripi; se aude un tunet şi apoi uşile care se trântesc, închizând intruşii înăuntru. Maestrul apare mai întâi ca un schelet în robă neagră, după care devine Michael Jackson, îmbrăcat într-o cămaşă albă cu un singur rând de volănaşe, un tricou alb, pantaloni negri şi părul negru căzându-i pe umeri.

Primarul îl numeşte pe Maestru ciudat şi îi porunceşte să părăsească oraşul. Maestrul îl provoacă pe Primar Acum ți-e frică?, iar măştile pe care le poartă amintesc, pe de-o parte, de un vârcolac, iar pe de alta, de un menestrel negru din secolul al XlX-lea. Credeai că sunt singur? Fă cunoştință cu familia mea, adaugă el, şi cheamă în fața sa creaturi care se preschimbă în scheletele unor curteni, doamne şi bufoni străvechi. Scheletele dansează dansuri africane, genunchii şi umerii lor, care se rotesc, par ai unor roboți, apoi urmează paşi de flamenco sau de piei roşii, pe ziduri şi de-a lungul balconului, pentru a se aduna în sfârşit în jurul unui candelabru, alunecând uşor spre podea. Apoi mai mult ca sigur, o referire la bârfele legate de operațiile sale estetice, Maestrul îşi smulge fața şi îşi descoperă craniul. Mai târziu, se apleacă şi, începând de la picioare, îşi sfâşie întregul corp. Acum el e Domnul Oase Mister Bones într-un spectacol walpurgic cu menestreli.

Acesta e un film chinuit. Maestrul e violent cu el însuşi, apoi — prin posedare — intră în trupul Primarului, care zvâcneşte şi se învârteşte cu stângăcie, în timp ce Michael cântă despre trădare şi martiriu: Cine ți-a dat dreptul să-mi sperii familia?, şi strigă ascuțit: Spune-mi, eşti cumva fantoma geloziei? Brațul său trece prin stomacul Primarului supus la cazne şi ține-n mână o oglindă. Cine e acum ciudatul?, îl tachinează el şi-i părăseşte trupul într-o jerbă de flăcări albe.

Tot mai vrei să plec din oraş?, întreabă el, revenit la imaginea Maestrului Michael. Iar când Primarul răspunde afirmativ, el îşi sparge capul de podea şi se prăbuşeşte într-un nor de praf cafeniu, apoi alb şi negru. însă o transformare

suplimentară îi acordă personajului negativ pedeapsa pe care o merită, iar Maestrului un final fericit: e înconjurat de copii veseli şi de părinți îngăduitori.

Din genericul de final aflăm că Michael Jackson a jucat rolul Primarului, cu paşii lui împiedicați, lansând amenințări cu o voce plată, dură, şi apoi dispărând. După nouă ani, procurorul din Santa Măria County nu va dispărea totuşi după proces, lăsându-l pe Michael să-şi aleagă viitorul în locația somptuoasă preferată.

Thomas Mesereau, avocatul apărării: Avocatul apărării, un profesionist ale cărui servicii sunt scumpe, e un tip la fel de prezent în mitologia noastră ca un cowboy. Un astfel de erou seamănă cu Clarence Darrow, el apără oameni care sunt în mod clar nevinovați sau care luptă pentru principii limpezi. Personajul negativ? Acesta e un mercenar al legii care îi apără pe cei suspecți din punct de vedere moral, situați la ambele capete ale spectrului economic: bogații şi săracii. Romancieri precum John Grisham şi Scott Turrow încă mai oferă portrete de avocați curajoşi ai apărării care smulg adevărul din fălcile guvernului şi ale corporațiilor. Există un număr de seriale de televiziune care acoperă o gamă variată de abordări, de la echipa temerară, alcătuită din tată şi fiu, din serialul The Defenders, din anii 60, şi până la pragmatica, dar onorabila echipă LA. Lawdm anii 80. însă Legea şi Ordinea i-a transformat pe procurori în eroii noştri morali şi complecşi din punct de vedere psihologic. Din anii 90, serialele populare despre avocații apărării, precum Practice sau chiar excentricul Ally McBeal, au oferit personaje cu un psihic interesant şi cu o etică îndoielnică.

Cum ar putea fi altfel, având exemple de avocați ai apărării din viața reală, precum F. Lee Bailey, Melvin Belii şi Johnnie Cochran? Profesionişti, influenți, cu un discurs solid, dornici să-şi demonstreze inteligența într-o manieră care evocă amintirea neplăcută a şmecherului din facultate, Iată-l pe Mark Geranos, concediat de Michael Jackson pentru că nu poate să lucreze la cazul său cu normă întreagă: e prea ocupat cu apărarea lui Scott Peterson, bărbatul acuzat de uciderea soției sale şi a copilului lor nenăscut, iată-l pe Thomas Mesereau, liber să-şi dedice timpul lui Jackson pentru că nu mai lucrează pentru Robert Blake, acuzat de conspirație în vederea săvârşirii unei crime şi de uciderea fostei sale soții. Mesereau este înalt şi îndesat, cu spatele lat şi cu o coamă de păr alb, lung până aproape de umeri. Spre deosebire de Sneddon, lui îi prieşte atenția presei. Când lucrurile merg bine, e curtenitor, dar cu o nuanță de teatra-litate. Când lucrurile merg prost, devine aspru şi insistent, ca şi cum ar spune: Presupunerile voastre sunt incorecte; comentariul este respins.

Opinia generală despre Mesereau este favorabilă, asta însemnând că e perceput ca fiind inteligent, tenace şi nemilos cu martorii. El ştie totodată cum să creeze tipul de atmosferă dramatică la care ne aşteptăm: conferă ritm şi intensitate schimburilor de replici; îşi modifică tonul vocii de la aspru, chiar agresiv, la meditativ şi întrebător; schimbă cursul interogatoriului pentru a

surprinde martorii şi a le dezvălui minciunile şi divagațiile. Pentru a ne exprima mai dur, el ştie cum să scoată la iveală şi să pună în evidență ceea ce e mai rău în oameni: individul taciturn şi sigur pe sine din Gavin Arvizo, presupusa victimă; răspunsurile alunecoase ale foştilor angajați de la Neverland, care l-au dat în judecată pe Jackson atunci când au fost concediați de acesta şi au dezvăluit aşa-zisa conduită sexuală anormală a starului publicațiilor de scandal şi avocaților, în loc să se ducă la poliție sau la asistenții sociali. Ştie cum să păstreze spectatorii de partea sa — sau să-i facă să înțeleagă că ei ar trebui să rămână în grațiile sale. O direcție agresivă a interogatoriului face loc dintr-odată unei glume maliționase, plasată în acel punct pentru a modera atitudinea de superioritate a celor interogați. După ce Janet Arvizo, mama presupusei victime, susține că nu a părăsit niciodată Neverlandul pentru a-şi face o epilare cu ceară la un salon local de înfrumusețare pe durata timpului în care se presupune că a fost reținută cu forța la reşedința lui Jackson, ea refuză să se uite la chitanță şi rosteşte răstit: Vă spun că nu a fost decât o epilare cu ceară pe picioare, apoi arată către Jackson şi adaugă: El are abilitatea să aranjeze totul. Iar dumneata nu?, întreabă Mesereau. Ulterior, o determină să recunoască faptul că a mințit sub jurământ atunci când i-a dat în judecată pe cei de la JCPenney şi a obținut de la ei, cu titlu de înțelegere, 25 000 de dolari. Apoi o întreabă despre apariția ei în videoclipul lui Michael Jackson realizat ca replică la documentarul infam al lui Martin Bashir. îşi jucase inadecvat rolul, îi spune ea, pentru că sunt o actriță proastă. Ah, dar eu cred că eşti foarte bună, vine replica avocatului.

Aparițiile din presă ale lui Thomas Mesereau după acordarea verdictului sunt exemple de stăpânire de sine. Comentatorii sunt pregătiți pentru câteva laude de sine triumfale. în schimb, el se inspiră din comportamentul reținut al familiei Jackson. Arată mai degrabă uşurat decât vesel. Când vorbeşte ulterior cu presa, adoptă poziția omului recunoscător. Vorbeşte despre munca investită în caz şi despre greutățile prin care a trecut Jackson; le mulțumeşte colegilor săi. Michael Jackson este un gentleman, spune el: bun la suflet, foarte citit, generos. E mândru că a lucrat pentru el. Comentatorii de la televiziune observă că, deşi era un avocat de succes şi înainte de acest caz, nimeni nu ştie cât de departe poate ajunge acum.

Juriul: La sfârşitul lunii februarie a anului 2005 sunt selecționați doisprezece jurați dintr-un grup de două sute cincizeci de rezidenți din North County, California. Rasa de care aparțin e cel mai important aspect pentru public. De vreme ce doar două procente ale populației din North County sunt persoane de culoare — un contrast evident în raport cu Los Angeles, unde a avut loc procesul lui O.J. Simpson — nu ar trebui să se mire nimeni că juriul este alcătuit din şapte albi, patru hispanici şi un asiatic. Jurații de rezervă rareori merită atenția publicului, însă în acest caz se observă în mod corect, încă o dată,

că unul dintre ei este un negru. Sondajele de opinie arată că majoritatea albilor se simt acum asigurați de probabilitatea unui proces cinstit, în timp ce majoritatea negrilor se arată suspicioşi. Şi, de vreme ce opt dintre juraţi sunt femei, apartenența la sex devine şi ea o temă de intensă speculație. Rapoartele şi legendele urbane se răspândesc pe internet. Nu au indicat sondajele că juraţii femei condamnă mai rar decât bărbații? Că femeile prezintă o înclinație mai accentuată de a manifesta înțelegere față de celebrități? Sau, pe de altă parte, că mamele ar putea judeca o persoană acuzată de molestarea unui copil mai aspru decât tații?

Profilele juraților la procesul lui Michael Jackson, persoane considerate a fi egale ca statut acestuia, sunt în stilul Aceştia sunt cetățenii noştri. Juratul numărul 11 bărbat hispanic, 22 de ani este singur, fără copii şi are o mamă cu handicap. Spune că este fan al serialului Simpsons şi nu prea urmăreşte emisiunile de ştiri de la televiziune. Lucrează ca asistent al şefului de încasări. Juratul numărul 7 bărbat alb, 21 de ani este un student care trăieşte în Santa Măria. E imobilizat într-un scaun cu rotile. Tatăl său a activat în U.S. Air Force. Un fan înveterat ale sporturilor cu motor, el visează să devină jurnalist sportiv. Jurata numărul 4 femeie albă, 52 de ani este o fostă programatoare şi analistă de sisteme şi a predat înainte matematică în liceu. Acum spune că e casnică cu doi copii adolescenți, căsătorită cu un cadru universitar. Şi aşa mai departe: juratul numărul 2 bărbat hispanic, 36 de ani e un călăreț cu o pasiune pentru arta vestică. Jurata numărul 10 femeie albă, 45 de ani lucrează într-un supermagazin, are trei copii, cu vârstele cuprinse între 14 şi 26 de ani.

Egali în statut cu Michael Jackson? Care dintre ei îi este egal?

Janet Arvizo, mama presupusei victime: Chiar în timp ce Thomas Sneddon îl cheamă în instanță pe Michael Jackson, Thomas Mesereau face acelaşi lucru cu mama acuzatorului. Procesul oficial al lui Michael Jackson devine procesul neoficial al lui Janet Arvizo, alături de mamele fiecărui alt copil care a stat vreodată în patul lui Michael Jackson. De ce şi-ar lăsa ele copiii să petreacă zile sau săptămâni întregi nesupravegheați în Neverland? De ce şi-ar lăsa copiii să intre în dormitorul lui Michael Jackson, în special după acuzațiile din 1993 şi înțelegerea între părți, fără proces? De ce s-ar compromite acceptând cadourile sale şi privilegiile legate de cărțile de credit?

Cele cinci zile de mărturie ale lui Janet Arvizo survin în a unsprezecea săptămână a procesului. în următoarele cinci săptămâni acuzarea îşi pierde intensitatea şi credibilitatea morală. Gavin Arvizo l-a acuzat pe Michael Jackson de abuz sexual. Acum reiese că există o istorie a abuzurilor în familia Arvizo. însă cine e abuzat şi de către cine? Janet Arvizo spune că a fost bătută de fostul soț, tatăl celor trei copii ai ei. Fiica spune că a fost abuzată sexual de către el. însă, presată în curtea de judecată, ea admite că nu şi-a amintit de acest lucru decât

în momentul în care a auzit-o pe mama ei vorbind despre asta. într-un raport al poliției, fiii şi-au acuzat şi ei tatăl de abuz. însă Gavin şi-a acuzat de asemenea mama pentru faptul de a fi abuzat de el: un asistent social a investigat situația şi, datorită lui Thomas Mesereau, Arvizo cere protecția celui de-al Cincilea Amendament. Efectul urmărit e acela de a face ca toate acuzațiile de abuz să devină neclare, mai mult un rezultat al isteriei, al conflictelor emoționale, decât al faptelor obiective.

Acum, să detaliem înfățişarea şi comportamentul lui Janet Arvizo. Dacă Michael Jackson reprezintă vulgaritatea celebrității, Janet Arvizo reprezintă grosolănia clasei muncitoare. Ea vine la tribunal într-un costum roz. Odată intrată în sala de judecată, ea se comportă cu membrii juriului de parcă ar face terapie în grup alături de ei. Vă rog, nu mă judecați, începe ea. Descrie cum l-a văzut pe Michael Jackson lingând fruntea fiului ei ca o pisică, iată relatarea unui jurnalist referitoare la mărturia acesteia: Nu am mai dormit de atâta vreme, a spus martora printre lacrimi. Ea a imitat linsul lui Michael Jackson pe brațul ei — Aşa, din nou şi din nou — şi a spus că evenimentul s-a produs în timpul unui zbor de noapte de la Miami la Los Angeles, când fiul ei în vârstă de 13 ani adormise lângă Regele Popului. Am crezut că mi se pare. M-am gândit că mi se năzare. Toată lumea dormea,

Ea ignoră protocolul curții de judecată atunci când îl întrerupe pe Mesereau şi îi contestă întrebările. Numai avocații au voie să intervină în acest mod. Dacă mărturia ei

Michael Jackson

ar fi fost credibilă, acest lucru ar fi putut funcționa în favoarea ei, ar fi ridicat un val de popularitate în rândul juriului şi al presei. în schimb, conduita ei a făcut-o să pară beligerantă şi meschină. La urma urmei, ea a profitat de şederea copiilor ei la Neverland. Ea e o celebritistă. Insistă să cheme actori cu care a luat legătura, George Lopez şi Chris Tucker, George şi Chris. Spune că maşina albă pe care i-a dat-o Michael arată exact ca cea a lui O.J. Simpson. Explicația pe care o dă conversațiilor telefonice agitate cu mama ei din perioada în care se presupune că a fost claustrată în Neverland este mai puțin convingătoare decât cumpărăturile făcute în acel interval. Am încercat să ofer indicii, afirmă ea în legătură cu telefoanele date mamei ei. M-am gândit că această situație va fi rezolvată printr-un miracol divin. Am strecurat indicii, astfel încât într-o zi acest puzzle să fie rezolvat.3 Michael Jackson a dovedit că e o persoană care stârneşte ostilitate atunci când vorbeşte mult. însă el e complet tăcut la tribunal.

Anumite momente sunt cruciale pentru jurați. Ei vorbesc despre ele în conferința de presă care urmează verdictului. La un anumit moment, Janet Arvizo s-a întors către primul jurat hispanic din juriu, a pocnit din degete de

câteva ori, a spus: Ştii cum e cultura noastră, apoi i-a făcut cu ochiul. Nu, le spune el reporterilor, cultura noastră nu e aşa. Gândul meu a fost: «Nu pocni din degete spre mine, cucoană», afirmă juratul căruia toată lumea îi spune Bunica. Mai târziu, Bunica îşi va anunța planurile de introducere pe piață a tricourilor cu sloganul NU POCNI DIN DEGETE SPRE MINE, CUCOANĂ. Un al treilea jurat adresează întrebarea absolut esențială pentru un părinte şi o numeşte momentul ei de cotitură: ce fel de părinte şi-ar lăsa copiii să facă ceea ce Janet Arvizo îl lasă pe copilul ei să facă?

Nu e niciodată mulțumitor să priveşti o întreagă cultură pasând vina — care a devenit subiect al divertismentului de masă — de la o persoană la alta. E o cultură care naşte neîncredere. în mod evident, Janet Arvizo nu a fost unul dintre cei mai buni părinți. Totuşi, un procuror înțelegător — unul cu un simț al aspectelor sociale şi emoționale complexe — ar fi putut să o pună mai bine în valoare. Un procuror cerebral ar fi putut încerca să îi facă viața inteligibilă, să ajute lumea să o înțeleagă, dacă nu chiar să manifeste empatie față de ea. în ce fel a putut această viață ia-de-unde-apucă, prima ei căsnicie şi apoi divorțul, să o afecteze în timp ce s-a străduit să profite de sistemul de asistență socială? De ce a încercat ea să transforme fiecare judecată greşită sau ghinion furtul lui Gavin de la JCPenney sau îmbolnăvirea lui de cancer într-o escrocherie? Care erau rădăcinile nevoii ei patologice de atenție, ale laudelor şi ale compătimirii de sine, ale schimbărilor ei de atitudine de la furie la sfidare? Desigur, ea nu ar fi trebuit să îşi lase niciodată copiii singuri în Neverland sau să trateze reşedința lui Jackson ca pe insula ei privată. Acest lucru ar fi ajutat ca fiul ei Gavin să fie perceput într-o mai mare măsură ca o victimă: singur, cu sănătatea fragilă, căutând un adult în care să creadă, atunci când mama sa se comporta ca un alt copil capricios şi lipsit de afecțiune.

Ce fel de părinte şi-ar lăsa copilul să împartă patul cu un adult care nu îi este rudă? Gândiți-vă pentru o clipă la câți adulți dorm alături de copii în această țară. Gândiți-vă la câte rude de vârste diferite dorm împreună. Frații Jackson au făcut acest lucru pe vremea când erau tineri şi săraci; la fel procedează mulți alții. Acest fenomen nu este limitat la oamenii săraci din apartamente înghesuite; acesta este unul dintre motivele din care abuzul sexual depăşeşte granițele sociale, etnice, rasiale, religioase şi naționale. Povestirile abundă de părinți singuri — văduve, mame şi tați divorțați — care au dormit împreună cu copiii lor până dincolo de vârsta considerată adecvată. Adesea nu este implicată nicio molestare claustrofobie emoțională, da, însă nu molestare. Totuşi, gândiți-vă cât de des aceste persoane ajung să abuzeze de copii, prin acte care trec neobservate sau necunoscute de către alți membri ai familiei ce se consideră a fi cu mult mai afectuoşi şi mal responsabili decât Janet Arvizo.3

Debbie Rowe, fosta soție a lui Michael Jackson, mamă a doi dintre copiii lui: Mărturia lui Debbie Rowe începe pe 25 aprilie, la zece zile după ce s-a finalizat mărturia lui Janet Arvizo. Numiți-o lovitura maternă dublă dată speranțelor reprezentanților acuzării. Ei se aşteaptă ca ea să-l jupoaie pe Jackson, în schimb ea îşi exprimă prețuirea. Faptul că Sneddon şi echipa sa nu sunt capabili să îşi ascundă şocul şi mâhnirea nu e de niciun folos. De ce ar dori ea să îşi ajute fostul soț? se întreabă procurorul Ron Zenon. I-am promis lui Michael că voi fi mereu alături de el şi de copii, răspunde Rowe. Dacă vă amintiți că ea a amenințat că îl va da în judecată pe Michael pentru custodia acelor copii în urmă cu câteva luni, sunteți liberi să concluzionați că există încă o legătură emoțională între cei doi. La urma urmei, cine altcineva decât un soț şi o soție ştiu cu exactitate ce s-a petrecut în cadrul relației lor?

în prima ei zi de mărturie, Rowe declară simplu: Am fost prieteni şi am fost căsătoriți. Fără afirmații marcate de interes personal, fără afectare. Cuvintele se potrivesc într-un cadru pe care oamenii îl înțeleg, şi anume cel al căsătoriei care nu a funcționat — şi care probabil nu ar fi trebuit să aibă loc niciodată. Există atât de multe astfel de mariaje. Nu am locuit niciodată în aceeaşi casă, spune Rowe şi refuză să ofere mai multe detalii. Viața mea personală a fost viața mea personală şi nu e treaba alcuiva, afirmă ea. într-un proces care nu lasă niciun alt detaliu intim nedezvăluit sau nediscutat, ce uşurare trebuie să aducă declarația ei! Cât de onorabilă trebuie să sune! Şi începe să-i confere lui Michael Jackson o aură de normalitate. El e un fost soț şi un părinte. întocmai altor foşti soți şi părinți, căsnicia sa nu a mers bine; el şi soția sa au trecut prin perioade dificile. însă iat-o pe ea, acum când el este acuzat de tot soiul de acte bolnave, urâte, depunând mărturie în favoarea lui. Ea cu siguranță nu pare genul de femeie care şi-ar expune copiii pericolelor.

Multor oameni le-a fost milă de Debbie Rowe atunci când s-a căsătorit cu Michael Jackson. Ei ştiau că divorțul este inevitabil. Oare nu ştia şi ea? Ea e femeia obişnuită, robustă şi directă — nu o vedetă, însă o persoană pe care o simți ca fiind autentică. E plăcută şi pare competentă. Desigur, a fost asistenta priceputa a unui chirurg plastic. Conduita sa modestă şi înfățişarea ei sănătoasă trebuie să le fi adus alinare celor aflați în procesul remodelării de sine. E uşor să îți imaginezi cum i-a convins pe pacienți să urmeze sfaturile medicului, cum să se simtă bine în pielea lor şi să aibă încredere în viitorul lor. Pentru unii, căsnicia lor a demonstrat faptul că el e homosexual: s-a presupus că niciun bărbat cu o sexualitate normală, care dispune de putere şi prestigiu, s-ar însura cu ea. Pentru alții, aceasta a fost o dovadă a nesiguranței sale emoționale acute. Complexul de inferioritate rasială: căsătorindu-se prima oară cu o frumusețe, fiica Regelui rock and roii, el face pereche acum cu o femeie albă care nu l-ar părăsi niciodată pentru că el e cel mai bun bărbat pe care ea poate spera să îl

găsească vreodată! Complexul de inferioritate socială: el se căsătoreşte cu o femeie care este fascinată de bogăția şi puterea sa, după ce şi-a petrecut viața nepreaavând ocazia să vadă vedete, fără să intre vreodată în relații personale cu acestea. Complexul de inferioritate emoțională: el se căsătoreşte cu o femeie care îi va oferi confort şi îngrijire, însă care nu e nici destul de sofisticată pentru a-l înțelege, nici în măsură să îi solicite atenția.

Rowe a apărut în declarația lui Michael Jackson care combătea portretizarea sa în documentarul lui Bashir. Nu cumva au fost scrise dinainte replicile ei, se întreabă procurorul Ron Zenon. Nu, răspunde ea într-o manieră energică, directă, sunt vecina în care poți avea încredere. Cei care s-au ocupat de ea — şi pe care mai târziu îi numeşte vulturi profitori — i-au oferit un scenariu prescris, însă ea l-a refuzat. Nu am vrut ca cineva să vină mai apoi la mine şi să spună că interviul meu a fost repetat înainte. După cum ştie şi domnul Jackson, nimeni nu îmi poate impune ce să declar. Această ultimă remarcă pune punctul pe i. iată curaj şi o mostră de determinare — nu una obişnuită, care a fost folosită, apoi aruncată de o vedetă. Ea a mers cumva pe drumul ei. A învins provocările singură. Care anume au fost, nu vă puteți decât imagina mai ales de vreme ce ea spune că nu şi-a văzut copiii de ani de zile şi încă speră să îi vadă; că îl consideră pe Michael prietenul ei, că dorea să reia legătura cu el şi că spera ca materialul video să fie o modalitate de a face acest lucru. Cu toate acestea, în termenii dramei, Debbie Rowe joacă rolul unei persoane care încă îşi menține integritatea. Aceasta e o imagine pe care nu ne place să o avem despre noi înşine. Acesta e motivul pentru care putem lăsa acest aspect să aibă prioritate asupra multor dovezi circumstanțiale.

Mass media: Media e o arteră suprasaturată de informație şi supoziții: 2 200 de jurnalişti au venit să relateze procesul.

Reporterii colportează laolaltă fapte şi zvonuri. Tonul general? Suntem observatori experimentați care ştiu cum şi când să fie cinici. Michael e o creatură demnă de milă, un narcisist şi probabil un dement deşi viclean uneori: el încă ştie cum să manipuleze demersurile curții de judecată. Oricare ar fi rezultatul, probabil că a luat sfârşit cariera sa. Bănuim cu toții că e vinovat, iar dacă nu e vinovat de fiecare cap de acuzare, e vinovat de un comportament care îl face să pară vinovat.

Nancy Grace de la postul de televiziune CNN este o fostă procuroare care realizează un talk show de succes. Grace tratează infracțiunile ca pe o bârfă provincială. Ea are de spus ultimul cuvânt referitor la faptele greşite ale cuiva, o abordare accentuată de glasul ei nazalizat, specific sudului, de nasul pudrat şi sprâncenele pensate exagerat. Grace îl declară pe Jackson vinovat din start şi modelează toate ştirile conform acestei perspective. Ea dojeneşte şi întrerupe reporterii CNN prezenți la proces. îl aprobă pe psihologul care explică de ce

Michael Jackson este un pedofil. în noaptea verdictului, îl intervievează pe unul dintre jurați, punând la îndoială raționamentul afirmațiilor sale, iar la final rosteşte în batjocură: Cum ai să te simți data viitoare când îl vezi cu noul său prieten mic? Ea face rareori afirmații care să nu înceapă cu Ştiu că pe vremea când eram procuroare... Rămâne nemenționat faptul că în perioada în care ea a fost procuror, Curtea de Apel a Statelor Unite pentru cel de-al Unsprezecelea Circuit U.S. Court of Appeals for the Eleventh Circuit a cenzurat-o pe motiv că a retras dovezi care erau favorabile unui acuzat.

Scriitorii de profil transformă detaliile curții într-un portret al absurdității. Părul alb şi lung al lui Mesereau; căutătura încruntată şi țâfnoasă a lui Sneddon; fanii din afara curții care declară că Michael a fost adus aici pe pământ pentru a face lucruri speciale, sau se ceartă între ei în legătură cu cine îl iubeşte mai mult. Metaforele care se potrivesc sunt cele ale circului şi ale unui spectacol cu ciudați. Lecția standard afirmă: noi, americanii, trebuie să ne dăm seama că obsesia noastră legată de celebrități este nesănătoasă. Dacă procesul nu are alt efect, atunci el ne va învăța cel puțin această lecție. Din când în când, un scriitor țintește mai sus şi califică procesul drept o diversiune spectaculoasă care împiedică reporterii să se ocupe de scandalurile şi crizele de care americanii au nevoie să fie obsedați — cum ar fi războiul din Irak. La o săptămână după verdictul de pe 16 iunie, 2005, Stephen King clarifică pentru publicația Entertainment Weekly că mai bine de 2 000 de oameni de ştiri au fost prezenți la procesul lui Jackson — un număr care e cu doar câteva sute de persoane mai mic decât cel al bărbaților şi femeilor soldați care au murit în Irak. El adaugă: Şi dacă îmi spuneți că această ştire nu îşi are locul în Entertainment Weekly, vă răspund că Michael Jackson sub o umbrelă neagră nu îşi are locul pe prima pagină a ziarului New York Times.

Puțini oameni sunt atât de direcți. La intervale regulate, pe durata procesului de patru luni, jurnaliştii declară că toată lumea s-a aşteptat ca procesul să fie un succes de mass-media, însă nu e. Aceasta trebuie să fie o modalitate pentru ei de a se distanța de misiunea lor, pentru că, pe ansamblu, procesul este într-adevăr un succes mediatic. Evoluția sa este relatată, în cele mai mici amănunte, de către toate ziarele şi emisiunile principale de ştiri. Există rapoarte despre finanțele lui Jackson şi despre explozia turistică în Santa Barbara; inevitabile descrieri ale carierei şi familiei lui Jackson; rapoarte legate de vedetele care îl susțin însuşi părintele muzicii soul, James Brown, declară înțelegător că întreaga poveste e o înscenare; Usher este mai precaut, însă respectuos față de măiestria artistică şi drepturile legale ale lui Jackson. Există povestiri menite să intensifice atmosfera înnegurată una dintre vizitele urgente ale lui Michael la spital a determinat relocarea unui alt pacient, care a decedat ulterior. Există povestiri despre sfârşitul trist al celebrităților a căror reputație a

fost pătată sau distrusă de scandaluri Fatty Arbuckle a fost ruinat, Errol Flynn a luptat să iasă la liman, Jerry Lee Lewis şi Chuck Berry s-au relansat într-o anumită măsură.

Doar publicațiile Enquirer şi Star oferă relatări lipsite de vulgaritate pe un fundal hollywoodian. într-o ediție a The National Engurerfotografia lui Jackson este doar una dintre cele patru care încadrează povestea principală intitulată Indiciu legat de Jessica Simpson în cazul unui scandal de viol. Ştirea că Lui Jacko i se administrează medicație pe durata procesului! este plasată în acelaşi spațiu cu Sarcina lui Demi Moore e un coşmar, Tom Hanks şi calvarul cancerului şi Sharon Stone îşi trimite prietenul să facă bagajele pentru plajă! Ambele publicații prezintă atât de multe fotografii de vedete aflate în chinurile chirurgiei plastice, încât fața lui Michael Jackson nu devine decât un alt chip în mulțime. în fiecare săptămână, The National Enquirer rezervă o pagină de final pentru povestiri despre oameni obişnuiți care au renăscut prin intermediul chirurgiei plastice. în săptămâna în care titlul de pe prima pagină afirmă Jacko: De ce va fi achitat o povestire lipsită de senzație despre strategia de apărare a lui Thomas Mesereau, ultima pagină spune: O mamă avea o înfățişare atât de dizgrațioasă încât oamenii credeau că e bărbat! Astfel încât fiicele grijulii ale mamei au luat legătura cu producătorii emisiunii Extreme Makeover, iar acum mama e o blondă de milioane. Aproape fiecare emisiune de televiziune angajează un avocat pentru a furniza ceea ce este numit analiză şi comentarii legale calificate. Mare parte din comentarii constau în bârfe intelectualizate. Postul Court TV alege o abordare a acuzării şi obține o audiență sporită. Telespectatorilor le place să dezbată dacă reportera Diane Dimond e o harpie duşmănoasă sau o răzbunătoare îndreptățită. Fidelă rădăcinilor ei în industria de divertisment, E! Entertainment Television decide să pună în scenă reluări ale momentelor esențiale de pe durata procesului. Acest lucru este realizat în forma unor discuții în jurul mesei rotunde între patru avocați care schimbă impresii, dezbat strategii şi ne spun la ce să privim în fiecare scenă. Scopul e amestecul dintre aspectele factuale şi simțul ficțiunii. Şi — pentru că în curtea de judecată au fost interzise camerele de luat vederi — este adăugată o nuanță a gustului pentru ceea ce e interzis.

Rezumat: De ce doarme Michael Jackson alături de copii, chiar dacă nu îi molestează sexual? Oamenii care îl iubesc pe Michael Jackson vor vorbi despre copilăria sa îngrozitoare: despre bătăi, zvonuri de abuz sexual, repetiții şi spectacole neîntrerupte începând de la vârsta de cinci ani. Iar oamenii convinşi de vina sa sau, cel puțin, de narcisismul lui insuportabil vor sări la rândul lor cu replici de genul: multe persoane au avut o copilărie nefericită; ar trebui să depăşească acest aspect. însă nu îl poate depăşi. Şi nu e singurul. Copiii cu care s-a împrietenit Michael Jackson au în comun cu el unele aspecte ale istoriei sale: sărăcia, izolarea, un anumit tip de ambiție, deprivarea emoțională şi, de la tatăl

lui Macaulay Culkin la mama lui Gavin Arvizo, cel puțin un părinte care i-a exploatat. Lumea e plină de oameni care nu pot lăsa în urmă o traumă a copilăriei sau a vieții de adult. Dacă ar putea, nu ar mai fi nevoie de psihanaliză, terapie şi asistență socială. De asemenea, nu ar mai exista toate formele de abuz şi de autodistrugere practicate de oamenii obişnuiți. în acest punct, traumele lui Michael Jackson sunt egale talentului său, iar asta înseamnă că aceste traume au fost într-adevăr extraordinare. E un aspect la care ți-e foarte greu să fii martor. Cine vrea să investigheze acest tip de compulsie şi de regresie? Cine vrea să privească o boală mintală din perspectiva unui prim-plan panoramic? Ce fel de limbaj avem la dispoziție atunci când vorbim despre aceste lucruri?

în doar trei paragrafe ale cărții ei, An Unquiet Mind: A Memoir ofMoods and Madness O minte neliniştită: amintiri despre stări sufleteşti şi nebunie, psihiatra şi maniaco-depresiva Kay Redfield Jamison foloseşte trei termeni diferiți: boală mintală, nebunie şi stări mentale şi comportamente anormale.5 Ea ştie că stările neobişnuite slăbesc oamenii şi creează un limbaj instabil. Boală mentală poate suna condescendent, însă cel puțin e un termen clinic; nebunie poate genera un stigmat. Deci cum discută oamenii despre afecțiuni, stări de existență care îi traumatizează, le generează confuzie, îi dezgustă şi îi sperie? Ei se refugiază în jargon, în vernacular: asta le oferă o formă de putere. Inventiv. Brutal de sincer sau eufemistic într-o manieră vicleană. Pe durata procesului lui Jackson, expresia lui de tulburat din punct de vedere mintal a fost utilizată atunci când s-a impus o anumită gravitate. însă vernacularul a fost preferat de cărturarul scos din fire. Jackson era nebun de legat, dus cu capul, o luase razna. Avea nevoie de stăpânire de sine. Şi, desigur, el era dincolo de normalitate, nu-i aşa? Numele primului său album Offthe Wall ca interpret solo i-a fost aruncat în față cu un sarcasm aproape plin de triumf.

Nu a existat un spațiu narativ pentru discuții reale despre boala mintală: despre cum arată o boală mintală sau ce stări generează; despre simptomele şi cauzele ei; despre numeroasele ei nuanțe şi consecințe. Procesul a scos la iveală un refuz aproape primitiv de a investiga oricare dintre aceste aspecte. Apărarea a dorit să cheme un psihiatru care ar fi explicat curții de ce biblioteca lui Michael Jackson demonstra că el nu corespunde profilului unui pedofil. însă acuzarea a amenințat că va chema un psihiatru care urma să studieze aceleaşi cărți şi să explice de ce el se încadra până la urmă în acel profil. Ambele părți au bătut în retragere. Articolele de presă citau uneori psihiatri care vorbeau despre starea sa mintală pe durata procesului — şi despre probabilitatea vinovăției sau nevinovăției lui — cam în acelaşi fel în care dermatologii au fost invitați să îşi dea cu părerea dacă el suferă sau nu de vitiligo, iar chirurgii plasticieni să estimeze prin câte operații trecuse nasul său. Nu exista nicio discuție rezonabilă despre posibilitatea ca Jackson să nu fie vinovat de molestare, deşi nu şi de conduite

emoționale improprii la modul general; despre faptul că nu s-ar putea stăpâni sau despre impactul pe care îl are asupra sa modul în care e perceput de restul lumii. Boala mintală distorsionează şi mutilează, însă nu generează cu necesitate acte infracționale.

E un aspect evident al vieții lui Michael Jackson faptul că el nu poate relaționa cu adevărat decât cu copiii. în videoclipurile sale, copiii țin lumânări şi cântă împreună cu el despre o lume eliberată de ură; ei se ascund de război sub umbra sa protectoare. Copiii întrupează inocența care i-a fost refuzată lui. Iar el este părintele atotputernic pe care niciun copil nu îl poate avea cu adevărat. Copiii oferă dragoste necondiționată. Ei sunt dependenți, trebuie îngrijiți, iar acest lucru îi conferă figurii parentale putere, alături de responsabilitate. E posibil ca Michael Jackson să fi manifestat înclinații sexuale față de copii? Da. El reimagi-nează compulsiv violarea propriei sale inocențe, după care se purifică pe sine prin acte de bunătate şi grijă. Nu e totodată la fel de posibil ca el să fie asexual? Că se cufundă în acea inocență şi o apără la fel de compulsiv — că e tentat, dar rezistă de fiecare dată? El pune în scenă propria sa violare, repetă scenariul, însă rescrie finalul. Se salvează pe sine şi salvează copilul. Şi totuşi, trăieşte starea de excitație — erosul — de a fi tentat.6

Vă rog, nu mă judecați încercați doar să mă iubiți, cântă Michael în videoclipul Have You Seen My Childhood? Stă pe o colină înverzită, cu brațele în jurul genunchilor. Părul său e scurt şi creț, la fel ca al lui Peter Pan. Chipul său e fascinat şi fermecat în vreme ce priveşte copiii — băieți şi fete de toate rasele — care plutesc în bărcuțe prin cerul înstelat. Dacă vreți să îmi cunoaşteți viața, priviți acest videoclip, a spus el. Ce vede el? Ce vedem noi? Un bărbat care vrea să fie androgin şi să existe dincolo de limitele rasei? Un artist de geniu care ne-a oferit divertisment şi plăcere estetică intensă? O vedetă încăpățânată care vrea ca lucrurile să fie aşa cum şi le doreşte ea, însă insistă în acelaşi timp ca noi să o iubim necondiționat? Un bărbat înclinat să îşi lepede identitatea, în vreme ce neagă ceea ce îl îndurerează? Bărbatul din oglindă? Sau o creatură care nu mai doreşte să recunoască starea în care se află?

Michael Jackson se adresează copilului monstruos aflat în fiecare dintre noi. Şi este în acelaşi timp purtătorul său de cuvânt.

NOTE

Ciudații

1. Piesa Funnyhouse of a Negro, scrisă de Adrienne Kennedy în 1962, explorează astfel de identități într-o manieră minunată.

2. J.M. Barrie, Peter Pan in Kesington Gardens Oxford: Oxford University Press, 1999. Acest volum din colecția Oxford World Classics include de asemenea Pefer and Wendy, precum şi o introducere şi note detaliate ale lui Peter Hollidale.

3. Rachel Adams, Sideshow, U.S.A. Chicago: University of Chicago Press, 2001. Pentru analizele făcute de Barnum la spectacolul cu ciudățenii, mitologiei ciudaților şi ale utilizării de către industria de divertisment a metaforelor rasiale, sexuale, de gen şi vârstă, îi sunt cu deosebire îndatorată lui: Rachel Adams; Robert Bogdan, Freak Show: Presenting Human Oddities for Amusement and Profit Chicago: University of Chicago Press, 1988; Joshua Gamson, Freaks Talk Back: Tabloid Talk Shows and Sexual Nonconformity Chicago: University of Chicago Press; Constance Rourke, Trumpets of Jubilee New York: Harcourt Brace, 1963; Rosemarie Garland Thompson, ed., Freakery: Cultural Spectacles of the Extraordinary Body New York: New York University Press, 1996. Acest volum include eseuri excelente scrise de David Yuan despre Michael Jackson, şi de Lori Merish despre Tom Thumb şi Shirley Temple.

4. Sigmund Freud, The Uncanny, în The Uncanny: Experiments in Cyborg Culture. Ed. Bruce Greenville. Vancouver: Vancouver Art Gallery, 2002.

5. După nouăsprezece ani alături de Barnum, Chang şi Eng au demonstrat cât de bine se puteau adapta mediului populației albe privilegiate din America. Ei s-au retras pe o plantație din Carolina de Nord, unde au făcut agricultură, s-au căsătorit cu femei din familiile albe şi au avut douăzeci de copii.

6. Elizabeth Grosz, ..Intolerable Ambiguity: Freaks atas the Limit, în Freakery: Cultural Spectacles of the Extraordinary Body.

7. J.M. Barrie, Peter and Wendy.

8. Michael Jackson, Moonwalk New York: Doubleday, 1998. în caz că nu este altfel indicat, toate citatele lui Michael Jackson sunt din Moonwalk. Pentru Marjorie Garber, această anecdotă are ceva din scena primară a industriei de divertisment. Garber, Vested Interests New York: Houtledge, 1997. Garber scrie despre Jackson şi J.M. Barrie aici şi în Vice Versa: Bisexuality and the Eroticism of Everyday Life New York: Simon and Schuster, 1995.

Acasă

1. Există multe cărți despre familia Jackson şi despre Michael Jackson: biografii, documentare foto, aşa-zise expozeuri şi hagiografii. Există de asemenea site-uri web. Pentru relatările de încredere, două dintre cele mai de ajutor cărți rămân: Nelson George, The Michael Jackson Story New York: Dell, 1984 şi J. Randy Taraborelli, Michael Jackson: The Magic and the Madness New York: Ballantine Books, 1991. Pentru fotografii şi relatări de an cu an ale înregistrărilor muzicale, filmelor şi videoclipurilor, turneelor şi aparițiilor lui Jackson, există: Adrian Grant, Michael Jackson: Visual Documentary New York: Omnibus Press, 2001; Darren Books şi Billy Dancer, Michael Jackson: An Exceptional Journey New Maiden, UK: Chrome Dreams, 2002; Chris Cadman şi Craig Halstead, Michael Jackson: The Early Years Hertford, UK: Authors Online Ltd, 2002.

2. Majoritatea citatelor din literatura Martorilor lui lehova şi mare parte din cadrul istoric sunt din Barbara Grizzuti Harrison, Visions of Glory: A History and a Memory of Jehovahs Witnesses New York: Simon Schuster, 1978. Martorii au totodată un site web oficial, watchtower.org. Există de asemenea site-uri care distribuie informații critice la adresa Martorilor şi a organizației religioase The Watchtower Society: watchtowerinformationservice.org adresa corectă include articole academice şi mărturii personale pe teme ca aspecte financiare ale Martorilor şi politicile lor cu privire la rasă şi abuzul sexual.

Copilul-vedetă

1. Au fost întreprinse multe cercetări detaliate asupra istoriei menestrelilor negri şi a vodevilului de culoare, după cum şi pe tema aspectelor estetice ale muzicii, dansului şi culturii negre. Am descoperit că următoarele lucrări sunt cu deosebire de ajutor: Annemarie Bean, ed., Inside the Ministrel Mask: Readings în Nineteenth-Century Blackface Ministrelsy Middletown, Conn.: Wesleyan University Press, 1996; Tom Fletcher, 100 Years of the Negro Show Business New York: Da Capo Press, 1984; Brenda Dixon Gottschild, The Black Dancing Body New York: Palgrave Macmillan, 2003; Marc Anthony Neal, Soul Babies: Black Popular Culture and Post-Soul Aesthetics New York: Routledge, 2002; Marshall şi Jean Stearns, Jazz Dance: The Story of American Vernacular Dance New York: Da Capo Press, 1994; Michele Wallace şi Gina Dent, Black Popular Culture Seatlle, Wash.: Bay Press, 1992.

2. Tom Dardis, Keaton New York: Limelight Editions, 1979.

3. Diana Serra Cary, Jackie Coogan: The Worlds Boy King Lanham, Md.: Scarecrow Press, 2003.

4. Sammy Davis Jr., Jane şi Burt Boyar, Yes I Can New York: Noonday Press, 1990.

5. Activitatea studioului Motown a fost documentată exhaustiv din diferite perspective. Sursele mele includ: Peter Benjaminson, The Story of Motown New York: Groove Press, 1979; Berry Gordy Jr., To Be Loved: The Music, the Magic, the Memories of Motown New York: Warner Books, 1995; George Nelson, Where Did Our Love Go: The Rise and Fall Motown Sound New York: Omnibus Press, 2003; Raynoma Gordy Singleton, Berry, Me, and Motown New York: Contemporary Books, 1990.

Singur printre cei de aceeaşi rasă, departe de sexualitatea lor

1. Keith Haring, Keith Haring: Journals London: Fourth Estate, 1996.

2. Tawil, Ezra, The Making of Racial Sentiment: Slavery and the Birth of the Frontier Romance Cambridge and New York: Cambridge University Press, 2006.

3. Susan Fillin-Yeh, ..Introduction, Dandies: Fashion and Finesse in Art and Culture, Susan Fillin-Yeh, ed. New York: New York University Press, 2001.

4. Mi-au fost de ajutor cercetările unui număr de scriitori şi critici pe tema genului, rasei şi a reprezentărilor culturale: Virginia L. Blum, Flesh Wounds: The Culture of Cosmetic Surgery Berkeley: University of California Press, 2003; Susan Bordo, Twilight Zones: The Hidden Life of Cultural Images from Plato to O.J. Berkeley: University of California Press, 1997; Thelma Golden, Black Male: Representations of Masculinity in Contemporary American Art New York: Whitney Museum of American Art, 1994; Elizabeth Haiken, Venus Envy: A History of Cosmetic Surgery Baltimore, Md.: The Johns Hopkins University Press, 1997; Victoria Pitts, In the Flesh: The Cultural Politics of Body Mortification New York: Palgrave Macmillan, 2003; Greg Tate, ed., Everything but the Burden: What White People Are Taking from Black Culture New York: Broadway Books, 2003.

5. întregul pasaj afirmă: Negrul a fost mereu interesat mai degrabă de expresie decât de acțiune; interesant de viața în sine mai curând decât de reconstruirea sau reformarea ei. Negrul nu e, prin dispoziția sa naturală, nici un intelectual, nici vreun idealist, precum evreul; nici un cugetător introvertit, precum indianul oriental; nici un pionier şi un om al frontierelor, precum anglo-saxonul. El eîn primul rând un artist, iubind viața de dragul vieții. Meseria sa e expresia mai degrabă decât acțiunea. El e, ca să ne exprimăm astfel, doamna printre celelalte rase. John F. Callahan, ed., The Collected Essays of Ralph Ellison New York: Modern Library, 2003.

Procesul

1. National Clearinghouse on Child Abuse and Neglect Information, un serviciu al The Childrens Bureau Administration for Children and Families, din cadrul U.S. Department of Health and Human Services Departamentul pentru Sănătate şi Servicii Umanitare al Statelor Unite.

2. Lisa Sweetingham, situl web al Court TV www.courttv.com, 13 aprilie, 2005.

3. Ibid, 14 aprilie, 2005.

4. Procurorul din Los Angeles County a acuzat-o pe Janet Arvizo de cinci încălcări ale legii care au ținut de frade în sfera bunăstării sociale şi de sperjur, pe data de 23 august, 2005, la două luni şi zece zile după achitarea lui Jackson. Ea a pledat nevinovată.

5. Cărțile lui Jamison includ: Touched with Fire: Manic-Depresive Illness and the Artistic Temperament New York: Free Press, 1993. O altă carte interesantă, pentru care Jamison a scris prefața, e alcătuită din memoriile şi sondajul cultural al jurnalistului John Head, Standing in the Shadows: Understanding and Overcoming Depression in Black Men New York: Broaday Books, 2004.

6. Două cărți care examinează în profunzime consecințele psihologice ale abuzului sunt: Judith Herman, Trauma and Recovery New York: Basic Books,

1992 şi Jody Messier Davies şi Mary Gail Frawley, Treating the Adult Survivor of Childhood Sexual Abuse: A Psychoanalytic Perspective New York: Basic Books, 1994.

MULȚUMIRI

Un scriitor are nevoie de cititori cu mull inuiiilu ■

fie publicată. Cititorii mei au lo:;l • ■■ .....nuli i 1«

mulțumesc următoarelor persoane ponlui muldiuI m ou Iul Iu diferite stadii ale volumului: Anii I cmujl.tr, Nnnuy îiul Elizabeth Kendall, Christine Carloi I ynch m «nil lnpp I imposibil să scrii în izolam dospin o poisoana piooum Michael Jackson — el aparține prea multor oameni. Le suni recunoascătoare pentru parurile şi reacțiile lor lui K.C. Arceneaux, Pio Cabada, Charlotte Carter, celor de la Chicago Northeasterners, lui Celia Epiotes, Helen Epsteln, Judson Esty-Kendall, Ulrika Hallberg, Francesca Harper, Anthony Heillbut, Patrick Horrigan, Denise Jefferson, Alexandra Kendall, Adrienne Kennedy, Harry King, Joan Krevlin, Danzy Senna, Betty Shamieh şi Laurie Woodward. Michael Mallick a contribuit cu sensibilitatea şi înțelepciunea sa pe parcursul cercetării. A fost o plăcere să lucrez cu Claire Tamarkin Snyder.

în septembrie 2004, The African American Studies Department Departamentul de Studii Afro-americane şi The Larry Kramer Inițiative for Lesbian and Gay Studies at Yale au sponsorizat împreună o conferință numită Regarding Michael Jackson: Performing Racial, Gender and Sexual Differences: Center Stage Despre Michael Jackson: Interpretarea diferențelor rasiale, de gen şi sexuale: Scena centrală. A fost un moment propice; am fost ajutată şi încurajată de lecturile lucrărilor despre Jackson pe care le-au auzit acolo. îi sunt de asemenea recunoscătoare lui Erin Chapman şi ediției 2004-2005 a seminarului African American Studies Seminar Series on Black Feminism Seminarul de studii afro-americane pe tema feminismului de culoare, desfăşurat la Yale, pentru faptul de a mă fi invitat să citesc un capitol încă aflat în lucru.

în cele din urmă, mulțumesc editorului meu, Erroll McDonald. Mintea şi ochii săi sunt extraordinari. E un artist.

Sfârşit